

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SET
HALİNDE KULLANILAN “İSTANBUL” VE “YEDİ İKLİM”
METOT KİTAPLARINDA OKUMA METİNLERİ ÜZERİNE BİR
KARŞILAŞTIRMA VE KİTAPLARA İLİŞKİN TÖMER
ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ**

Kübra AYDOĞAN

DANIŞMAN

Doç. Dr. Halil AYTEKİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kasım, 2018

TELİF HAKKI

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde (Ek:22/2/2018-7100/10 md.) “*Lisansüstü tezler yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından gizlilik kararı alınmadıkça, bilime katkı sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından elektronik ortamda erişime açılır.*”

Araştırmacılar tezlerin tamamı veya bir bölümünü yazarın izni olmadan ticari veya mali kazanç amaçlı kullanamaz, yayınlamaz, dağıtamaz ve kopyalayamaz. Ulusal Tez Merkezi Web Sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar.

YAZARIN

Adı : Kübra

Soyadı : AYDOĞAN

Bölümü : YABANCI DİLLER BÖLÜMÜ/FRANSIZ DİLİ VE EĞİTİMİ

İmza :

Teslim Tarihi : 22/11/2018

TEZİN

Türkçe Adı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Set Halinde Kullanılan “İstanbul” ve “Yedi İklim” Metot Kitaplarında Okuma Metinleri Üzerine Bir Karşılaştırma ve Kitaplara İlişkin Tömer Öğretim Elemanlarının Görüşleri

İngilizce Adı : A Comparison On The Reading Texts In The Workbooks “İstanbul” And “Yedi İklim” Used As A Set In The Teaching Of Turkish As A Foreign Language And The Opinions Of The Tomer Teachers Related Of The Books

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uydugumu, yararlandigim tum kaynaklari kaynak gosterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttigimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Kübra AYDOĞAN

İmza:

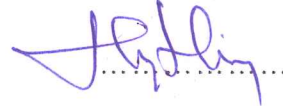

KABUL VE ONAY

Kübra AYDOĞAN tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Set Halinde Kullanılan “İstanbul” ve “Yedi İklim” Metot Kitaplarında Okuma Metinleri Üzerine Bir Karşılaştırma ve Kitaplara İlişkin Tömer Öğretim Elemanlarının Görüşleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

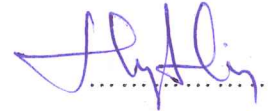
Danışman: Doç. Dr. Halil AYTEKİN

(Yabancı Diller Eğitimi ABD, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Başkan: Doç. Dr. Halil AYTEKİN

(Yabancı Diller Eğitimi ABD, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet ALVER

(Giresun Üni. Eğit. Fak. Türkçe Eğit. Anabilim Dalı)

Üye: Dr. Öğrt. Üyesi Ali YAĞLI

(Ondokuz Mayıs Üni. Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı)

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Bu tezin **Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/ Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.**

Tarihi: __ / __ / __

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

“Türkçeye Gönül Verenlere...”

TEŐEKKÖRLER

Hem lisans hem de yüksek lisans eğitim öğretimim sırasında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen benden uzakta olsalar bile her daim yanımda hissettiğim beni bu günlere getiren babam Mustafa AYDOĞAN'a, annem Ümran AYDOĞAN'a ve kardeşim Emre AYDOĞAN'a benim için yaptıkları her şey için teşekkür ediyorum sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Değerli vakitlerini ayırıp, çalışmama katkı sağlayan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Uludağ Üniversitesi ULUTÖMER okutmanlarına ayrıca teşekkür ediyorum.

Lisansüstü eğitimimde gerek ders gerek tez aşamasında değerli görüş ve düşüncelerini benden esirgemeyen çok değerli hocalarım özellikle her fırsatta başvurduğum Murat DELİBAŞ ve Kadir YALINKILIÇ hocalarım teşekkürü bir borç biliyorum.

En büyük teşekkürü şüphesiz danışman hocam hak ediyor. Lisansüstü eğitimimin ders döneminden itibaren engin vizyonu ile bana güç veren, emek ve zaman harcayan, titiz çalışma disipliniyle, bilimsel katkılarıyla beni yönlendiren ve rehberlik eden hocam, tez danışmanım, Sayın Doç. Dr. Halil AYTEKİN'e en kalbî duygularla saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SET
HALİNDE KULLANILAN “İSTANBUL” VE “YEDİ İKLİM”
METOT KİTAPLARINDA OKUMA METİNLERİ ÜZERİNE BİR
KARŞILAŞTIRMA VE KİTAPLARA İLİŞKİN TÖMER
ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ**

KÜBRA AYDOĞAN

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Kasım, 2018

ÖZ

Bu çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* özelinde bu iki yayın grubunun B1 ve B2 ders ve çalışma kitapları ele alınmıştır. Çalışmanın konusunu bu iki metot kitabı içerisindeki temel dil becerileri, kültür aktarımı, okuma metinleri, metin altı soruları ve ünite standartları oluşturmaktadır. Araştırma bu ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin, metin altı sorularının, soru türlerinin, özelliklerini tespit etmeye ve bu metinlere eşlik eden kültürel öğelere dikkat çekmeye yönelik olarak yürütülmüştür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, okuma becerisinin önemli bir yere sahip olduğunun kavratılması amacıyla görüş ve önerilere yer verilmiştir. *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* evreni içinden *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 ders kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1ve B2 ders kitabında yer alan 6 ünite, *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 çalışma kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1ve B2 çalışma kitabında yer alan 6 üniteden oluşan setlerinin içerisinde 2’şer ünite tercih

edilmiştir. Seçilen bu üniteler 9 madde üzerinden incelenmiştir. Elde edinilen verilerden hareketle, bu kitaplarda bulunan okuma metinlerinin hedef ve türleri, okuma metinlerindeki kültürel kavramlar, okuma metinlerinin uygunluğu ve metin altı soruları ve soru tipleri dikkate alınmıştır. Ders kitaplarının incelenmesi sonucunda, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan Öğretim elemanlarına görüşme formları dağıtılmış, benzerliklerin ve farklılıkların tasnifi yapılarak elde edilen tüm bilgiler değerlendirilmiştir. Ele alınan eserlere kültürel açıdan bakıldığında, her iki kitabın da bu konulara yeterince yer vermediği görülmüştür. Ancak *Yedi İklim* öğretim seti *İstanbul* kitabına göre bu konuda daha kapsamlı bir izlenim vermektedir. Okuma metinleri ve metin altı soruları açısından bakıldığında *Yedi İklim*'de soru sayısı *İstanbul*'a göre daha fazla ve çeşitlidir. Ancak her iki kitapta da öğreneni düşündürmeye sevk edecek açık uçlu soru sayısı arzu edildiği oranda değildir. Okuma metin türleri olarak anlatıcı ve bilgilendirici metinlere yer verilmiştir. *Yedi İklim*'de hem “anlatıcı”, hem “bilgilendirici” metinler yanında “şiir” de yer alırken, *İstanbul* kitabında sadece anlatıcı ve bilgilendirici metinler bulunmaktadır. Çalışma sırasında tüm bu hususlar göz önünde bulundurularak, okuma metinlerinin hangi düzeyde olduğu, kitabın ne kadar bölümünü kapsadığı, metin altı sorularının yeterli veya yerinde olup olmadığı ve hangi soru türlerinin daha yoğun kullanıldığı tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir. Daha sonra çalışmanın diğer paydaşları olarak dil ve Türkçe öğretimi konusunda çalışan uzmanların görüşlerine başvurularak onların bu alanda uygulama sırasında karşılaştıkları sorunlarına ve beklentilerine değinilmiştir. Sonuç olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ‘*İstanbul*’ ve ‘*Yedi İklim*’ B1-B2 düzeyindeki metot kitaplarında okuma metinleri ve metin altı sorularına yönelik bulgular bir karşılaştırma çerçevesinde değerlendirilmiştir. Ayrıca her iki kitapta tespit edilen eksiklikler, kitapların olumlu ve olumsuz yanları görüş ve öneriler kısmında belirtilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma becerisi, metin altı sorular, *İstanbul* ve *Yedi İklim*.

Sayfa Sayısı : 203

Danışman : Doç. Dr. Halil AYTEKİN

**A COMPARISON ON THE READING TEXTS IN THE
WORKBOOKS “İSTANBUL” AND “YEDİ İKLİM” USED AS A
SET IN THE TEACHING OF TURKISH AS A FOREIGN
LANGUAGE AND THE OPINIONS OF THE TOMER
TEACHERS RELATED OF THE BOOKS**

KÜBRA AYDOĞAN

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

November, 2018

ABSTRACT

In this work, the coursebook and the workbook B1 and B2 belong to these two publications group, Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti and İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti used in the teaching of Turkish as a foreign language, are examined. The subject of the study consists of basic language skills, cultural transmission, reading texts, sub-text questions and standard units within these two books. In this research, not only the reading texts and the types of questions based on the text within these workbooks were determined, but also the cultural elements accompanying the texts were mentioned. The 8 units in the coursebook of the Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 and B2 from the univers of Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti and İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti and the 6 units in the coursebook of the Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 ve B2, 2 units from the set of İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 ve B2 composed 6 sets have been selected. These units selected have been examined in 9 items. Based on the data obtained, the target and types of reading texts in these books, cultural concepts in reading texts, sub-text questions and question types have been taken into consideration. As a result of studying these books, the interview forms have been distributed to teachers teaching Turkish as a foreign language, all informations obtained have been evaluated by classification of similarities and differences. When we look at the works that we examined from a cultural point of view, it has been seen that both books did not give enough space to these issues. However, the education set

of Yedi İklim gives a more comprehensive impression compared to İstanbul. In terms of reading texts and sub-text questions, the number of questions in Yedi İklim is more and different than İstanbul. But in both books, the number of open-ended questions that will lead the learner to think is not as much as desired. As reading text types, narrative and informative texts have been given. In Yedi İklim, while both narrator and informative texts are included with poetry, there is only narrator and informative texts in İstanbul book. During the study, considering all these issues, the level of reading texts, how much part of the book covered, whether the text questions are adequate or not, and which question types are used more frequently have been determined and evaluated. Then, as the other stakeholders of the study, referring to opinions of the experts working in the field of language and Turkish education, the problems they faced during the application and their expectations have been mentioned. As a result: In "Yedi İklim" and "İstanbul" level at B1-B2 used in the teaching of Turkish as a foreign language, the reading texts and the findings about the sub-text questions have been evaluated in the framework of a comparison. In addition, the deficiencies identified in both books, the positive and negative aspects of the books are tried to be determined in the comments and suggestions section .

Key Words: Turkish as a foreign language, Reading skill, Text questions, *İstanbul* and *Yedi iklim*

Number of Pages : 203

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Halil AYTEKİN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI.....	I
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	I
TEŞEKKÜRLER	V
ÖZ.....	VI
ABSTRACT	VIII
İÇİNDEKİLER	X
TABLolar LİSTESİ.....	XIII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XV
SİMGELER VE KISALTMALAR	XVIII
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I.GİRİŞ	1
1.1 Problem durumu	3
1.2 Araştırmanın amacı	4
1.3 Araştırmanın önemi.....	4
1.4 Alt problemler	5
1.5. Sayıtlar	6
1.6 Sınırlılıklar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1 Dil ve Kültür	8
2.2 Yabancı Dil Öğretimi.....	10
2.2.1 Yabancı Dil Öğretiminde Dil ve Kültürün Yeri.....	11
2.2.2 Kültürlerarasılık	13
2.3 Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı.....	14
2.4 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.....	16

2.5 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerileri.....	18
2.5.1 Dinleme	19
2.5.2 Okuma.....	19
2.5.3 Konuşma.....	20
2.5.4 Yazma.....	21
2.6 Temel Dil Becerisi Olarak Okuma Becerisinin Yabancılara Türkçe Öğretiminde Aktarılması.....	21
2.7 Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kaynak Ders Kitapları	23
2.7.1 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	24
2.7.2 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti).....	25
2.8 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	28
III.YÖNTEM	29
3.1 Araştırma Modeli.....	29
3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu.....	30
3.3 Verilerin Toplanması.....	31
3.4 Verilerin Analizi.....	32
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	34
IV.BULGULAR VE YORUMLAR.....	34
4.1 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Okuma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi	34

4.1.1 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi.....	34
4.1.2 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti)Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi.....	71
4.1.3 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi..	102
4.1.4 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi.....	136
4.1.5 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1- B2 Ders-Çalışma Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1- B2 Ders-Çalışma Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Karşılaştırılması.....	170
4.2 Öğretim elemanlarının Yedi İklim ve İstanbul Adlı Set Kitaplarındaki Okuma Metinlerine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	175
4.2.1 Yedi İklim Adlı Metot Kitabındaki Okuma Metinleri Üzerine Öğretim Elemanları Görüşleri	175
4.2.2 İstanbul Adlı Metot Kitabındaki Okuma Metinleri Üzerine Öğretim Elemanları Görüşleri.....	182
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	191
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	191
KAYNAKÇA	198

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Ondokuz Mayıs Üniversitesi–Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Öğretim elemanlarının Demografik Özellikleri.....	30
Tablo 2:: Uludağ Üniversitesi-Ulutömer Öğretim elemanlarının Demografik Özellikleri.....	31
Tablo 3: İstanbul B1 Ders Kitabı Metin Türleri.....	35
Tablo 4: İstanbul B1 Ders Kitabı Metin Türleri.....	44
Tablo 5: İstanbul B1 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları	53
Tablo 6: İstanbul B1 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı	53
Tablo 7: İstanbul B1 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı.....	54
Tablo 8: İstanbul B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri	55
Tablo 9: İstanbul B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri.....	63
Tablo 10: İstanbul B1 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları	69
Tablo 11: İstanbul B1 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı	70
Tablo 12: İstanbul B1 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı	71
Tablo 13: Yedi İklim B1 Ders Kitabı Metin Türleri	72
Tablo 14: Yedi İklim B1 Ders Kitabı Metin Türleri.....	78
Tablo 15: Yedi İklim B1 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları	85
Tablo 16: Yedi İklim B1 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı	85
Tablo 17: Yedi İklim B1 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı	86
Tablo 18: Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri	87
Tablo 19: Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri	94
Tablo 20: Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları.....	100
Tablo 21: Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı....	100
Tablo 22:Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı.....	101
Tablo 23: İstanbul B2 Ders Kitabı Metin Türleri	102
Tablo 24:İstanbul B2 Ders Kitabı Metin Türleri	111
Tablo 25: İstanbul B2 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları.....	119
Tablo 26: İstanbul B2 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı.....	119
Tablo 27: İstanbul B2 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı.....	120
Tablo 28:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri.....	121
Tablo 29:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri.....	128
Tablo 30:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları	134
Tablo 31:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı	134
Tablo 32:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı	135
Tablo 33:Yedi İklim B2 Ders Kitabı Metin Türleri.....	136
Tablo 34:Yedi İklim B2 Ders Kitabı Metin Türleri.....	145
Tablo 35: Yedi İklim B2 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları	153
Tablo 36:Yedi İklim B2 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı	154
Tablo 37:Yedi İklim B2 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı	155
Tablo 38:Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri	156
Tablo 39:Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri	162

Tablo 40:Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları.....	168
Tablo 41: Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı....	168
Tablo 42: Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı.....	169
Tablo 43:Yedi İklim ve İstanbul Adlı Metot Kitaplarındaki Okuma Metinleri Üzerine Yapılan Öğretim elemanları Görüşlerinin Sonuçları	189

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:Dil Düzeyleri.....	15
Şekil 2:Yabancı Dil Okuma Becerisi Yeterliliği Ölçütleri	16
Şekil 3:Bildirişimsel Dil Süreçleri	18
Şekil 4:İstanbul B1 ders kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek .	35
Şekil 5:İstanbul B1 ders kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına.....	36
Şekil 6: İstanbul B1 ders kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek	36
Şekil 7:İstanbul B1 ders kitabı yorum değerlendirme soruları üzerine örnek bir çalışma.....	39
Şekil 8: İstanbul B1 ders kitabı okuma metni öncesi üst düzey bilişsel işlem sorusuna örnek bir çalışma	40
Şekil 9: İstanbul B1 ders kitabı soru tiplerine yönelik örnek bir çalışma	41
Şekil 10:İstanbul B1 ders kitabı hazırlık çalışmasına yönelik örnek bir çalışma	45
Şekil 11:İstanbul B1 ders kitabı hazırlık çalışmasına yönelik örnek bir çalışma	46
Şekil 12:İstanbul B1 ders kitabı içerisinde metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma.....	47
Şekil 13:İstanbul B1 çalışma kitabı okuma metni öncesi öğrenenin dikkatini çekmeye yönelik hazırlık çalışmasına bir örnek	56
Şekil 14:İstanbul B1 çalışma kitabı hazırlık çalışmaları kapsamında örnek bir çalışma	56
Şekil 15:İstanbul B1 çalışma kitabı hazırlık çalışmaları kapsamında örnek bir çalışma	57
Şekil 16:İstanbul B1 çalışma kitabı hazırlık çalışmaları kapsamında örnek bir çalışma	58
Şekil 17:İstanbul B1 çalışma kitabı metin altı sorularda yüzey metin sorularına bir örnek.....	59
Şekil 18:İstanbul B1 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek	64
Şekil 19: İstanbul B1 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek.....	65
Şekil 20: İstanbul B1 çalışma kitabı okuma metninde geçen Türk kültürüne ait bir kavram üzerine örnek çalışma.....	68
Şekil 21: Yedi İklim B1 ders kitabı okuma metni öncesi verilen üniteye hazırlık adlı örnek bir çalışma	79
Şekil 22:Yedi İklim B1 ders kitabı okuma metni arkasından verilen kültürel bağlamda örnek bir yazma çalışması	80
Şekil 23:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik sorulara bir örnek	88
Şekil 24: Metin altı sorularına örnek bir çalışma	89
Şekil 25: “Saman Altından Su Yürütmek” başlıklı okuma metni.....	92
Şekil 26:Yedi İklim B1 çalışma kitabı okuma metni arkasından verilen metin altı sorularına örnek bir çalışma	95

Şekil 27:Yedi İklim B1 çalışma kitabı okuma metni ardından verilmiş örnek bir çalışma.....	95
Şekil 28:Yedi İklim B1 çalışma kitabı okuma metni ardından verilmiş örnek bir çalışma.....	96
Şekil 29: Kültürümüzü yansıtan örnek bir okuma metni	98
Şekil 30:İstanbul B2 ders kitabı hazırlık çalışmasına bir örnek.....	103
Şekil 31:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek bir çalışma	104
Şekil 32:Okuma metni sonrası örnek soru tipleri.....	108
Şekil 33:Metin altı soru tiplerine örnek bir çalışma.....	108
Şekil 34: Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik örnek bir hazırlık çalışma	112
Şekil 35:İstanbul B2 ders kitabı hazırlık çalışmasına bir örnek.....	113
Şekil 36:Okuma sonrası metni anlamaya yönelik örnek bir çalışma	113
Şekil 37:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek bir çalışma	114
Şekil 38:Metin altı sorularda yüzey metin sorusuna ilişkin bir örnek	114
Şekil 39: Metin altı sorularda yorum değerlendirme sorularına ilişkin bir örnek....	115
Şekil 40:Metin altı açık uçlu sorulara örnek bir çalışma	116
Şekil 41:Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik örnek bir hazırlık çalışması	122
Şekil 42:Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik örnek bir hazırlık çalışması	122
Şekil 43:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek çalışma	123
Şekil 44:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek çalışma	124
Şekil 45:İstanbul B2 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına örnek bir çalışma	128
Şekil 46:İstanbul B2 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına örnek bir çalışma.....	129
Şekil 47:İstanbul B2 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına örnek bir çalışma	129
Şekil 48: Üniteye hazırlık çalışmasına bir örnek	137
Şekil 49:Okuma sonrası metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma	138
Şekil 50: Okuma sonrası metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma	139
Şekil 51:Okuma sonrası metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma	139
Şekil 52: Metin altı sorularda yüzey metin sorularına örnek bir çalışma	140
Şekil 53: Okuma metni ardından verilen üst düzey bilişsel sorulara örnek bir çalışma	141
Şekil 54:Kültürümüzü ve atasözlerimizi yansıtan örnek bir okuma metni	143
Şekil 55:Üniteye hazırlık çalışmasına bir örnek	146
Şekil 56:Yedi İklim B2 ders kitabı metin altı sorularına örnek çalışma	147
Şekil 57: Okuma metni sonrasında metin altı sorularına verilen örnek bir çalışma	147
Şekil 58:Derin metin sorularına örnek bir çalışma	148
Şekil 59:Yüzey metin sorularına örnek bir çalışma	148
Şekil 60:Derin metin sorularına örnek bir çalışma	149

Şekil 61:Yorum değerlendirme sorularına örnek bir çalışma	149
Şekil 62:Yedi İklim B2 ders kitabı metin altı sorusuna örnek çalışma.....	150
Şekil 63: Okuma metni sonrasında gramer bilgisini ölçmeye yönelik örnek bir çalışma.....	157
Şekil 64: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik üst düzey bilişsel sorularına örnek bir çalışma	158
Şekil 65: Yedi İklim B2 ders kitabı farklı kültürlere ait örnek bir çalışma.....	160
Şekil 66: Okuma metni sonrası alt düzey bilişsel metin altı sorularına bir örnek....	163
Şekil 67: Metin altı sorularda yüzey metin sorularına bir örnek.....	164
Şekil 68:Yedi İklim B2 ders kitabı 6. ünite Tornado adlı okuma metni.	176
Şekil 69:Yedi İklim B2 ders kitabı okuma metni ardından verilen kültürlerarasılığa örnek bir dinleme çalışması	177
Şekil 70:Yedi İklim B1 ders kitabı kültürlerarasılığa örnek okuma metinleri.....	178
Şekil 71: Yedi İklim B2 ders kitabı okuma metinleri öncesi 3 sorudan oluşan ünite hazırlık çalışmalarına örnek	178
Şekil 72:Yedi İklim B1 ders kitabı sağlık, eğitim, spor üniteleri.....	179
Şekil 73:İstanbul B1 ders kitabında Türk kültürüne ait örnek bir çalışma	183
Şekil 74:İstanbul B1 ders kitabı kültürlerarasılığa örnek bir çalışma	184
Şekil 75:İstanbul B2 ders kitabı ünitelerin başlangıcındaki hazırlık çalışmalarına bir örnek.....	185

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
CEFR	Avrupa Diller İçin Ortak ereve Metni
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
S	Sayfa
TDK	Türk Dil Kurumu
TİKA	Türk Birliği ve Kalkındırma İdaresi Başkanlığı
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
%	Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Günlük hayatta, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en önemli araç olan dil, toplumda önemli bir yere sahiptir. Akarsu'ya (1998) göre, “dil, sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünülene aktarma dizgesidir” (s. 13). Yağmur (2013), “yabancı dil ise bireyin doğduğu çevrede konuşulan ve doğal olarak edindiği ana dilinden farklı olarak, çeşitli sebeplerle bilinçli ve planlı bir şekilde sonradan öğrendiği dildir” (s. 183).

Eskiden beri insanlar farklı sebeplere bağılı olarak ana dili dışındaki dilleri öğrenme ihtiyacı duymuştur. Bu ihtiyaç zaman içerisinde yabancı dil öğrenimi alanının doğmasına neden olmuştur. Güzel ve Barın (2013) ise “yabancı dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması demektir (s. 235) olarak tanımlamıştır.

Son yıllarda ülkeler arasında her geçen gün daha da artan bilimsel, siyasal, ticari, kültürel, sanatsal vb. ilişkiler çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün git gide daha da önem kazandığını; yabancı dil öğrenmenin de kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Ülkeler arasında gittikçe artan ilişkiler sonucunda toplumlar, birbirlerinin dillerini öğrenmek ve kendi dillerini diğer toplumlara öğretmek istemişlerdir. Bu yüzden yabancı dil öğretimi çok eski çağlardan beri yapılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Kaşgarlı Mahmut'un XI. yüzyılda Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazdığı Divan-ü Lügat-it Türk ile başlamıştır.

Eski Anadolu Türkçesi kapsamında yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili tek eser İbnü Mühenna Lügati olarak da bilinen Hilyetü'l- İnsan ve Heybetü'l Lisan'dır.

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde Acemi Okullarında yabancı dil olarak Türkçe dersleri yapılmıştır.

Türkiye Türkçesi döneminde ise, Mustafa Kemal Atatürk'ün 1 Kasım 1928'de Harf Devrimi'ni başlatması ve 12 Temmuz 1932'de yine Atatürk'ün öncülüğünde Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin kurulması Türk dili için önemlidir. 1980'li yıllardan itibaren Türkiye'nin dışa açılmasıyla birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi de daha önemli bir boyut kazanmıştır.

Yabancıların resmî ve özel amaçlı Türkçe öğrenme istek ve ihtiyaçlarının sonucunda, Türk dilinin yabancılarla öğretiminin ayrı bir uzmanlık alanı gerektirdiği anlaşılmış ve yeni yapılanmalara giderek kısa adı TÖMER olan Türkçe Öğretim Merkezleri kurulmuştur. Önce Ankara Üniversitesi TÖMER, daha sonra Gazi Üniversitesi TÖMER, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi TÖMER, İstanbul Üniversitesi TÖMER ve Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü faaliyete geçirilmiştir. Tüm bu sayılan üniversitelerde yabancılarla Türkçe öğretimi dersleri sistemli bir biçimde verilmektedir.

Yabancılarla Türkçenin öğretimi konusu, dil öğretiminde son yıllarda çok büyük önem kazanmış olup, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik uygulamalarda, genellikle temel, orta ve yüksek olmak üzere üç düzey belirlenmiş ve bu düzeylere göre öğretim yapılmaktadır. Bu öğretim etkinliklerinde ders kitabı, yardımcı kitaplar ve dinleme-anlamaya yönelik ses kasetleri kullanılmaktadır. Bu materyallerin Türkçe öğretimi açısından tüm becerilere uygun bir şekilde hazırlanması gerekmektedir.

Bu çalışma, Yabancılarla Türkçe Öğretimi alanında yaygın olarak kullanılan *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti*'nde yer alan metin altı sorularının Bloom Taksonomisi'nin bilişsel düzeylerine göre incelemeler yapılmıştır. Bloom'un bilişsel taksonomisi altı kattan oluşmaktadır. Eğitimde öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek ve teşvik etmek için kullanılmaktadır. Bloom Taksonomisi, en basit bilişsel öğrenmeden en derin öğrenmeye doğru altı seviyeden oluşmaktadır:

- Bilgi
- Kavrama

- Uygulama
- Analiz
- Sentez
- Değerlendirme (Bloom, 1956)

Çalışmada, Bloom Taksonomisi'nin bilişsel düzeylerine, metin türlerine, soru tiplerine ve kültürel kavrama göre dağılımını incelemek amaçlanmıştır. Bu başlıklar adı altında soruların dağılımları değerlendirilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı ve önemine değinilmiş, çalışmanın, alt problemleri, sayıtları ve sınırlılıkları belirtilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Yabancı dil eğitimi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemini giderek artırmaktadır. Ülkemizin bulunduğu coğrafyada yaşanan siyasi ve sosyolojik değişimler neticesinde ülkemize gelen yabancı sayısı son yıllarda oldukça büyüme göstermiştir. Ülkemize gelen yabancı sayısındaki artış ile birlikte Türkçe öğrenmek isteyen yabancıların sayısı da artmıştır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitapları ve materyaller çeşitlenmiştir.

Dil öğretimi için tüm dillerde olduğu gibi Türkçe öğretiminde de en çok faydalanılan materyallerin başında ders kitapları gelmektedir. Dil eğitimi açısından ders kitaplarının dört temel dil becerisi, kültür aktarımı ve ünite standartları açısından durumları oldukça önem arz etmektedir. Bu çalışmada da yabancı dil olarak Türkçe Öğretiminde kullanılan ders kitaplarının bu kıstaslar çerçevesinde durumları incelenmiştir. *İstanbul* ve *Yedi İklim* Setlerinde dil öğretimi yapılırken; okuma metinlerinin öğrencilerin seviyelerine uygunluğuna, metin türlerine, okuma öncesi ve sonrası metni anlamaya yönelik soruların var olup olmadığına, metin altı soruların cevaplarının metin içerisinde hemen fark edilip edilmediğine, metinlerde üst düzey bilişsel işlem soru tiplerinin olup olmadığına, metinler arasında soru tiplerinin değişip değişmediğine, okuma metinlerinde ve metin altı sorularda atasözlerine ve deyimlere yer verilip verilmediğine, okuma metinlerinde Türk kültürüne yer verilip verilmediğine ilişkin soruların cevapları aranmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Özellikle son yıllarda ülkemizin bölgesel ve küresel ölçekte önemli bir aktör konumuna gelmesiyle Türk dili ve kültürüne rağbet artmıştır. Bu gelişme Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısının günden güne artmasına sebep olmuştur. Böylelikle lisans ve lisansüstü eğitimlerini yapmak üzere binlerce yabancı öğrenci ülkemize adeta akın etmiştir. Bu hareketlilik sadece eğitim alanında yaşanmamış ekonomik, siyasi ve diğer kültürel ilişkilere de yansımıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi birçok resmi kurum ve kuruluşlarda yapılmaktadır (İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, TÖMER). Bu kurum ve kuruluşlarda Türkçe öğretmek amacıyla kullanılan *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* özelinde bu iki yayın grubunun B1 ve B2 ders kitapları ve çalışma kitapları temel dil becerileri, kültür aktarımı, okuma metinleri, metin altı soruları ve ünite standartları çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

İncelediğimiz bu ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin, metin altı sorularının, soru türlerinin, kültürel kavramların yerini, önemini tespit etmeye ve eksiklik veya fazlalıklara dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, okuma becerisinin önemli bir yere sahip olduğunun kavratılması amacıyla görüş ve önerilere yer verilmiştir. Ders ve çalışma kitaplarından okuma metinleri ve metin altı sorularına yönelik ikişer ünite belirleyerek bunlar üzerinden çalışmayı götürmeye gayret edilmiştir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Orta Asya'da kurulan bağımsız devletlere bağlı olarak gelişen ekonomik durum, ticari ve kültürel ilişkileri yoğunlaştırmış olup, Türkçe öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Ardından AB'ye giriş sürecinde Avrupa Devletleri ile kurulan siyasi, ekonomik, kültürel ilişkiler Türkiye'nin ve Türkçenin önemini artırmıştır.

Yabancıların Türkçe öğretimi üzerine duyduğu ilgi sonucunda, “Türkçe Öğretim Merkezleri” kurulmuştur. Çalışmada, yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış ders kitaplarındaki okuma metinleri, metin altı soruları, soru türleri ve kültürel kavramlar üzerinde durulmuştur

Tez araştırmanın Türkçe öğretiminde dört temel beceriden biri olan okuma becerisi üzerine yapılmasındaki amaç, okuma becerisinin öneminden kaynaklanmaktadır. Okuma becerisine yönelik çalışmalar, öğrencilerin hem yazma hem de konuşma becerisini geliştirerek olayları daha iyi algılamalarına, doğru iletişim kurmalarına imkân verecektir. Aynı zamanda okuma, eleştirel ve çözümleyici düşünmeyi artıracaktır.

Kısaca denilebilir ki yabancı dil öğretimi sürecinde okuma becerisi geliştirildiği durumda diğer becerilerde gelişecektir. Bu yüzden yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında okuma metinlerine ve metin altı sorularına özen gösterilmelidir.

1.4 Alt Problemler

1. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitabı okuma becerilerinin gelişmesi açısından yeterli mi? İki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar nelerdir?
2. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarındaki okuma metinleri öğrencilerin seviyelerine uygun mudur?
3. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarındaki metin türleri öyküleyici mi yoksa bilgilendirici midir?

4. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?
5. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?
6. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında metin altı soruların cevapları metin içerisinde hemen fark ediliyor mu?
7. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında okuma metinleri içerisinde üst düzey bilişsel işlem soru tipleri var mıdır?
8. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında metinler arası soru tipleri değişiyor mu?
9. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında okuma metinlerinde ve metin altı sorularında atasözleri ve deyimlere yer verilmiş midir?
10. B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* ders kitabı, B1 ve B2 seviyesindeki *İstanbul* çalışma kitabı ve *Yedi İklim* B1-B2 seviyesindeki ders kitabı, *Yedi İklim* B1-B2 çalışma kitaplarında okuma metinlerinde Türk kültürünün yeri nedir?

1.5 Sayılılar

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* evreni içinden *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 ders kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1 ve B2 ders kitabında yer alan 6 ünite, *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 çalışma kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1 ve B2 çalışma kitabında

yer alan 6 üniteden oluşan mevcut örneklem tüm evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.6 Sınırlılıklar

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi başta olmak üzere bazı üniversitelerin yabancılara Türkçe öğretimi merkezlerinde ders kitabı olarak kullanılan *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'nin*, B1 ve B2 seviyesi ders ve çalışma kitapları yine üniversitelerin yabancılara Türkçe öğretimi merkezlerinde kullanılan *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti'nin* B1-B2 ders ve çalışma kitapları ile sınırlıdır.

Örneklem bakımından *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 ders ve çalışma kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1- B2 ders ve çalışma kitabında yer alan 6 ünite ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Dil ve Kültür

Bugüne kadar dil kavramı üzerinde birçok tanım yapılmış olduğundan dili bir tanımdan yola çıkarak açıklamak mümkün değildir. Bu yüzden her araştırmacı dili kendi çalışmalarında yoğunlaştığı yönden açıklamaya çalışmıştır.

TDK (2005), “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşmadır” (s. 526). Ergin’e (1999) göre: “İnsanlar arasında bir anlaşmayı sağlayan tabii vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli anlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir” (s. 3). Aksan (1977), “düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir” (s. 55) şeklinde tanımlamalar yapılmıştır.

Dilin toplumda oldukça derin ve geniş bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Dil iletişim vasıtası olduğu kadar aynı zamanda da önemli bir kültür taşıyıcısıdır. Toplumun ortak değerleri, örf ve âdetleri dilde yansıma alanı bulduğu bir gerçektir. Her türlü tecrübe ve kültür unsurları dil sayesinde günümüze ulaşmıştır. Bu bağlamda dile tek açıdan bakarak dili açıklamaya ya da tanımlamaya çalışmak neredeyse imkânsız görülmektedir. Dili ele alırken farklı bağlamlar açısından ele alınması gerektiği vurgulanmalı ve o bağlam için tanımlar yapılmalıdır. Genel olarak bakıldığında dille ilgili tanımlar dilin bir iletişim aracı ve kültürün de taşıyıcısı olduğu üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kaplan'a (2010) göre kültür; bir topluluğu, bir cemiyeti, bir milleti millet yapan ve onu diğer milletlerden farklı kılan hayat tezahürlerinin tümüdür. Hayat tezahürleri, her milletin kendi özüne ait olan ve bu özü yansıtan millî ve manevi değerlerdir. Bu değerler; din, dil, örf ve âdetler (gelenek ve görenekler), dünya görüşü, yaşama biçimi, tarih, sanat, edebiyat, coğrafya vb. unsurlar olarak karşımıza çıksa da kültürün temelinde en başta gelen unsuru dildir.

Güvenç'e (1994) göre, "kültür, toplum, insanoğlu, eğitim süreci ve kültürel muhteva gibi değişkenlerin ve bunlar arasındaki karmaşık ilişkilerin bir işlevidir" (s. 101). Gökalp (1975) ise kültürü, "bir milletin dinî, ahlaki, akli, estetik, lisani, iktisadi ve fennî hayatlarının ahenkli bir bütünüdür" (s. 27) olarak tanımlamıştır. Milleti millet yapan dili ve kültürüdür. Milletler ancak dilleri ve kültürleri sayesinde varlıklarını koruyup sürdürebilirler. Dilini ve kültürünü koruyamayan milletlerin yeryüzünde uzun süre varlıklarını sürdüremeyecekleri inkâr edilemez bir gerçektir. Çünkü diline sahip çıkan bir millet kültüründen de haberdar olur. Kısacası, milletin varlığını sürdürmesi, sahip oldukları dil ve kültür kavramlarını canlı tutmalarına bağlıdır.

Görüldüğü gibi dil ve kültür bir bütünü oluşturan ayrılmaz iki parçasıdır. Dilin zenginliği bir bakıma kültürün zenginliğidir. Dil ne kadar etkili ve işlek bir yapıda olursa ortaya konulan ürünler aracılığı ile kültür zenginliği de o derece etkili ortaya konulabilir. Toplumun yaşayışından hareketle dilin kültüre yansımasının en iyi örneklerini atasözü ve deyimler oluşturur. Atasözü ve deyimler yalnızca bir dilin değil aynı zamanda bir kültürün de zenginliğine kanıt niteliğindedir. Atasözleri, türküler, maniler, deyimler, birtakım inanışlar ve âdetler, o bölgede yaşayanların dili kullanma şekillerine, hayata bakış açılarına göre değişmekte ve gelişmektedir (Gözaydın, 1998).

Kültürün bütün unsurlarının kalıcı olmasını sağlayan dildir. Kültürü yaşatan ve yaşamasını devam ettirip sonraki zamanlara taşıyanda dildir. Bu bağlamda kültürü dilin bir yansıması olarak görmek mümkündür. Dil, kültür ve eğitim iç içe olup hem ana dili hem de yabancı dil öğretiminde kültür kavramı önemli bir yere sahiptir.

2.2 Yabancı Dil Öğretimi

Akarsu'ya (1998) göre, yabancı dil öğretimi her dilde kavramlar dokusu bulunduğundan ve her dil insanlığın bir bölümünün tasarlama biçimini ele aldığından, kısacası her dil özel bir dünya görüşünün yankısı olduğundan, yabancı bir dilin öğrenilmesi de insana yeni bir görüş kazandırır, görüş açılarını çoğaltır. Yabancı dil öğretimi kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması demektir. Yabancı dil öğretiminin yaygınlaşmasında Avrupa'nın sanayileşmesiyle ortaya çıkan ekonomik ve teknik gelişmeler etkili olmuştur. Ticaretin ve ulaşım imkânlarının artmasıyla da yabancı dil, iletişim aracı olarak önem kazanmaya başlamıştır.

Ülkemizde yabancı dil öğrenme eğilimi ise gerek eğitim, gerekse eğitim sonrası iş hayatına atılmada önemli unsur haline gelmiştir. Bu yüzden son yıllarda yabancı dil öğretimine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Ancak, genellikle yabancı dil öğretiminde amaçlanan düzeyde başarıya ulaşılamamıştır. Bunun nedeni de uzun yıllarca devam eden geleneksel dil öğretme alışkanlıkları, yabancı dil öğretimde uygulanan yöntemlerin yetersizliği ya da uygun öğretim tekniği kullanılmaması, materyallerin, etkinliklerin ya da ölçme ve değerlendirmede yetersizliklerin veya eksikliklerin olması ve bunların doğurduğu yöntemsel hatalar olduğunu belirtilmektedir (Işık, 2008).

Dil öğrenimi ve öğretiminde hedefler doğrultusunda istenilen verimi alabilmek için takip edilmesi gereken ilke, yöntem ve tekniklerin yerli yerince kullanılması gerekir. Demirel'e (2014) göre, yabancı dil öğretiminde temel alınan ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Dört temel beceriyi geliştirme.
- Öğretim etkinliklerini önceden planlama.
- Basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğretme.
- Görsel ve işitsel araçları kullanma.
- Ana dili gerekli durumlarda kullanma.
- Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama.
- Öğrencilerin derse etkin olarak katılımını sağlama.
- Bireysel farklılığı dikkate alma.

- Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme (s. 29-32).

Yabancı dil öğretiminde sadece bir tek beceri alanına değil aynı anda dört beceriyi de geliştirebilecek yöntem ve tekniklerin kullanılması işitsel araçların kelime, dil yapısı gibi konularda etkili olduğu kadar kültür unsurlarını aktarmakta da etkili olduğu düşünülmektedir. Son yıllarda ülkemizde Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında da bu gelişmelere paralel olarak “Türkçeyi daha nasıl kolay öğretebiliriz.” sorusuna cevap aranmaktadır. Bunun için metot kitapları ve içerikleri her geçen yıl tekrar gözden geçirilmektedir. Mesela Türkçe öğretiminde yeni Türkçe ders kitaplarında öğrencilere sunulan metin türlerinde sadece öyküleyici ve bilgilendirici metinlere yer verilmiş buna ek olarak şiir de bu sayfalarda yerini almıştır (Şimşek, 2011). Kullanılan yöntem ve teknikler yanında bu şekilde metinsel düzenlemeler dil öğretimini daha etkili kılmaktadır. Bugün için bu tür yaklaşımlar ideal gibi gözükse de önümüzdeki süreçte yeni metot ve bakış açıları dil öğretimini belki de bambaşka bir noktaya götürecektir.

2.2.1 Yabancı Dil Öğretiminde Dil ve Kültürün Yeri

Dil, insan oluş macerasının varlık alanına ilk adımıdır, insanın yarattığı ve onunla var olduğu dünyasıdır (Kaplan, 2001). İkinci bir dili öğrenme, başka bir kültürü öğrenmenin ve onu tam anlamıyla algılamanın en kolay ve mükemmel yoludur. Kültürün kuşaktan kuşağa aktarılması açısından ana dili eğitimi ve yabancı dil öğretiminin önemi büyüktür. Bu bakımdan, eğitim, dil ve kültür arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaktadır. Yabancı dil öğretimi sırasında bu ilişkiye dikkat etmek gerekmektedir.

Dil, kültürü oluşturan unsurları bünyesinde barındırdığından kültürün en önemli dallarından biridir. Bu yüzden dil öğretimi ancak dilin bünyesinde barınan unsurlar dikkate alındığında başarı sağlayabilir. Kültür öğretiminden eksik bir dil öğretimi, o dilin sadece kurallarını öğretmekten ileriye geçemez. Çünkü dil, dini kurallara, tarihin değişimine, sanat anlayışına, gelenek ve göreneklerin işleyişine göre kullanımlar kazanır. Bu kullanımlar ise yabancı dil öğretimde kültür aktarımı sayesinde verilir.

2000 yılında yayınlanan Avrupa Konseyi bildirgesinde de hedef dilin sosyokültürel aktarımı üzerinde durulmuş ve bunlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Günlük yaşam (yiyecek, içecek, sofrada, resmi tatil, hobiler vb.)
- Hayat şartları (ev şartları, sosyoekonomik durum vb.)
- İnsan ilişkileri (kadın erkek ilişkileri, aile ilişkileri vb.)
- Değerler, inançlar ve davranışlar (müzik, sosyal hayat, sanat vb.)
- Beden dili
- Sosyal gelenekler (yemekler, hediyeleşme, yasaklar vb.)
- Adet olmuş davranışlar (evlilikler, kutlamalar, dini adetler vb.) (CEF, 2000, s.102-103).

Yabancı dil öğretiminde, kültür unsurlarının aktarımında, öğrencinin günlük yaşantısını kolaylaştıracak, dili sevmesine ve ilgi duymasına vesile olacak unsurlara yer verilmesi öğrencinin hedef dili daha kolay ve sıkılmadan öğrenmesini sağlayabilir.

Yabancı dil öğretimi aynı zamanda kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültüre bağlı kelime ve kavramları kullanarak iletişim sağlarlar. Bu kullanılan kelime ve kavramların hepsi bir kültür geçmişine sahiptir. Bu yüzden yabancı dil öğretiminde toplumun yapısı ve sosyo-kültürel değerleri göz önünde bulundurulmalıdır. Yabancı dil öğretiminde kültürel öğelerin aktarılması büyük önem taşır. Bunun da çeşitli nedenleri vardır. Tomalin ve Stempleski'ye (1993) göre kültür öğelerinin aktarılmasının 7 amacı vardır:

- Öğrencilerin her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- İnsanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin, bazı kelime ve cümleciklerin, kültürün bir sonucu olarak, hep aynı şekilde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak.

- Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri objektif gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak.
- Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak (s. 89).

Yabancı dil öğretimi yaşadığı kültürün içindeki kullanım şekliyle verildiği takdirde başarılı bir dil öğretiminden bahsedilebilir. Aksi halde dil öğretiminin tamamlanması mümkün olmayabilir. Öğrenilen dilin kalıplarının ve ifadelerinin hangi koşullarda kullanılacağına bilinmesi kültürün verilmesinden geçmektedir. Bu yüzden yabancı dil öğretiminde yerinde ve zamanında kültürel öğelere yer vermek gerekmektedir.

2.2.2 Kültürlerarasılık

Kültürel becerilerin edindirilmesi amaçlanırken göz önünde bulundurulması gereken olgulardan biri "Kültürlerarasılık"tır. Yaşadığımız çağda önemli toplumsal olgulardan birini ifade eden "kültürlerarasılık" kavramı gibi, "çok kültürlülük", "kültürel çokluk", "kültürel ortamlar", "yabancı kültür"e göre "ana kültür", "kültürsüzleşme" gibi kavramlar insan bilimlerinde ve sosyal bilimlerde pek çok yeni araştırmanın konusunu oluşturan kavramlardır ve günlük yaşamda kullanılmaya başlanmıştır.

Çokkültürlü ve çokkültürlülük kavramları sıfat olarak ilk kez İngilizce'de, 1941 yılında önyargısız ve bağımsız bireylerden oluşan kozmopolit bir toplumu nitelemek için kullanılmıştır (Yanık, 2013). "Çokkültürlülük" kavramı, isim olarak ise 1970'li yılların başlarında Avustralya ve Kanada'da, bu toplumların bir özelliği olan kültürel çeşitliliği teşvik eden devlet politikaları için kullanılmıştır (Doytcheva, 2009). Gelişmiş ülkeler çok kültürlülük anlayışını tüm eğitim sistemlerinde yaygınlaştırmaya çalışırken, çok dilliliği de en önemli araç olarak değerlendirmektedirler. Çok dillilik ve çok kültürlülük bağlamında yabancı dil öğrenenlerin söz konusu dilin standart kullanımı dışında bölgesel lehçeleri, yöresel şiveleri, farklı sosyal grupların konuştuğu dilleri, farklı kuşakların dillerini iletişimde

ve karşılıklı etkileşimde kullanma becerisini edinmeleri de önemlidir (Günday, 2015).

Günümüzde Avrupa'nın birçok ülkesinde, Kanada ve Amerika'da "Kültürlerarasılık", üniversitelerde dil ve edebiyat, dil ve kültür bölümlerinde ise başlı başına bir ders olarak okutulmaya başlanılmış olup eğitim ve öğretim alanındaki yerini almıştır. İki ya da daha fazla kültür arasındaki farklılıklara yeni bir bakış, yeniçağın getirdikleriyle ortaya çıkan yeni kimlik oluşumları bu kavramın kapsamını oluşturan bileşenlerden bazılarıdır. Bu kavramın, her şeyden önce farklı kültürden insanların bir arada yaşamaya başlamaları sonucu ortaya çıkmış bir kavram olduğu söylenebilir.

2.3 Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı, dil öğretim programlarıyla ilgili çalışmalarda ortak hareket etmek için hazırlanmış bir metindir. Avrupa ülkelerinde hedef dillere yönelik öğretim programlarının, program yönergelerinin, sınav ve ders kitaplarının vb. hazırlanması için temel oluşturur. Başvuru metni 259 sayfadan oluşmaktadır. Dil öğrenenlerin, bu dildeki gereksinimlerini karşılamak için neler yapmaları ve öğrenmeleri gerektiğini, başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeterliklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı olarak betimler. Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır (Aytekin, 2014).

Çerçeve programında dil yeterliliklerine göre düzeyler açıklanmıştır. Programda öğrencinin hangi düzeyde hangi becerileri gösterebileceği belirtilmiştir. Ayrıca yabancı dil öğrenenlerin bu düzeyden üst düzeye geçebilmek için hangi kazanımları elde etmesi gerektiği de belirtilmiştir. Avrupa dilleri ortak çerçeve programı, dil öğretimiyle ilgili çalışmalarda nesnel ölçütler ortaya koyarak program içerisindeki diller arasında kazanım birliği oluşturmaktadır (MEB, 2009).

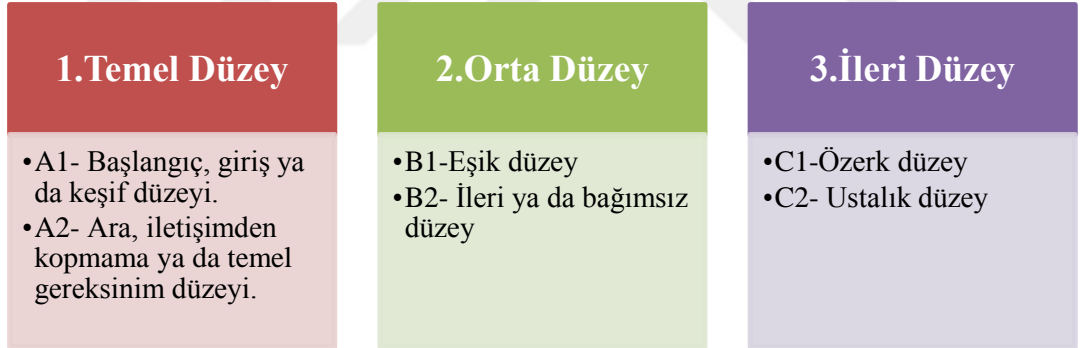
Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında daha çok yapılabirlik ve konuşma becerisi üzerinde durulmaktadır. Ama iletişim becerileri dendiğinde akla sadece

konuşma ve dinleme becerileri gelmemelidir. Çünkü bu ortak program tüm becerileri iletişim süreci içerisinde değerlendirmektedir ve bütün becerilerin eşit şekilde gelişmesi gerektiğini savunmaktadır.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında yabancı dil öğretimiyle ilgili tek bir yaklaşım, yöntem ya da teknik üzerinde durulmaz. Çünkü bir yaklaşım üzerinden gidildiğinde beceri alanlarından bazıları gelişirken bazıları seçilen yaklaşım nedeniyle gelişmez. Bunun önüne geçebilmek için Avrupa dilleri ortak çerçeve programı, yaklaşım veya yöntemle ilgili dil ve dilin özelliklerine göre öneriler getirir. (Uysal, 2009).

Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni, dil öğrenme programlarının planlanması, dil öğreniminin belgelendirilmesi, kendi kendine planlanması, öğrenme programları ve sertifika esaslarından oluşmaktadır. Metin incelendiğinde temelde üç düzey ve her düzeyde bulunan iki alt düzeyden oluştuğu görülmektedir.

Bu düzeyler:

Şekil 1:Dil Düzeyleri (MEB, 2009)

A1	A2	B1	B2	C1	C2
<ul style="list-style-type: none"> • Katalog duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi günlük metinlerdeki bilgileri kavrar ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebî düz yazıyı anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebî düz yazıyı anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dil bilgisel açıdan karmaşık tüm metin türlerini okuyabilirim ve anlayabilirim.

Şekil 2:Yabancı Dil Okuma Becerisi Yeterliliği Ölçütleri (Günday, 2015)

2.4 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Tarihin bilinen ilk dönemlerinden beri gelişmiş, işlenmiş ve zenginleşmiş bir dil olarak karşımıza çıkan Türkçenin hem ana dili olarak hem yabancı dil olarak öğretimi konusunda yapılmış somut örnekler vardır (Karakuş, 2006, s. 12). Bu konuda söylenecek ilk örnek Divan-ü Lügat-it-Türk adlı başyapıttır. Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla hazırlanan ve Türk sözlükçülük tarihini başlatan Divan-ü Lügat-it-Türk, Türklerin o döneme ait kültürel özellikleri hakkında da bilgi vermekte ve yabancılara Türkçenin öğretiminde dilin kültür boyutunda da yararlanmaktadır. Kaşgarlı Mahmut'un bu eseri Türkçe-Türkçe tek dilli bir sözlük yazıp Türkçenin Arapça kadar zengin bir dil olduğunu göstermekten ziyade Türkçe-Arapça iki dilli bir sözlük yazıp Araplara Türkçeyi öğretmeyi amaçlamaktadır (Adıgüzel, 2010).

Dünyada geniş coğrafyada konuşulan diller arasında önemli bir yeri olan Türkçenin ana dil olarak kullanıldığı ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Türkiye'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için önemli çalışmalar yürütülmektedir. Gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi

üstlenen kurum, kuruluş ya da merkezler bulunmaktadır. Türkiye’de 1950 yılından sonra üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır. Türkçenin öğretimi konusu aslında son yıllarda çok büyük bir önem kazanmıştır. Türk Dünyası Öğrenci Projesi kapsamında 1991 yılından itibaren gençler lise ve üniversitelerde okumak, yüksek lisans ve doktora yapmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemize getirilmektedir. Bu projenin amaçlarından biri; bağımsızlığını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve akraba topluluklarındaki gençlere Türkiye Türkçesini öğretmek, Türk kültürü ve eğitim sistemini tanıtmaktır. Bu gençler aracılığı ile Türkçenin ve Türk kültürünün yeni nesillere aktarılmasını ve Türkiye Türkçesinin yaygınlaştırılmasını sağlamak amaçlanmıştır. Böylece bu ülke ve topluluklarla İsmail Gaspıralının hedeflediği dilde, fikirde, işte birlik ilkesinin dilde birlik kısmıyla ilgili ilk adımlar atılmış olmaktadır (Açık, 2008). Birçok üniversite bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik lisansüstü eğitim vermeye başlamıştır. Gazi, Ankara vb. üniversitelerin bünyesinde kurulan Türkçe Öğrenim Merkezleri (TÖMER), eğitimlerinde kullanılmak üzere kitap seti hazırlatmışlardır. TİKA’nın (Türk Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı) yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere hazırlattığı ve temel, orta, yüksek ve ileri düzeyde sekiz kitaptan oluşan Güneş-Türkçe Öğreniyoruz adlı dil öğretim seti Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan önemli çalışmalar arasındadır (Göçer, 2009).

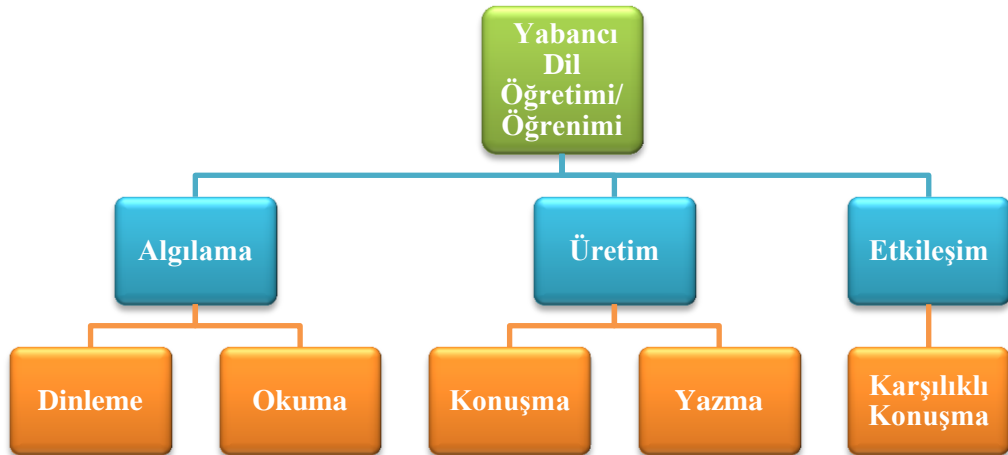
Son zamanlarda yabancılara Türkçe öğretimi konusunda önemli çalışmaları dikkati çeken Yunus Emre Enstitüsünden de söz etmek gerekir. Yurt içinde açtığı yaz okulları ile farklı ülkelerden gelen yabancı gençlere Türkçe öğretimi etkinlikleri düzenleyen Yunus Emre Enstitüsünün yurt dışında bu alanda yaptığı önemli çalışmaları bulunmaktadır.

Yabancılara Türkçe yurt içinde ve yurt dışında öğretilmektedir. Yabancılara Türkçe öğreten başlıca kurumlar; akademiler, enstitüler, dernekler, vakıflar, kolejler, kültür merkezleri, özel kurslar, büyükelçilikler, Türkoloji merkezleri ve üniversite merkezlerinde kurulan TÖMER’lerdir. Son dönemde kurulan Yunus Emre Enstitüsünün, dünyanın dört bir tarafına açtığı Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yeni bir boyut kazandırmakta ve bu merkezlerin sayısı her geçen gün artarak bu alanda önemli işler gerçekleştirmektedir.

Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri; “Avrupa Birliği Ortak Dil Programına” uygun olarak yabancılara Türkçe öğretmekte, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesindeki çeşitli eksiklikleri tamamlamakta, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini uluslararası boyutta gerçekleştirmekte, Türk dilini ve kültürünü daha geniş bir coğrafyada tanıtmaktadır.

2.5 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerileri

Yabancı dil öğretimi algılama, üretim, etkileşim olmak üzere üç temel düzeyde incelenmektedir. Algılama düzeyi, dinleme ve okumayı içerirken üretme düzeyi, konuşma ve yazmayı içermektedir. Etkileşim düzeyi ise karşılıklı konuşmadan meydana gelmektedir. Dil eğitimi ve öğretimi sürecinin en önemli iki boyutu anlama ve anlatmadır. Anlama, dinleme ve okuma becerilerini; anlatma, konuşma ve yazma becerilerini kapsamaktadır (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 1999). Dinleme ve okuma anlama gücüne yönelik becerilerdir ve alıcı dil olarak da bilinir. Konuşma ve yazma ise anlatım gücüne yönelik becerilerdir ve verici dil olarak da adlandırılır. Dil öğretiminde dikkat edilmesi gereken en önemli şey, sadece tek bir becerinin üzerinde yoğunlaşılması gerektiğidir. Delibaş (2013) dil süreçlerini şu şekilde yansıtmaktadır.

Şekil 3: Bildirişimsel Dil Süreçleri

2.5.1 Dinleme

Dinlediğini anlama becerisi yabancı dil öğretimindeki dört temel beceriden ya da sözlü dile dayalı iki temel beceriden birisini oluşturmaktadır. Öğrendiklerimizin %83'ünü görme, % 11'ini işitme, %3,5'ini koklama, %1,5'ini dokunma, %1'ini tatma yoluyla elde ettiğimiz belirtilmektedir. Günlük yaşantımızda görme yoluyla edindiklerimizi bir kenara bırakırsak, öğrenim sürecimizde öğrendiklerimizin önemli bir kısmı dinleme yoluyla kazanılmıştır. Okullarımızda Öğretim elemanlarının pek çoğu düz anlatım yöntemini kullanmaktadır. Bu durumda öğrencilerin dinlemeye ayırdıkları zaman daha da artmakta, öğrendiklerinin neredeyse %83'ünü dinleme yoluyla elde etmektedirler (Özbay, 2005).

Dinleme, dil becerileri içerisinde bu kadar önemli bir yer tutmasına karşın hem günlük hayatta hem de eğitim-öğretim süreçlerinde ihmal edilmektedir. Son zamanlara kadar dinlediğini anlama hem teorik hem de pratik anlamda çok az dikkat çekmiştir. Diğer üç dil yeteneği (okuma, yazma ve konuşma) doğrudan dikkat çekerken, Öğretim elemanları, öğrencilerin dinleme becerilerini yardım almaksızın kendilerinin geliştirmesini beklemektedirler (Osada, 2004, s. 54). Oysa daha önce de belirtildiği gibi dinleme, insan hayatında diğer dil etkinliklerinin hepsinden daha fazla yer tutmasına rağmen dinleme beceri ve alışkanlığı, öteki becerilerle (okuma, konuşma, yazma ve dilbilgisi konu alanı) birlikte bir bütün olarak düşünülmelidir.

2.5.2 Okuma

Aile ve yakın çevrelerinin dışında çocuklar günümüzde sinema, radyo, televizyon vb. iletişim araçlarından görme, işitme yoluyla birçok bilgi, beceri ve tutum edinebilmektedirler. Ancak bunun çocuğun yetişmesi için yeterli olmadığı açıktır. İnsanlığın bilgi evrenine her gün birçok yeni bilgi eklenmektedir. Bundan dolayı, kişilerin yazılı kültürle daha sıkı bir etkileşim kurmaya gereksinimleri vardır. Öte yandan, bilişim teknolojisinin sunduğu olanaklardan etkilice yararlanabilmek için kişilerin okul öncesi dönemden başlayarak kültürel birikim oluşturmaları gerekmektedir. Bunun da en geçer yolu okuma, yazılı ürünlerden amaca uygun biçimde yararlanmadır. Okuma; sözcükleri, tümceleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir (Sever, 2004). Okuma, yazılı metinlerde verilmek istenen mesajı, duygu ve düşünceleri anlamaktır.

Dil ve kişiliği geliştirmenin en etkili araçlarından birisi olan okuma bir bakıma anlama faaliyetidir (Özbay, 2009). Okuma neticesinde mutlaka anlama gerçekleşmelidir. Eğer çözümlene ve anlama gerçekleşmemişse okuma amacına ulaşmamış demektir. Okuma etkinliğinin amacı, okunanı anlamaktır. Bir kimse, okuduğu bir metnin analiz ve sentezini yapabiliyorsa; metni yorumlayabiliyorsa; kendisine ait cümlelerle ifade edebiliyorsa, okuduğunu kavramış demektir.

Öğrencilerin, okuduklarını anlayabilmeleri için en az şu dört işlemi yerine getirmeleri gerekir. Bunlar; kelimeleri tanımak, anlamı kavramak, okunan metindeki fikirlere karşı en uygun tepkiyi göstermek, kazanılan fikirleri kullanmak ve uygulamaktır. Bir öğrenci, bir metni okuduktan sonra metinden edindiği fikri, benzer fikirlerle karşılaştırabilmeli, bilinmeyen kelimelerin anlamlarını sezgi yoluyla çıkarabilmeli, metin ve metin yazarı hakkında bir kanıya varabilmelidir.

2.5.3 Konuşma

Demirel'e (1999) göre: "konuşma düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılmasıdır" (s. 40). Taşer'e (2000) göre: "konuşma, duygu, düşünce ve dileklerin görsel, işitsel öğeler aracılığı ile karşımızdakine iletmek, açıklamak, dışa vurmadır" (s. 27). Türkçe Sözlük'te ise, konuşmak birçok şekilde tanımlanmıştır.

- Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak.
- Belli bir konudan söz etmek.
- Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.
- Söylev vermek, konuşma yapmak.
- Düşüncesini herhangi bir araç kullanarak anlatmak (2005, s. 1213).

Bu tanımlarda da görüldüğü gibi konuşma çok geniş bir kavramdır. Yabancı dil öğretiminin en temel ilkesi dili iletişim için öğretmektir. Bu yüzden bu dil becerileri arasında konuşma becerisi her zaman en önemlisi olarak göze çarpmaktadır. Bunun sebebi öğrenilen tüm birikimler bu beceri sayesinde aktarılır. Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi en önemli beceri olsa da ülkemizde en başarısız olunan beceri olarak yerini almaktadır. Bu yüzden dil öğrenenlerin konuşma becerilerini geliştirebilmeleri için en büyük görev Öğretim elemanlarına düşmektedir. Dört temel beceriden birisi olan konuşma becerisinin öğretimi başlangıç düzeyinden

itibaren ve diğ er dil becerileriyle beraber geliştirilmelidir. Dinlediğini anlama becerisi gelişmeden konuşma becerisinin gelişmesi pek mümkün değildir. Örneğin, ana dilini öğrenen çocuk önce çevresinde duyduğu sesleri dinleyip edinir, ardından konuşmaya geçer. Bu yüzden de dinlemeye ve konuşmaya dayalı etkinlikler bir bütün olarak kullanılmalıdır.

2.5.4 Yazma

Yabancı dil öğretiminde yazma becerisi dört temel becerinin son halkasıdır. Yazma iletişim kurmanın, duygu, düşünce ve tasarımlarımızı, görüp yaşadıklarımızı anlatmanın bir yoludur (Ünalın, 2006). Yabancı dil öğretiminin önemli bir alanını oluşturan yazma, bilgiden çok becerileri gerektirmektedir. Bu beceriler ise uygulama ile kazanılır. Duygu, düşünce ve hayallerini açık ve anlaşılır olarak yazma, çeşitli zihinsel becerileri gerektirir. Öğrenciler bu beceriler yoluyla düşüncelerini sıralamayı, sınırlamayı, düzenlemeyi öğrenirler. Yazma becerisi ve alışkanlığı kazandırmak için öğrencilere gördükleriyle, yaşadıklarıyla ilgili yazı yazdırılmalı, becerilerini geliştirmeli, alışkanlıklarını pekiştirmek amacıyla duygularını, düşüncelerini, isteklerini yazıya dökmelerine olanak veren ortamlar hazırlanmalı, Türkçenin inceliklerini ve güzelliklerini uygulayarak kavramaları için sık sık cümle ve paragraf oluşturma, tamamlama alıştırmaları yaptırılmalıdır.

2.6 Temel Dil Becerisi Olarak Okuma Becerisinin Yabancılara Türkçe Öğretimine Aktarılması

Bloom'a (1995) göre okuduğunu anlama, genel nitelikteki bilişsel giriş davranışlarından olup, okul öğrenmelerinden daha sonraki yıllarda gerçekleşen öğrenmelerin de çoğunu etkilemektedir. Ayrıca Bloom, okumayı "bir yazıyı, yapıtı anlamak, yorumlayabilmektir" biçiminde ifade eder ve yorumu da şu şekilde tanımlar:

- a) Yazarın sözlerini, öne sürdüğü görüşlerini anlayarak ana düşünceyi kavramak,
- b) Yazarın doğrudan anlatmadığı düşünceleri de kavrayıp, düşüncesinin kapsamını belirlemek,

- c) Okuduğunu doğruluk, geçerlik, değer yönlerinden ölçebilmek,
- d) Anladığını, duyduğunu davranışlarında, yaptıklarında uygulayabilmek.

Demirel'e (1993) göre ise ana dilde olduğu gibi yabancı dil öğretiminde öğrencilerde belli okuma becerilerinin geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu beceriler:

1. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme,
2. Okunan metne uygun başlık önerme,
3. Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme,
4. Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma,
5. Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme,
6. Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma,
7. Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme,
8. Okunan metnin özetini çıkarma (s. 120).

Okuma eylemi hangi materyalle gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin okunan metin bir roman, hikâye, ders kitabı, gazete yazısı olsa da, okumanın sonunda ulaşılmak istenen hedef, okunan materyalden anlam çıkarmaktır. Yani okumanın asıl amacı, "okuduğunu tam ve doğru anlayabilmektir". Akyol'a (2001) göre: "okuma; yazılı ve yazısız kaynaklar, okuyucu ve çevresel unsurların etkileşimi sonucu oluşan anlam kurma sürecidir" (s. 14) Kısaca okuma, yalnızca kelimelerin birbirine bağlandığı basit bir birleştirme işlemi değildir. Çünkü okuma sırasında yalnızca sembolleri görmek yetmez, bunları anlamak, yorumlamak, karşılaştırmak, akıl yürütmek ve yargıya varmak da gerekmektedir.

Okuma günlük yaşamda konuşma ve dinleme kadar olmasa da onlardan sonra üçüncü sıklıkta kullandığımız dil becerisidir, diyebiliriz. Anlama iletişim sürecinin de temel taşlarından biridir, dolayısıyla bir birey dinlediğini veya okuduğunu anlayamazsa iletişim kurması mümkün olmaz (Tavil, 2012, s. 201). Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde tüm beceriler birbiriyle ilintilidir.

Çalışmada konu olan metin sonu sorularının yanıtları yüzey metinde yer alıyorsa yüzey metin soruları, soruların yanıtları doğrudan yüzey metinde geçmiyorsa ve tahmin gerektiriyorsa derin metin/tahmin soruları ve soruların yanıtları artalan bilgilerinin kullanılarak yorum ve değerlendirme yapılmasını gerektiren uzun

yanıtlar gerektiriyorsa yorum/değerlendirme soruları olarak sınıflandırılır. Alt düzey bilişsel işlem gerektiren yüzey metin soruları genellikle “Ne, Nerede, Nasıl, Ne zaman, Kim?” türünde kullanılan sorulardan oluşmaktadır. Üst düzey bilişsel işlem gerektiren derin metin soruları metnin yüzeyinde bulunmaz ve genellikle “Konu nedir?, Ana düşünce nedir?, Ne anlatılmak istenmiştir?, Açıklayınız, Sıralayınız, Sınıflandırınız, İlişkilendiriniz, Özetleyiniz” türünde yöneltilen sorulardan oluşmaktadır. Üst düzey bilişsel işlem gerektiren yorum/değerlendirme soruları ise “Sizce, Size göre, Siz olsaydınız, Tartışınız, Yorumlayınız, Değerlendiriniz, Karşılaştırınız” türünde yöneltilen sorulardır. Ama bu tür kalıplar kitaplar içerisinde az bulunmaktadır. Derin metin soruları ve yorum/değerlendirme sorularının her ikisi de düşünmeye yönelik türden sorulardır. Derin metin sorularında sonuç olarak bir yargıya varılırken, yorum/değerlendirme sorularında bir yargı yoktur.

2.7 Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kaynak Ders Kitapları

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan yöntemler kadar ders araç gereçleri de çok önemli bir yer tutmaktadır. Ders kitapları, öğretim programlarındaki derslerin içeriğine ilişkin bilgileri öğrencilerin kullanımına sunan, onlara pekiştirme, sınava hazırlanma ve kendi öğrenme hızlarına bağlı olarak uygun çalışma olanağı sağlayan bir öğretim aracıdır (Toprak, 1993). Dil öğretiminde temel kitaplar; ders kitabı, çalışma kitabı, dil bilgisi kitapları, sözlükler, konuşma kılavuzları, destek hikâye kitapları, seviyelere göre düzenlenmiş okuma kitapları, temel söz varlığını içeren resimli sözlükler gibi birçok kaynağa ihtiyaç duyulmaktadır.

Yabancılara Türkçenin öğretiminin önem kazandığı tarih 1960’lı yıllardır. Bu yıllardan sonra yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine kitaplar yazılmaya başlanmıştır. Bunlardan bazıları; Kenan Akyüz’ün *Yabancılar için Türkçe Dersleri Konuşma, Okuma* adlı kitabı, Hüseyin Aytaç ve M. Agâh Önen’in *Yabancılar İçin Açıklamalı Uygulamalı Türkçe* adlı kitabı, Sermet Sami Uysal’ın *Yabancılara Türkçe Ders kitapları*, Kaya Can’ın *Yabancılar için Türkçe-İngilizce Açıklamalı Türkçe Ders kitabı*, M. Hengirmen-N. Koç’un *Türkçe öğreniyoruz* adlı kitapları, Tahir Nejat Gencan’ın *Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin- Türkçe Öğreniyorum* başlıklı kitabıdır.

Bu kaynaklar Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önem kazandığını ve konuyla ilgili çalışmaların devam etmesi gerektiğini göstermektedir (Barın, 2004).

Türkçenin yabancılara öğretimi açısından kurumsal olarak atılmış ilk adım 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan kısa adı TÖMER olan Türkçe Öğretim Merkezidir. Bu tarihten itibaren birçok üniversitede TÖMER'ler kurulmaya başlanmıştır. Bunlardan bazıları; Gazi Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi'dir. TÖMER'lerde Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı'nın belirlemiş olduğu dil düzeylerine göre öğretim yapılmaktadır. Bu düzeyler temel, orta ve ileri düzeylerden oluşmaktadır. Merkezlerde kullanmak için üniversiteler kendi Türkçe öğretim setlerini düzenlemektedir. Bu setlere örnek verilecek olursa *Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Türkçe Öğretim Seti*, *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti*, *İstanbul Türkçe Öğretim Seti*, *İzmir Türkçe Öğretim Seti*'dir. Bu setler haricinde Türkçe öğretimi üzerine özel sektörde hazırlanmış olan kaynaklar da bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; *Ebru Türkçe Öğretim Seti*, *Lale Türkçe Öğretim Seti*, *Ana Dilim Türkçe Öğretim Seti* gibi setlerden oluşmaktadır.

Türkçenin ve Türk Kültürünün iyi bir şekilde aktarılması ve Türkçeye duyulan bu ilgiyi daha fazla artırmak için kurulmuş kurumlardan birisi de Yunus Emre Vakfı'dır. Temelde Türkçeyi ve Türk kültürünü doğru bir şekilde aktarmakla görevli olan bu kurum dünyanın çeşitli yerlerinde Türk Kültür Merkezleri açarak bu alanda hizmet vermeye devam etmektedir (Uzun, 2012). Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* de yabancılara Türkçe öğretimi sırasında kullanılan kaynaklardan biridir.

2.7.1 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, Doğu ile Batı arasında köprü konumunda olan ülkemizin kültürünü, düşünce tarzını aktaracak, en güncel dil öğretim yöntemleri ile hazırlanmış kapsamlı bir çalışmadır. *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti* temel ilkesi Türkiye'nin resmi dili olan Türkçeyi, uluslararası öğrencilerimize en çağdaş metotlarla öğrenme fırsatı sunmaktır. Yabancılar için Türkçe öğretim setinin; editörlüğünü Ferhat Aslan ve Funda Keskin yazarlığını ise

Fatma Bölükbaş, Enver Gedik, Gökçen Göçen, Gül Gönültaş, Funda Keskin, Fazilet Özenç, Hande Tokgöz, Gizem Ünsal ve Serra Yavuz yapmıştır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi tarafından hazırlanan “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı” her seviye için bir ders kitabı, bir çalışma kitabı ve bir dinleme CD’sinden oluşmaktadır. Avrupa Ortak Dil Kriterleri’nde belirlenmiş dil seviyelerine göre düzenlenmiş olan öğretim seti A1, A2, B1, B2 ve C1 olmak üzere beş kitaptan oluşmaktadır. Öğretim seti seçilen konu alanlarına göre düzenlenmiş 6 üniteden oluşmaktadır. Her bir ünite 3 farklı alt konuya ayrılmış olup ünite başlarında öğretilmesi hedeflenen beceri, dilbilgisi ve kelime bilgileri belirtilmiştir. Ayrıca kültürel açıdan bakıldığında, her ünitenin sonunda Türk kültürüne ilişkin “Kültürden Kültüre” başlığı altında bir bölüm bulunmaktadır. Son olarak yine her ünitenin sonunda “Eğlenelim Öğrenelim, Neler Öğrendik ve Öz Değerlendirme” başlıkları altında ünite boyunca öğrenilen bilgilere yönelik ölçme-değerlendirme bölümleri yer almaktadır.

2.7.2 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti)

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti hem ana dili eğitiminde hem de yabancı dil öğretiminde kullanılan materyallerin başında gelmektedir. Ders kitaplarının nitelikli olması eğitim-öğretim sürecinin en önemli gereklerinden biridir. Dil öğretiminde değişik yaklaşımlardan hareketle ve değişik amaçlara yönelik kitaplar hazırlanmaktadır. Kitaplar, seviyelere uygun okuma metinleri, görseller ve etkinliklerden oluşmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi ders araç-gereçlerinin kullanılmasında amaç, dört temel becerinin geliştirilmesi ve bunlara yönelik kazanımların elde edilmesidir (Tok, 2013, s. 250).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine son 20 yılda birçok dil öğretim kitabının yazıldığı görülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü, *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* de yabancılar için Türkçe öğretim kitaplarından bir tanesi olmakla birlikte bazı özellikleri nedeniyle diğer Türkçe öğretim kitaplarından ayrılmaktadır. Yunus Emre Enstitüsünün yaklaşık 40 ülkede açmış olduğu Türk Kültür Merkezlerinde Türkçe öğretmek için eğitim materyali olarak kullanılan söz konusu kitap yurt dışında

Türkçe öğretiminin ortaya çıkarabileceği durumlar göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Editörlüğünü; Erol Barın, Şaban Çobanoğlu, Şeref Ateş, Mustafa Balcı ve Cihan Özdemir'in üstlendiği ve yazarlığını ise İbrahim Gültekin, Mahir Kalfa, İbrahim Atabey, Filiz Mete, Aydan Eryiğit ve Uğur Kılıç'ın yaptığı Türkçe öğretimin setinin pilot uygulamalarına 2013 yılında başlanmış olup yaklaşık 2 yıllık bir süre zarfında eser, geri dönütler çerçevesinde güncellenerek tamamlanmıştır.

Türkçe Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Yedi İklim Türkçe Seti” her seviye için bir ders kitabı, bir çalışma kitabı, bir Öğretim elemanları kılavuz kitabı, bir dinleme kitapçığı ve bir dinleme CD'si olmak üzere 30 materyalden oluşmaktadır. Seti oluşturan 6 ders kitabından her biri diller için *Avrupa Ortak Öneriler Metninde* ifade edilen A1, A2, B1, B2 ve C1, C2 düzeyinin kazanımlarını kapsamaktadır. *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti*'nde yetişkinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme ihtiyaçlarına uygun metin ve görsel seçimine özen gösterilmiştir. Yunus Emre Enstitüsünün Türk Kültür Merkezlerinde, iş birliği bulunan üniversitelerin Türkoloji bölümlerinde ve yurt içinde bulunan birçok paydaş Türkçe öğretim merkezindeki Türkçe dersleri *Yedi İklim Türkçe Seti* ile sürdürmektedir (YEE, 2015).

Öğretim setinde her kitabın 1, 2, 3, 5, 6 ve 7. ünitelerinde aşamalı olarak çeşitli dil bilgisi yapıları verilmiş olup ve 4. ve 8. ünitelerde ise yeni dil bilgisi yapısı verilmeksizin bir önceki yapılar etkinlikler aracılığıyla tekrar edilmiştir. Ayrıca kültürel açıdan bakıldığında, her ünitenin sonunda Türk kültürüne ilişkin “Serbest Okuma” başlığı altında bir bölüm bulunmaktadır. Son olarak yine her ünitenin sonunda “Değerlendirme” başlığı altında ünite boyunca öğrenilen bilgilere yönelik ölçme-değerlendirme bölümleri yer almaktadır

2.8 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Akbulut ve Yaylı'nın *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1-A2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlençe çalışması* (2015) başlıklı makalede, beş ders kitabı setinden A1-A2 düzeyi kitapları incelenmiştir ve bu kitapların çoğunlukla kavramsal-işlevsel izleneyi benimsedikleri görülmüştür. Bu çalışmanın amacı günümüzde kullanılan

yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının benimsediği izleni türlerini ortaya çıkarmaktır.

Arslan ve Durukan'ın *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi* (2014) başlıklı makalede, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe (A1, A2, B1, B2, C1) ders kitaplarındaki okuma metinlerinin kelime sıklığı ve söz varlığı unsurları (atasözü, deyim, ikileme, özel isimler, ünlemler ve ilişki sözleri) belirlenmiş ve üç kitap karşılaştırma yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacı yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin sözvarlığını deyimler, atasözleri, ikilemeler, ünlemler, ilişki sözleri ve özel isimleri temel alarak ortaya koymaktır.

Bayraktar'ın *Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının kültür aktarımı açısından incelenmesi* (2015) başlıklı makalede, Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı incelenerek kültürel unsurlar belirlenmiştir. Bu unsurlar değerlendirilirken kültür kavramı “evrensel kültür/millî kültür” çerçevesinde ele alınmıştır. Kitapta evrensel kültür değerleri yoğunlukta olduğundan bunlar üzerinde ayrıca durulmayıp millî kültür unsurlarının belirlenmesi yoluna gidilmiştir.

Biçer ve Çoban'ın *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki öyküleyici metinlerin tutarlılık düzeylerinin değerlendirilmesi* (2015) başlıklı makalede, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde A1-B2 düzey dinleme etkinlikleri incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda dinleme etkinlikleri; dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası etkinlikler açısından incelenmiştir.

Civelek'in *Yabancılara Türkçe öğretimi için yazılan ders kitaplarındaki bulmacaların işlevleri ve çeşitli açılardan değerlendirilmesi* (2015) başlıklı makalede, set hâlinde yazılan yabancılara Türkçe öğretme amaçlı ders ve çalışma kitaplarındaki bulmaca etkinliklerinin işlevleri, çeşitli açılardan incelenmiş ve tartışılmıştır. Bulmaca etkinliklerinin ders ve çalışma kitaplarının düzeylerine göre bu kitaplarda yer alma oranları, yer verilen bulmacaların türleri, verilmiş yeri, amacı, düzeylere uygun olarak seçilmesi gereken kelimelerle oluşturulması açısından uygunluğu, hedef kültür aktarımı, hangi dil becerilerine yönelik olarak hazırlandığı incelenerek bir içerik analizi çalışması yapılmıştır.

Demir'in *Yabancı dil olarak Türkçe öğretim kitaplarının kültürel içeriği* (2014) başlıklı makale, dil-kültür ilişkisinden hareketle yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla Dilset yayınları tarafından hazırlanan *Açılım Türkçe Ders Kitabı 1* adlı eser kültür aktarımı açısından incelenip değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda söz konusu kitapta bulunan Kültür Köşesi bölümlerinin hedeflendiği ölçüde kültürel

ögeleri yeterince içermiş olduğu, buna karşın öğretici metinlerde kültürel öğelere çok az yer verildiği tespit edilmiştir.

İşcan ve Yassıtaş'ın *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 düzeyi)* (2017) başlıklı makalede, dil öğretiminin aynı zamanda kültür öğretimi olduğu düşüncesinden yola çıkılarak yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan aynı zamanda kültür aktarım araçlarından olan ders kitaplarının bu süreçteki yeri ve önemi sorgulanmış ve yabancılara Türkçe öğretimi bağlamında ders kitaplarında kültür aktarımı konusu, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan, *Yedi İklim Türkçe Öğretim seti B1 ve B2 düzeyi* ders kitapları esas alınarak belirli ölçütlere göre incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Okur ve Keskin'in *Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği* (2013) başlıklı makalede, öğretiminin kültürlerarası karşılaşma alanı olduğu düşüncesinden yola çıkılarak yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan aynı zamanda kültür aktarım araçlarından olan ders kitaplarının bu süreçteki yeri ve önemi sorgulanmış ve yabancılara Türkçe öğretimi bağlamında ders kitaplarında kültür aktarımı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan *İstanbul yabancılar için Türkçe öğretimi seti A1, A2, B1 ve B2* ders kitapları esas alınarak belirli ölçütlere göre incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada, problemleri yorumlayıcı bir şekilde ele alan, araştırma konularını kendi ortamları içinde değerlendirmeyi ilke edinen, “Niçin?, Nasıl, Ne Şekilde?”, sorularına cevap arayan nitel araştırma modeli kullanılmıştır. “Nitel araştırmada, dökümanların o kültürün yapısına, onlara yüklenen anlamlara göre değerlendirilmesi önemlidir. Bunu yapabilmek için, araştırmacının o kültürü ve o dili çok iyi bilmesi gerekmektedir. Deyimler, atasözleri, benzetmeler, anlatımlar vb. o kültürün yapısı içinde ele alınmalıdır”(Sönmez, G. Alacapınar, 2013, s.84).

Nitel araştırmanın herkes tarafından kabul edilen bir tanımını yapmak güçtür. Bunun nedeni ise nitel araştırma kavramının bir şemsiye kavram olarak kullanılmasından ve bu şemsiye altında yer alabilecek birçok kavramın değişik disiplinlerle yakından ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır. Kültür analizi, antropoloji, durumsal araştırma, yorumlayıcı araştırma, eylem araştırması, doğal araştırma, betimsel araştırma, kuram geliştirme, içerik analizi bu kavramlardan sadece birkaç tanesidir. Tüm bu kavramlar araştırma deseni ve analiz teknikleri açılarından birbirlerine benzer yapılara sahip olduğu için nitel araştırma bu kavramları içine alan genel bir kavram olarak kabul edilir. Her ne kadar tüm bu yönelimleri, yöntemleri, süreçleri ve özellikleri kapsayan bir tanım yapmak güç ise de nitel araştırma gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle nitel araştırma kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; Ondokuz Mayıs Üniversitesi–Türkçe Öğretimi Uygulama Ve Araştırma Merkezi, Uludağ Üniversitesi-Ulutömer tarafından yabancılara verilmiş olan Türkçe öğretmek amacıyla kullanılan *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* ve *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti* oluşturmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine kullanılan bu set kitaplarına ilişkin Öğretim elemanları görüşleri ele alınmıştır. Araştırmada Öğretim elemanları görüşlerinden yararlanılan Öğretim elemanları sayısı toplamda 12’dir.

Tablo 1: Ondokuz Mayıs Üniversitesi–Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri

	Katılımcı 1	Katılımcı 2	Katılımcı 3	Katılımcı 4	Katılımcı 5	Katılımcı 6
Eğitim Durumu	Doktora	Doktora	Doktora	Doktora	Doktora	Doktora
Kaynak Bölüm	Fransız Dili Eğitimi	Türkçe Eğitimi Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı	Türk Dili ve Edebiyatı	Türkçe Eğitimi Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Mesleki Deneyim	4-8	4-8	4-8	4-8	2-4	0-2
Dil	İngilizce Fransızca Almanca	İngilizce	-----	İngilizce Almanca	İngilizce	İngilizce

Tablo 1 incelediğinde, öğretim elemanlarının 6’sının da eğitim durumlarının aynı olduğu tespit edilmiştir. Kaynak bölümünde ise 6 öğretim elemanının 5’inin Türk dili ve edebiyatı, 1’inin Fransız dili eğitimi bölümünde olduğu görülmektedir. Mesleki deneyimlerine bakıldığında 6 öğretim elemanının 4’ünün 4-8 yıllık, 1’inin 2-4 yıllık, diğerinin ise 0-2 yıllık olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının çoğunluğunun yabancı dil bildiği görülmektedir.

Tablo 2: Uludağ Üniversitesi-Ulutömer Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri

	Katılımcı 1	Katılımcı 2	Katılımcı 3	Katılımcı 4	Katılımcı 5	Katılımcı 6
Eğitim Durumu	Lisans	Y. Lisans	Lisans	Lisans	Lisans	Lisans
Kaynak Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı	Türkçe Öğretmenli ği	Türk Dili ve Edebiyatı	Türk Dili ve Edebiyatı	Türk Dili ve Edebiyatı	Türk Dili ve Edebiyatı
Mesleki Deneyim	2-4	2-4	0-2	0-2	0-2	0-2
Dil	-----	İngilizce	-----	Almanca	-----	-----

Tablo 2’de görüldüğü üzere, eğitim durumlarına bakıldığında 6 öğretim elemanının 5’nin yüksek lisans ve 1’nin lisans olduğu tespit edilmiştir. Kaynak bölümünde ise 6 öğretim elemanının 5’inin Türk dili ve edebiyatı, 1’inin Türkçe öğretmenliği olduğu görülmektedir. Mesleki deneyimlerine bakıldığında 6 öğretim elemanının 4’ünün 0-2 yıllık, 2’sinin 2-4 yıllık, diğerinin ise 0-2 yıllık olduğu tespit edilmiş ve öğretim elemanlarının çoğunun yabancı dil bilmediği görülmektedir.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılarak toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Çalışma sürecinde, literatür taraması yapılmış ve daha önce yayımlanmış kaynaklardan yararlanılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan her iki kitapta okutulan üniversitelerden temin edilmiştir ve bu kitaplar doküman incelenmesi ile incelenmiştir. Diğer taraftan, alanlarındaki Öğretim elemanlarına görüşme formları dağıtılarak benzerliklerin ve farklılıkların tasnifi yapılmıştır. Görüşleri yazılı olarak alınan Öğretim elemanlarından veriler toplanmıştır. Öğretim elemanları görüşlerinin alınmasındaki amaç, Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bu her iki kitabında benzerliklerini, farklılıklarını ve eksikliklerini daha güvenilir bir şekilde tespit edip, bu çıkan sonuçları somutlaştırmaktır. Görüşme formunda kullandığımız sorular, danışman hocasının da

görüşü alınarak hazırlanmıştır. Ele alınan ders kitaplarının incelenmesi sonucunda elde edilen tüm bilgiler değerlendirilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti evreni içinden *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 ders kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1 ve B2 ders kitabında yer alan 6 ünite, *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti* B1 ve B2 çalışma kitabında yer alan 8 ünite ve *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti* B1 ve B2 çalışma kitabında yer alan 6 ünitelerden oluşan setlerinin içerisinde 2'şer ünite tercih edilmiştir. Kitaplar içerisinde örnek alınan ünitelerin tercih edilmesinin nedeni, bu ünitelerdeki okuma metinlerinin, metin altı sorularının ve kültürel bağlamların diğer ünitelerden farklı olmasıdır. Seçilen bu üniteler 9 madde üzerinden incelenmiştir. Bunlar:

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin
2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin
3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin
4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin
5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin
6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin
7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin
8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin
9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin maddelerden oluşmaktadır.

Elde edilen verilerin üzerine, bu kitapların Yabancılar Türkçe Öğretiminde okuma metinlerinin hedefleri, okuma metinlerinin türleri, okuma metinlerinin kültürel kavramları, okuma metinlerinin uygunluğu ve metin altı soruları ve soru tipleri dikkate alınmıştır. Bu incelemede içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Sosyal

bilimler alanında kullanılan ve nitel araştırmalarda sıklıkla yararlanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2013). “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve şimşek, 2011, s. 227).

Görüşme formlarına gelince elde edilen veriler birkaç defa okunarak Ğretim elemanlarının kullandıkları ortak stratejiler tespit edilmiştir. Veriler açıklanırken betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde görüşülen bireylerin görüşlerine doğrudan yer verilir. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenmiştir. ÖĞretim elemanları görüşleri alınırken isimleri gizli tutulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Okuma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

Bu bölümde *İstanbul* ve *Yedi İklim* kitapları metin altı soruları açısından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sürecinde, ele alınan ders kitapları ve çalışma kitapları içerisinde örnek aldığımız ünitelere yöneltilen 9 madde üzerinden incelemeler yapılmıştır.

4.1.1 *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi*

4.1.1.1 *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Ders Kitabı 1.Ünite (Yeni Bir Hayat) Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi*

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B1 ders kitabının 1. ünitesinde “Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz? Nereye Gideceğiz? İçimdeki Türkiye’im” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz?”, “Nereye Gideceğiz?”, “İçimdeki Türkiye’im” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 3: İstanbul B1 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz?	Öyküleyici
Nereye Gideceğiz?	Bilgilendirici
İçimdeki Türkiye'm	Bilgilendirici

Tablo 3'e göre 3 okuma metninin 1'i öyküleyici metinden ve 2'si bilgilendirici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz? :

Okuma metni öncesi, öğrenenin metni anlamasına, yorum yapmasına ve kelime bilgisini geliştirmesine yönelik hazırlık çalışması adı altında 4 etkinlik bulunmaktadır.

ÜNİTE 1 YENİ BİR HAYAT A. TAŞINMA

yürüyerek, konuşa konuşa, yapmaya yapmaya, çalışarak

-Burdan yürüyerek evine gidebilirsin.
-Arkadaşınla yolda konuşa konuşa okula geliriz.
-Spor yapmaya yapmaya kilo aldım.
-Dersine çalışarak sınavdan kötü not aldım.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Daha önce hiç taşındınız mı? Aşağıdaki nedenlerin taşınmak için bir etkisi oldu mu?
İş Evişik Aile Eğitim

2. Taşınırken ne tür problemlerle karşılaşılabiliyorsunuz?

3. Aşağıdaki ilanlara bakalım. Hangi ev sizin için uygun? Konuşalım.

SAHİBİNDEN KIRALIK
Cihangir'de ulaşım araçlarına 10 dakika. Kira 2.000 TL.

KIRALIK DAİRE
Oskôdar'da sahibinden 1.000 TL. Pasajlık yok.

ACİL SATILIK
Kadıköy'de acil satılık, satır daire. Fiyatı görüşebiliriz.

EMİNDOLU'NE YAKIN
3 oda 1 salon benzi manzaralı ev. Öğrenciye bakarsa veririz. Kira 1250 TL.

10 AY PEŞİN ÖDEMELİ
Beşiktaş'ta 2000 TL kira ile masrafsuz 10da daireler.

ÜNİVERSİTEYE YAKIN
Öğrenciye elverişli, su, doğalgaz dâhil eşyalar kiralık odalar. Fiyat 500 TL.

2+1 KIRALIK
Taksim'de alınıza kiralık, teraslı daire. Kira 750 TL.

EV ARKADAŞI
2+1 eşyaları, oturma odası, bir ev arkadaşı arıyorum. Kira 900 TL.

4. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını öğrenelim ve kelimeleri cümlelerdeki boşluklara yerleştirelim.

kira depozito taşınmak metrekare nezih muhit merkezli sistem manzara kira sözleşmesi kombi

1. Mağazının çözümlerini her ay için ayırıyorum.
2. Akşam gök bir semte oturuyor.
3. Ev sahibi fazla istiyor.
4. Sence taşınmak için mi yoksa mi düşünülmüştü?

5. Taşınmak için güzel bir arıyorum.
6. Kaç bir ev istiyordum?
7. İş yerimden güzel bir görüldü.
8. Yarın için emlakçı ile konuşacağız.
9. Bir an önce için evine ediyorum.

İSTANBUL YARANCIAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ B1

Şekil 4: İstanbul B1 ders kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek

(s.8)

Nereye Gideceğiz? :

Metin öncesi öğrenenin metni anlamasına yönelik hazırlık çalışması adı altında 1 tablo doldurma çalışması bulunmaktadır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki ifadeler hangi faturalara ait olabilir? Tahmin edelim ve işaretleyelim.

	Elektrik Faturası	Su Faturası	Doğalgaz Faturası	Telefon Faturası
Su Bedeli: 20.60 TL				
Gazınız kesilecektir.				
KDV				
Sayın abonemiz, 1 adet ödenmemiş fatura borcunuz bulunmaktadır.				
Elektrik Tüketim Vergisi				
Aylık Tarife Ücreti: 16.46 TL				
Son Ödeme Tarihi: 19.03.2012				
Suyunu boşa harcama.				
Hattınız aramalara kapatılacaktır.				
Kullanmıyorsanız söndür.				

Şekil 5: *İstanbul* B1 ders kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek (s.12)

İçimdeki Türkiye'm:

Okuma metni öncesi öğrenenlerin yorum yapmalarına, kelime ve dilbilgisi becerilerini geliştirmelerine yönelik hazırlık çalışması adı altında 2 soru yöneltilmiştir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Türkiye'deki ilk günlerinizde size neler değişik geldi?

2 Aşağıdaki cümlelerden hangisi Türkiye'deki ilk gününüze ait düşünceleri yansıtıyor? Örnekteki gibi nedenleriyle yazalım.

Heyecanlıydım. Çünkü ilk defa yeni bir ülkeye geliyordum.

Korkuyordum. Çünkü

Mutluydum. Çünkü

Sinirliydim. Çünkü

Endişeliydim. Çünkü

Rahattım. Çünkü

Şekil 6: *İstanbul* B1 ders kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek (s.16)

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz? :

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Ev taşıma konusunu içeren metnin ardından hem metne dayalı sorular hem de öğrenenlerin böyle bir durumla karşılaştıklarında ne yapacaklarına yönelik sorular yöneltilmiştir.

(Gamze Hanım nasıl bir ev arıyor?

Emlakçı hangi evleri öneriyor?

Gamze Hanım hangi evi görmek istiyor? Neden?

Sizce Gamze Hanım evi beğenecek mi?)

Metin altı soruların ardından öğrenenlerin diğer becerilerini geliştirmesine yönelik dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi etkinliklerine de yer verilmiştir.

Nereye Gideceğiz? :

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Öğrenenlere; ulaşım koşulları, fatura ödemeleri ve abonelik işlemleri esnasında ne yapmaları gerektiğine yönelik sorular yöneltilmiştir.

(Bir eve taşınmak için önce neler gerekiyor?

Sizce Nadia neden her şeyi Demet'e soruyor?

Demet ve Nadia daha önce abonelik ve fatura ödeme işlemlerini yapıyorlar mı?

“AKBİL” nedir ve nerede kullanılır?

İstanbul'daki bir kişi faturalarını nereye ödeyebilir?)

Metin altı soruların ardından öğrenenlerin diğer becerilerini geliştirmesine yönelik dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi etkinliklerine de yer verilmiştir.

İçimdeki Türkiye'm:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Türkiye'yi ziyarete gelen bir turistin ülkemiz hakkında yaptığı gözlemlerle ilgili sorular ve öğrenenlerin kendi düşüncelerini ifade etmelerine yönelik sorular yöneltilmiştir.

(Yazarın İstanbul'da ilk olarak neler dikkatini çekiyor?

Yazar neden "Buradaki halk çok zengin diye." diye düşünüyor?

Yazar Türkiye'de hangi sebze yemeklerini sevmiyor?

Yazar Türkçe ile ilgili neler düşünüyor?

Sizce "Artık 4 Aralık benim bayramımdır." Cümlesiyle yazar ne anlatmak istiyor?)

Metin altı soruların ardından öğrenenlerin diğer becerilerini geliştirmesine yönelik dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi etkinliklerine de yer verilmiştir.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz? :

Okuma parçasına bağlı olarak yüzey metin soru sayısı 3'tür. Bu ise metin altı sorularda 1, 2 ve 3. sorulardır.

(Gamze hanım nasıl bir ev arıyor?

Emlakçı hangi evleri öneriyor?

Evler arasındaki farklar nelerdir?)

Ardından 3 yorum değerlendirme sorusu yöneltilmiştir. Sonuç olarak sadece 3 sorunun cevabı metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Diğer sorular ise öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik olarak kurgulanmıştır.

Nereye Gideceğiz? :

Okuma parçasına bağlı olarak yorum değerlendirme sorusu 3'tür. Bunlar metin altı sorularda 2. soru ve "Ya Siz?" başlığı altında verilen sorulardır.

Şekil 7:İstanbul B1 ders kitabı yorum değerlendirme soruları üzerine örnek bir çalışma(s.13)

Yüzey metin soru sayısı ise 5'tir. Sonuç olarak cevapların geneli metin içerisinde öğrenenler tarafından hemen fark edilmektedir.

İçimdeki Türkiye'm:

Okuma metninin ardından öğrenenlere 2 derin metin sorusu yöneltilmiştir. Bu da metin altı sorularda 4. ve 5. sorulardır.

(Sizce, "Artık 4 Aralık benim bayramımdır." cümlesiyle yazar ne anlatmak istiyor?

Yazar Türkçe ile ilgili neler düşünüyor?)

Yine metin altı sorusu olarak 3 yüzey metin ve 1 yorum değerlendirme sorusu yöneltilmiştir. Sonuç olarak; soruların bazıları hemen fark edilirken bazıları da öğreneni biraz daha detaylı düşündürmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz? :

Metin öncesi öğreneni düşünmeye yönelten herhangi bir hazırlık çalışması yoktur. Metin sonrası ise öğrenenin çıkarımda bulunacağı soru sayısı 3'tür. Çıkarım sorusuna

örnek olarak metin altı sorularda 4. soruya işaret edilmektedir. (Sizce Gamze Hanım evi beğenecek mi?) Ardından “Ya Siz?” başlığı adı altında verilen;

“Nasıl bir evde oturuyorsunuz?”

“Yeni bir eve taşınırken nelere dikkat ediyorsunuz?” şeklindeki yorum değerlendirme soruları yöneltilmiştir.

Nereye Gideceğiz? :

Metin öncesi sadece öğrenenin tahminde bulunmasına yönelik 1 tablo sorusu yöneltilmiştir.

The image shows a page from a textbook titled "YENİ BİR HAYAT" (A New Life) under the heading "B. HAVA BEDAVA SU BEDAVA" (Free Air, Free Water). The page contains a reading task and a table for a preparation exercise.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki ifadeler hangi faturalara ait olabilir? Tahmin edelim ve işaretleyelim.

	Elektrik Faturası	Su Faturası	Doğalgaz Faturası	Telefon Faturası
Su Bedeli: 20,60 TL				
Gasınız kesilecektir.				
KDV				
Sayın abonemiz, 1 adet ödenmemiş fatura borcunuz bulunmaktadır.				
Elektrik Tüketim Vergisi				
Aylık Tarife Ücreti: 16,46 TL				
Son Ödeme Tarihi: 19.03.2012				
Suyunu boşa harcama.				
Hattınız aramalara kapatılacaktır.				
Kullanmıyorsanız söndür.				

Şekil 8: İstanbul B1 ders kitabı okuma metni öncesi üst düzey bilişsel işlem sorusuna örnek bir çalışma (s.12)

Okuma parçasının ardından ise öğrenenleri düşünmeye yönelten 3 soru bulunmaktadır.

İçimdeki Türkiye'm:

Metin öncesi öğreneni düşünmeye yönelten herhangi bir hazırlık çalışması içerisinde 2 soru bulunmaktadır. Metinden sonra ise öğrenenleri düşünmeye yönelten 2 soru yöneltilmiştir. (Türkçede ilk hangi kelimeleri öğrendiniz?)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz? :

Okuma metninden sonra soru tipi olarak açık uçlu sorular tercih edilmiştir.

(Gamze Hanım nasıl bir ev arıyor?

Emlakçı hangi evleri öneriyor?

Gamze Hanım hangi evi görmek istiyor? Neden?

Sizce Gamze Hanım evi beğenecek mi?)

Nereye Gideceğiz? :

Mevcut okuma metni ile ilgili hem açık uçlu hem de çoktan seçmeli sorular yöneltilmiştir.

(Bir eve taşınmak için önce neler gerekiyor?

Sizce Nadia neden her şeyi Demet'e soruyor?

Demet ve Nadia daha önce abonelik ve fatura ödeme işlemlerini yapıyorlar mı?

"AKBİL" nedir ve nerede kullanılır?

İstanbul'daki bir kişi faturalarını nereye ödeyebilir?)

3 Metne göre hangi işi yapmak için nereye gitmek gerek? Eşleştirelim.

1. Elektrik aboneliği	a. İGDAŞ
2. Su aboneliği	b. Türk Telekom
3. Doğal gaz aboneliği	c. TEDAŞ
4. Telefon aboneliği	ç. İSKİ

Şekil 9: İstanbul B1 ders kitabı soru tiplerine yönelik örnek bir çalışma (s.13)

İçimdeki Türkiye'm:

Okuma metninin ardından sadece açık uçlu sorular sorulmuştur.

(Yazarın İstanbul'da ilk olarak neler dikkatini çekiyor?

Yazar neden "Buradaki halk çok zengin diye." diye düşünüyor?

Yazar Türkiye'de hangi sebze yemeklerini sevmiyor?

Yazar Türkçe ile ilgili neler düşünüyor?

Sizce "Artık 4 Aralık benim bayramımdır." cümlesiyle yazar ne anlatmak istiyor?)

Sonuç olarak; üç okuma metninin ardından yöneltilen soru tipleri genellikle açık uçlu sorulardır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Nasıl bir ev arıyorsunuz? :

Metin içerisinde ve metin altı sorulardan sonra atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Nereye Gideceğiz? :

Okuma metninde ve ardından yapılan etkinlikler içerisinde atasözleri ve deyimlerle ilgili sorular sorulmamıştır.

İçimdeki Türkiye'm:

Okuma metni içerisinde sadece "dikkat çekmek" deyimine yer verilmiştir. Metin altı sorularda ise deyimler ve atasözlerine yer verilmemiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Nasıl bir ev arıyorsunuz? :

Metin içerisinde Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Nereye Gideceğiz? :

Okuma metni içerisinde Türkiye'deki ulaşım koşulları, fatura ödemeleri ve abonelik işlemleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. (TEDAŞ, İGDAŞ, AKBİL)

İçimdeki Türkiye'm:

Okuma parçasında dilimizden, yemeklerimizden, tarihi binalarımızdan ve dini kültürümüzden bahsedilmiştir. (*İstanbul'daki ilk günümde, binaların birbirine "yapışık" hâli dikkatimi çekti. Farklı tarzlardaki tarihî ve modern binalar iç içeydi ve renk uyumundan uzaktı. Bunu çok yadırgadım. Ezan sesini, hayatımda ilk kez Türkiye'de duydum. Yer elması ve pırasanın tadını hiç sevmedim. "Yemek" adının ve "yemek" fiilinin anlamlarını öğrendim.*)

Yabancılara Türkçe Öğretimi için yazılan *İstanbul* B1 ders kitabının 1. ünitesinde bulunan okuma metinleri günlük yaşamda karşılaştığımız durumları içermektedir. "Nasıl Bir Ev Arıyorsunuz?" adlı okuma metni taşınmaya yönelik bilgileri içermiş olup Türkiye'deki koşullara göre örnekler verilerek yazılmıştır. Okuma öncesinde öğrenenin metni anlamasına, yorum yapmasına ve kelime bilgisini geliştirmesine yönelik etkinlikler verilmiştir. Okuma metninin ardından metin altı sorularında ise açık uçlu soru tipleri tercih edilmiştir. Öğrenenleri düşünmeye yönelten sorulara pek fazla yer verilmemiştir. "Nereye Gideceğiz?" başlıklı okuma metni Türkiye'deki ulaşım koşullarına, fatura ödemelerine ve abonelik işlemlerine yöneliktir. Metin öncesi öğrenenin metni anlamasına yönelik tablo doldurma çalışması bulunmaktadır.

Okuma metninden sonra ise metin altı sorularında açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulara yer verilmiştir. Soruların bir kısmı metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Diğer kısmı ise öğreneni düşünmeye yönelten sorulardır. "İçimdeki Türkiye'm" adlı okuma metni günlük hayattan alınan örneklerle konu edinilmiş olup okuma metni öncesi öğrenenlerin yorum yapmalarına, kelime ve dilbilgisi becerilerini geliştirmelerine yönelik çalışmalar yöneltilmiştir. Metin altı sorularında ise açık uçlu sorulara yer verilmiş olup öğrenenlerin çıkarımda bulunmalarına ve yorum yapmalarına yönelik sorular yöneltilmiştir. Soruların cevaplarının geneli parçada hemen fark edilmektedir. Okuma metinleri içerisinde sadece "dikkat çekmek" deyimini kullanılmış olup atasözlerine yer verilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi

B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Nasıl bir ev arıyorsunuz? ,Nereye Gideceğiz?, İçimdeki Türkiye’ım” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlamış olup okuma metinlerinin dinleme, konuşma ve yazma becerilerini destekleyen yönünün de öne çıktığı gözlemlenmiştir.

4.1.1.2 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Ders Kitabı 4.Ünite (Eğitim Hayatı) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B1 ders kitabının 4. ünitesinde “Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir?”, “Türkçe Farklı Bir Dil”, “Vazgeçmek İçin Çok Erken” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

“Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir?”, “Türkçe Farklı Bir Dil”, “Vazgeçmek İçin Çok Erken” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 4: *İstanbul* B1 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir?	Bilgilendirici
Türkçe Farklı Bir Dil	Bilgilendirici
Vazgeçmek İçin Çok Erken	Öyküleyici

Tablo 4'e göre 3 okuma metninin 2'si bilgilendirici metinden ve 1'i öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Okuma metni öncesi, öğrenenlerin tartışmasına yönelik bir karikatür çalışmasına, metinde geçen kelimelerin yakın anlamlarıyla eşleştirilmesine, mesleklerde başarılı olmak için hangi zekâ alanlarında güçlü olmak gerektiğine ve metinde geçen koyu yazılmış zamirlerin hangi isimlere işaret ettiğini yazmaya yönelik 4 etkinlik verilmiştir.

ÜNİTE
4**EĞİTİM HAYATI**
A. ÖĞRENME TARZLARI

gitmek için, okuyabilmem için, bitirmek üzere, çıkmaktansa, zorluklara rağmen, bilmesine rağmen, çıksa bile

-Lezzetli yemekler yapmak için yağı bol koymak lazım.
-Aslı'nın gelebilmesi için çok çalıştık ama uçak bileti bulamadık.
-Alışveriş yapmak üzere evden çıktık.
-Görüşmek üzere.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 İkili gruplar oluşturalım ve aşağıdaki karikatürü inceleyelim. Bu karikatürdeki problem nedir? Tartışalım.

2 Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri yakın anlamlarıyla eşleştiririm.

1. ilişkin	a. fert
2. akrân	b. açık
3. kavram	c. nesnel
4. örneğin	ç. yaşıt
5. yanı sıra	d. konsept
6. nitelik	e. birlikte
7. objektif	f. fikir
8. belirgin	g. mesela
9. birey	ğ. kalite
10. düşünce	h. ait

3 Aşağıdaki mesleklerde başarılı olmak için hangi zekâ alanlarında güçlü olmak gerekir? Yazalım.

Avukat:

Politikacı:

Şair:

Mühendis:

Doktor:

Pop yıldızı:

4 Metinde koyu yazılmış zamirlerin hangi isimlere işaret ettiğini yazalım.

onları:

bunlar:

onları:

onları:

Şekil 10:İstanbul B1 ders kitabı hazırlık çalışmasına yönelik örnek bir çalışma(s.56-57)

Türkçe Farklı Bir Dil:

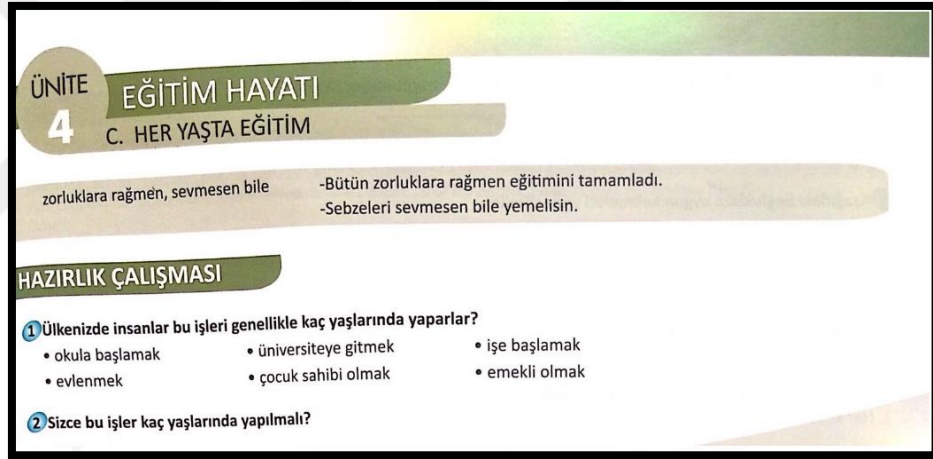
Okuma metni öncesi “Hazırlık Çalışması” adı altında öğrenenleri konuşturmaya yönelik yoruma dayalı 1 soru sorulmuştur.

(Arkadaşınız Türkçeyi hiç bilmiyor ve öğrenmek istiyor. Türkçe nasıl bir dil? Bunu merak ediyor. Örnekler vererek arkadaşımıza anlatalım.)

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Metin öncesi “ Hazırlık Çalışması” adı altında öğrenenlerin kendi kültürlerine ait 2 soru yöneltilmiştir.

1. Ülkенizde insanlar bu işleri genellikle kaç yaşlarında yaparlar?
a) okula başlamak b) üniversiteye gitmek c) işe başlamak d) evlenmek
2. Sizce bu işler kaç yaşında yapılmalı?

Şekil 11:İstanbul B1 ders kitabı hazırlık çalışmasına yönelik örnek bir çalışma(s.63)

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Bilgilendirici bir metin türü olan parçanın içeriğiyle ilgili sorulmuş 14 doğru/yanlış ve 3 yoruma dayalı soru bulunmaktadır. Metin altı soruların ardından öğrenenin konuşma, dinleme, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer

verilmiştir. Aşağıda kitap içerisinde metin altı sorular arasında dikkatimizi çeken; öğrenenlerin algı ve seviyelerine hitap bir metin altı soru tipi verilmiştir.

5 Aşağıdaki özellikler yedi zekâ alanından hangisine dâhil olabilir? İkili gruplar hâlinde çalışalım ve boşluklara zekâ alanlarının numarasını yazalım.

1. Makinelerin çalışma biçimine dair sorular sorarım. ()
2. Çevredeki sesler çok dikkatimi çeker. ()
3. Arkadaşlarım fikirlerime değer verir. ()
4. Yeni kelimeler öğrenmeyi ve kullanmayı severim. ()
5. Genellikle kimsenin fikrini sormam. ()
6. Rüyalarımı çok net ve ayrıntılarıyla hatırlarım. ()
7. Bir nesneyi elime alarak incelemek isterim. ()
8. Bilgisayar oyunlarından çok hoşlanırım. ()
9. Resimli kitapları daha çok severim. ()
10. Boş vakitlerimi dışarıda geçirmek isterim. ()
11. Bir ilgi alanım, hobim vardır. ()
12. Bir yerde hareketsiz kalmam. ()
13. Yapboz gibi oyunlardan hoşlanırım. ()
14. Önceden gittiğim bir yeri tekrar bulabilirim. ()

YA SİZ?

1. Yabancı dil öğrenirken hangi zekâ alanlarını daha çok kullanabiliriz?
2. Metindeki yaklaşımı yabancı dil öğrenirken nasıl kullanabilirsiniz?
3. Siz kendi öğrenmenizi planlamak için bu bilgilerden yararlanabilir misiniz? Neler yapabilirsiniz?

Şekil 12: *İstanbul* B1 ders kitabı içerisinde metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma(s.58)

Türkçe Farklı Bir Dil:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinden yola çıkarak doğru yanlış tipi sorular ve öğrenenlerin fikirlerini paylaşmalarına yönelik yoruma dayalı 1 soru sorulmuştur.

(Türkçe öğrenirken zorluklarla karşılaştınız mı? En çok nerelerde, hangi konularda zorlandınız?)

Metin altı soruların ardından öğrenenin konuşma, dinleme, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinde verilen bilgilere göre açık uçlu ve boşluk doldurma soruları ayrıca öğrenenin kendi düşünce ve fikirlerini ifade etmesi için yoruma dayalı sorular da kullanılmıştır.

Aşağıdaki soruları metne göre tamamlayalım.

1. Her kötü olayın içinde.....

2. Başarılı ve mutlu insanların sırrı.....

3. İnsanlar arasındaki tek fark.....

*İleri bir yaşta eğitim almaya başlayan tanıdıklarınız var mı? Ne yaptılar?
Nasıl tepkiler aldılar?*

Metin altı soruların ardından öğrenenin konuşma, dinleme, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Okuma metninden sonra parçaya bağlı olarak 14 derin metin sorusu ve 3 yorum değerlendirme sorusu bulunmaktadır. Yöneltilmiş olan 14 derin metin sorusu ile öğrenen soruların cevaplarını metin içerisinden direkt olarak seçememektedir ve soruları daha detaylı okuyup metin üzerinde bizzat kendileri anlam çıkararak yanıtlamak zorunda kalmaktadır.

(Yabancı dil öğrenirken hangi zeka alanlarını daha çok kullanabiliriz?

Metindeki yaklaşımı yabancı dil öğrenirken nasıl kullanabiliriz?

Siz kendi öğrenmenizi planlamak için bu bilgilerden yararlanabilir misiniz?

Neler yapabilirsiniz?)

Türkçe Farklı Bir Dil:

Okuma parçasına yönelik 7 yüzey metin sorusu kullanılmıştır. Öğrenenler soruların cevaplarını hemen fark etmektedir. Diğer yandan yoruma dayalı 1 soru yöneltilmiştir.

Metinde aşağıdaki bilgilerden hangileri var? İşaretleyelim.

Araştırmaların yeri ()

Türkçenin diğer dillerden farkı ()

Türkçeyi öğrenme hızı ()

Araştırmanın aşamaları ()

Araştırmanın sonuçları ()

Araştırmanın süresi ()

Araştırmanın önemi ()

(Türkçe öğrenirken zorluklarla karşılaştınız mı? En çok nerelerde, hangi konularda zorlandınız?)

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Okuma metninin ardından öğrenenlere 3 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

Aşağıdaki soruları metne göre tamamlayalım.

1. Her kötü olayın içinde.....

2. Başarılı ve mutlu insanların sırrı.....

3. İnsanlar arasındaki tek fark.....

Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir.

Ardından 1 yorum değerlendirme sorusu yöneltilmiştir.

İleri bir yaşta eğitim almaya başlayan tanıdıklarınız var mı? Ne yaptılar?

Nasıl tepkiler aldılar?

Sonuç olarak; üç okuma metninin ardından verilen metin altı sorularının cevaplarının bazıları hemen fark ediliyorken bazıları da parçada hemen fark edilmemektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Metin öncesi öğrenene bir karikatür çalışması verilmiş olup bu karikatürün üzerindeki problemlerin tespit edilmesi istenmiştir. Metin sonrası ise öğrenenin çıkarımında bulunacağı birkaç soru yer almaktadır.

(Yabancı dil öğrenirken hangi zekâ alanlarını daha çok kullanabiliriz?

Metindeki yaklaşımı yabancı dil öğrenirken nasıl kullanabilirsiniz?).

Türkçe Farklı Bir Dil:

Metin öncesi ve sonrası öğreneni düşünmeye yönelten toplam 2 soru bulunmaktadır.

(Türkçe öğrenirken zorluklarla karşılaştınız mı? En çok nerelerde, hangi konularda zorlandınız?).

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Okuma metni öncesi ve sonrası öğrenenlerin düşünüp çıkarımda bulunacakları 3 soru yöneltilmiştir.

*(İleri bir yaşta eğitim almaya başlayan tanıdıklarınız var mı?
Ne yaptılar?
Nasıl tepki aldılar?).*

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Okuma metninden sonra soru tipi olarak doğru/yanlış ve öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik açık uçlu sorular tercih edilmiştir.

Türkçe Farklı Bir Dil:

Söz konusu metin ardından metin altı soruları olarak doğru/yanlış ve öğrenenlerin yorum yapmalarına yönelik açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Okuma metninin ardından sadece boşluk doldurma ve metnin konusuna ilişkin öğrenenin de kendi çevresinden örnekler vermesine yönelik açık uçlu sorular sorulmuştur.

Sonuç olarak; üç okuma metninin ardından yöneltilen soru tipleri genellikle doğru/yanlış ve açık uçlu sorulardır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Metin içerisinde “ihtiyaç duymak” deyimine yer verilmiş metin altı sorularda ise atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Türkçe Farklı Bir Dil:

Okuma metninde “önem vermek ve akılda tutmak” deyimlerine yer verilmiştir. Metin altı sorularında ise atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Okuma metninde “ders almak” deyimine yer verilmiş olup, atasözlerine yer verilmemiştir.

9. Okuma Metinlerinde Türk Kültürünün Yeri Nedir?

Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? :

Okuma metninde zekâ türleri ele alınmış olup parçada Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Türkçe Farklı Bir Dil:

Okuma metni içerisinde dilimizin fiil ve gramer yapılarından bahsedilmiş ardından Avrupa dilleri ile karşılaştırmalar yapılmıştır. *(Bu çalışmalara göre Türkçe konuşma ve dinleme sırasında insan beyni diğer dillerden farklı olarak daha fazla işlem yapıyor. Bu fazla işlemler İngilizce ve Almancada yok. Bunun sebebi Türkçenin gramer yapısı, Türkçede fiillerin cümlelerin sonunda yer alması ve Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması nedeniyle, kişi cümleyi anlamak için onu baştan sona kadar aklında tutuyor. Fiili okuduktan sonra cümleyi beyninden tekrar ediyor. İngilizcede bu durum yok. Bu durum Türkçe ve diğer Avrupa dilleri arasında bir fark yaratıyor.)*

Vazgeçmek İçin Çok Erken:

Okuma parçasında Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için yazılmış olan *İstanbul* B1 ders kitabının 4. ünitesinde yer alan okuma metninin içerikleri eğitim hayatı ile ilgili konuları içermektedir. Ünite içerisinde bulunan okuma parçaları gündelik hayattan örneklerle ele alınmıştır. “Herkes Aynı Şekil de mi Öğrenir?” adlı okuma metninde öğrenme şekillerinin kişiye göre fark gösterdiğine yönelik bilgiler verilip zekâ türlerinden bahsedilmiştir. Okuma metni öncesi, öğrenenlere tartışmaya yönelik bir karikatür çalışması verilmiş okuma sonrasında ise doğru/yanlış tipi ve yoruma dayalı açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmemektedir ve öğrenen soruları biraz daha detaylı düşünmek zorunda kalmaktadır. “Türkçe Farklı Bir Dil” başlıklı okuma metninde Türkçemizin nasıl bir dil olduğu ile ilgili örnekler verilerek dilimizin fiil ve gramer yapılarından bahsedilmiş, ardından Avrupa dilleri ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Okuma öncesinde; Türkçenin nasıl bir dil olduğuna yönelik örnekler vererek öğrenenlerin birbirlerine anlatması istenmiş, okuma sonrasında ise doğru/yanlış tipi ve yoruma dayalı açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Soruların cevapları genelde metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Vazgeçmek İçin Çok Erken” adlı okuma metninde hiçbir şeyin imkânsız olmadığına ve başarının sırlarına dair yorumlar dile getirilmiştir. Okuma öncesinde, öğrenenlerin kendi ülkelerindeki eğitim durumları ile ilgili soruların sohbet havasında yöneltildiği gözlemlenmiştir. Okuma sonrasında ise, boşluk doldurma ve yoruma dayalı açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metinleri içerisinde “ihtiyaç duymak, önem vermek ve akılda tutmak” deyimleri kullanılmış olup atasözlerine yer verilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir? , Türkçe Farklı Bir Dil, Vazgeçmek İçin Çok Erken” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlanmış olup okuma

metinlerinin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerilerini destekleyen yönünün de öne çıktığı gözlemlenmiştir.

4.1.1.3 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Ders Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 5, 6 ve 7 'de verilmiştir.

Tablo 5: İstanbul B1 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	7	60	8,5
Bilgilendirici	11	93	8,4
TOPLAM	18	153	16,9

Tablo 5'e göre anlatı/öyküleyici türdeki yedi metinde yer alan 60; bilgilendirici türdeki on bir metinde yer alan 93 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6: İstanbul B1 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü		Metin Türüne Göre Soru Sayısı		Ortalama Soru Sayısı	
		Anlatı	Bilgilendirici	Anlatı	Bilgilendirici
Alt Düzey Bilişsel İşlem	Yüzey Metin Soruları	30	57	4,28	5,2
Üst Düzey Bilişsel İşlem	Derin Metin/ Tahmin Soruları	7	31	1	2,8
	Yorum Değerlendirme Soruları	10	16	1,4	1,5

TOPLAM 47 104 6,68 9,5

Tablo 6' ya göre, anlatı/öyküleyici türdeki 60 sorunun 30'u yüzey metin; 7'si derin metin ve 10'u yorum/değerlendirme sorularındandır. Bilgilendirici türdeki 93 sorudan 57'si yüzey metin, 31'i derin metin ve 16'sı yorum /değerlendirme sorularından oluşmaktadır.

Tablo 7: *İstanbul* B1 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	53	34,6
Boşluk Doldurmalı Sorular	13	8,5
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	55	36
Eşleştirmeli Sorular	32	20,9
Çoktan Seçmeli Sorular	-	-
TOPLAM	153	100

Tablo 7'ye göre 153 soru tipinin 53'ü açık uçlu, 13'ü boşluk doldurmalı, 55'i doğru/yanlış tipi, 32'si eşleştirmeli metin altı sorularından oluşmuş olup çoktan seçmeli sorulara yer verilmemiştir.

**4.1.1.4 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Çalışma Kitabı 3.Ünite
(Her Şeyin Başı Sağlık) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının
Değerlendirilmesi**

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B1 çalışma kitabının 3. ünitesinde “Vücudumuz Evimiz”, “Mit mi Gerçek mi?” “Doğa Ana” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Vücudumuz Evimiz”, “Mit mi Gerçek mi?” , “Doğa Ana” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 8: *İstanbul* B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri

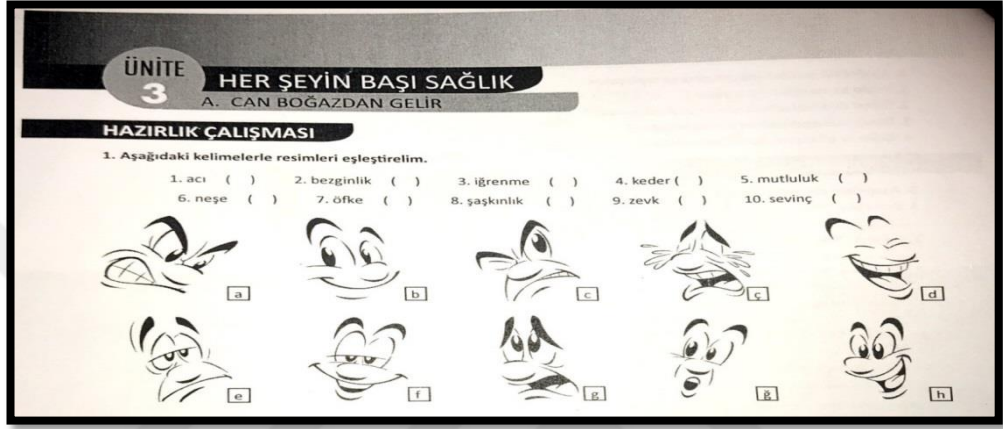
Okuma Metni	Metin Türü
Vücudumuz Evimiz	Bilgilendirici
Mit mi Gerçek mi?	Bilgilendirici
Doğa Ana	Öyküleyici

Tablo 8’e göre 3 okuma metninin 2’si bilgilendirici metinden ve 1’i öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Metin öncesi “Hazırlık Çalışması” adı altında öğrenenlere kelimelerle resimleri eşleştirme etkinliği ve metin içerisinde kullanılan duyguların bu resimlerle ifade edilmesiyle ilgili sorular yöneltilmiştir.

Şekil 13: İstanbul B1 çalışma kitabı okuma metni öncesi öğrenenin dikkatini çekmeye yönelik hazırlık çalışmasına bir örnek (s.18)

Mit mi Gerçek mi? :

Metin öncesi hazırlık çalışmaları kapsamında okuma metninde geçen altı çizili kelimelerin resimlerle eşleştirilmesine yönelik yoruma dayalı soru sorulmuştur.

Şekil 14: İstanbul B1 çalışma kitabı hazırlık çalışmaları kapsamında örnek bir çalışma (s.20)

Doğa Ana:

Metin öncesi hazırlık çalışması kapsamında doğanın sağlığımız üzerinde etkileri ve verilen birkaç başlığa göre konuşmaya yönelik bir soru sorulmuştur.

1.Doğanın sağlığımız üzerinde nasıl etkileri vardır? Aşağıdaki başlıklara göre konuşalım.

- a) Toprak b) Hava c) Deniz

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin altı soruları olarak, metin içindeki bilgilerden hareketle anlamlı bir metin oluşturmalarına yönelik sıralama sorusu ve eşleştirme sorusu yöneltilmiştir. Okuma metninin ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik bir çalışma verilmiştir.

3. Paragrafları, anlamlı bir metin olacak şekilde sıralayalım.

1	2	3	4

4. Aşağıdakileri metne göre eşleştirelim.

1. Vücudumuzu tanımalıyız çünkü bu sayede	a. canımız sağlığa zararlı yiyecekler çeker.
2. Vücudumuzu korumak için önlem almamız gerekir	b. küçük ama etkili önlemlerdir.
3. Yeteri kadar uyumalıyız, aksi halde	c. daha büyük sorunları bu şekilde engelleyebiliriz.
4. Stresten uzak durmak, egzersiz yapmak	ç. onu koruyup güçlendirebiliriz.

DİL BİLGİSİ

5. Aşağıdaki cümleleri gereklilik kipi ile tamamlayalım.

1. Arkadaşlarımı çağırmadan önce evi temizle.....
2. Gece yatarken bütün elektronik cihazlarınızı kapa.....
3. Vize almak için nereye git.....?
4. Sınıftaki herkes kısa bir konuşma yap.....
5. Avukat Bey'i görmek için ne zaman gel.....?
6. Biz yarın saat 08.00'da ofiste ol.....
7. Sence ona doğruları söyle....., söyle.....?
8. Sen herkese her şeyi söyle.....
9. Acaba o toplantıya katıl.....?

Şekil 15:İstanbul B1 çalışma kitabı hazırlık çalışmaları kapsamında örnek bir çalışma(s.19)

Mit mi Gerçek mi? :

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin altı soruları olarak, metin içindeki bilgilerden hareketle doğru/yanlış tipi sorular verilmiş olup metin ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik bir çalışma verilmiştir.

2. Aşağıdaki bilgilerin hangileri metinde var? İşaretleyelim.

1. Beynimizin yaşını bulma yolu ()
2. Bellek sorunlarını birbirinden ayırma yöntemi 3. Beyin gücünün önemi ()
4. Beynin çalışma biçimi ()
5. Bazı egzersizlerin yapılışı ()
6. Yüzmenin faydaları ()
7. Esnemenin oluşumu ()

DİL BİLGİSİ

3. Aşağıdaki cümleleri gereklilik kipi tamamlayalım.

1. Babalar günü için babanıza güzel bir hediye seç.....
2. Dünkü dersi iyi anlayamadım, öğretmene sor.....
3. Yeni bir araba almadan önce eşimin fikrini al.....?
4. Festivaldeki birkaç film tam sana göre. Mutlaka bir ara gidip izle.....
5. Evcil hayvanların bakımını düzenli olarak yap.....
6. İş başvurusu yaparken öncelikle mükemmel bir özgeçmiş hazırla.....
7. Bu akşam dışarıya çıkamam, arkadaşımın çocuğuna bak.....

Şekil 16:İstanbul B1 çalışma kitabı hazırlık çalışmaları kapsamında örnek bir çalışma(s.21)

Doğa Ana:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin altı soruları olarak, metnin içindeki bilgilere yönelik doğru/yanlış tipi sorular yöneltilmiştir. Okuma metninin ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik bir çalışma verilmiştir.

Metinde aşağıdaki sorulardan hangilerininin cevapları var? İşaretleyelim?

1. Özgürlük ve çeşitliliği nerede bulabiliriz?
2. Güzelliğin ve zekânın kaynağı nedir?
3. Toprak hangi ürünleri verir?
4. Farklı bitki çeşitleri hangi farklı besinlere ihtiyaç duyar?
5. Sanat, ilhamını nelerden alır?
6. İlk doktorlar kimlerdir?
7. Bitkiler ne işe yarar?

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Okuma parçasına bağlı olarak 5 yüzey metin sorusu sorulmuştur.

Mit mi Gerçek mi? :

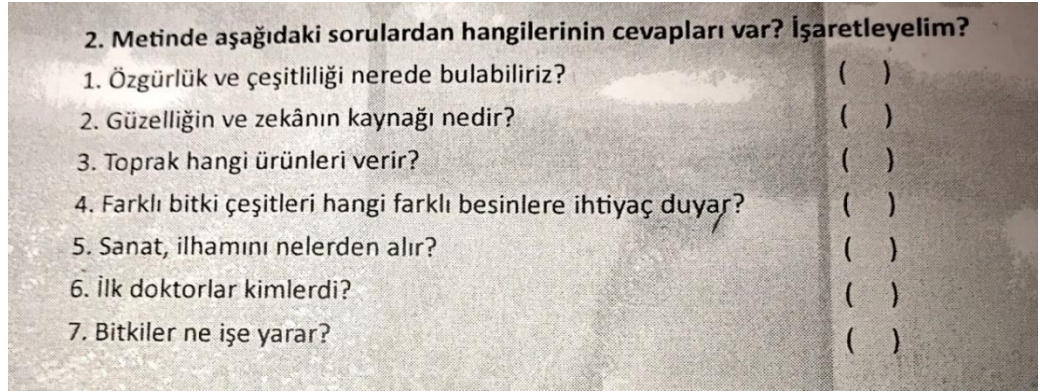
Okuma parçasına yönelik 7 yüzey metin sorusu kullanılmıştır.

Aşağıdaki bilgilerin hangileri metinde var? İşaretleyelim.

1. Beynimizin yaşını bulma yolu
2. Bellek sorunlarını birbirinden ayırma yöntemi 3. Beyin gücünün önemi
3. Beynin fonksiyonları
4. Beynin çalışma biçimi
5. Bazı egzersizlerin yapılışı
6. Yüzmenin faydaları
7. Esnemenin oluşumu

Doğa Ana:

Okuma metninin ardından öğrenenlere 7 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

Şekil 17: İstanbul B1 çalışma kitabı metin altı sorularda yüzey metin sorularına bir örnek (s.22)

Sonuç olarak; üç okuma metni ardından verilen soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Okuma metninden sonra öğrenenleri düşünmeye yönelten tek etkinlik çalışması 3. sorudur (*Paragrafları anlamlı bir metin olacak şekilde sıralayın*).

Mit mi Gerçek mi? :

Okuma parçasının ardından öğrenenlerin çıkarım yapmalarına yönelik soru yöneltilmemiştir.

Doğa Ana:

Anlatıcı bir metin türünden sonra öğrenenleri düşünmeye yönelten soru sorulmamıştır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Okuma metni öncesinde öğrenenlere kelimelerle resimleri eşleştirme etkinliği ve metin içerisinde kullanılan duyguların bu resimlerle ifade edilmesiyle ilgili açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Metin altı soruları olarak da eşleştirme ve paragraf sıralama soruları tercih edilmiştir.

Mit mi Gerçek mi? :

Okuma metni öncesinde, metinde altı çizili kelimeleri resimlerle eşleştirmeye yönelik etkinlikler yöneltilmiştir. Metin altı soruları olarak da doğru/yanlış tipi sorular sorulmuştur.

Doğa Ana:

Metin öncesinde birkaç başlık verilir bu başlıklara göre öğrenenlerin yorum yapmalarına yönelik açık uçlu soru yöneltilmiştir. Metin altı soruları olarak ardından sadece doğru/yanlış türünde sorular sorulmuştur.

Sonuç olarak; her okuma metninden önce ve sonra farklı soru tipleri kullanıldığı tespit edilmiştir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Metin içerisinde ve metin altı sorulardan sonra atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Mit mi Gerçek mi? :

Okuma metninde “yol açmak ve garanti etmek” deyimleri kullanılmış atasözlerine yer verilmemiştir.

Doğa Ana:

Okuma metninde “hayat vermek, kucak açmak, şifa vermek” deyimleri kullanılmış ve atasözlerine yer verilmemiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Vücudumuz Evimiz:

Okuma metni içerisinde Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Mit mi Gerçek mi? :

Okuma metni içerisinde kültürümüzü yansıtan bir bilgi verilmemiştir.

Doğa Ana:

Okuma parçasında Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 çalışma kitabının 3. ünitesinde yer alan okuma metinleri sağlık, spor ve doğa kavramları üzerinde yapılandırılmıştır. “Vücudumuz Evimiz” adlı okuma metninde vücudumuz ve sağlıklı yaşamla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma öncesi öğrenenlere kelimelerle resimleri eşleştirme etkinliği ve metin içerisinde kullanılan duyguların bu resimlerle ifade edilmesiyle ilgili sorular yöneltilmiştir. Metin altı soruları olarak, metin içindeki bilgilerden hareketle anlamlı bir metin oluşturmalarına yönelik sıralama sorusu ve eşleştirme sorusu yöneltilmiştir. Sorular metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Mıt mı Gerçek mi?” başlıklı okuma metninde spor yapmanın insanlar üzerindeki faydalarına yer verilmiştir. Okuma öncesinde metinde geçen altı çizili kelimelerin resimlerle eşleştirilmesine yönelik yoruma dayalı soru sorulmuştur. Metin altı soruları olarak ise metin içindeki bilgilerden hareketle anlamlı bir metin oluşturmalarına yönelik sıralama sorusu ve eşleştirme sorusu yöneltilmiştir. Yöneltilmiş olan sorular metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Doğa Ana” adlı okuma metninde doğamızdaki kavramlara yönelik bilgiler verilmiş olup okuma öncesinde hazırlık çalışması adı altında doğanın sağlığımız üzerinde etkileri ve verilen birkaç başlığa göre konuşmaya yönelik bir soru sorulmuştur. Metin altı soruları olarak, metnin içindeki bilgilere yönelik doğru/yanlış tipi sorular yöneltilmiştir. Sorular yüzey metin soruları olup hemen fark edilmektedir. Okuma metinleri içerisinde “yol açmak, garanti etmek, hayat vermek, kucak açmak, şifa vermek” deyimleri kullanılmış atasözlerine yer verilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Vücudumuz Evimiz, Mıt mı Gerçek mi? , Doğa Ana” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir. Her ünite sonunda ise “Eğlenelim Öğrenelim” başlığı adı altında düşünmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir.

4.1.1.5 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Çalışma Kitabı 6.Ünite (İnsanlar Konuşa Konuşa) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B1 çalışma kitabının 6. ünitesinde “Arkadaş”, “Bayramlar Çocukken Güzelmiş!”, “Eski Komşuluklar” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Arkadaş”, “Bayramlar Çocukken Güzelmiş!”, “Eski Komşuluklar” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmış olup güncel konulardan seçilmiştir.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 9: *İstanbul* B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri

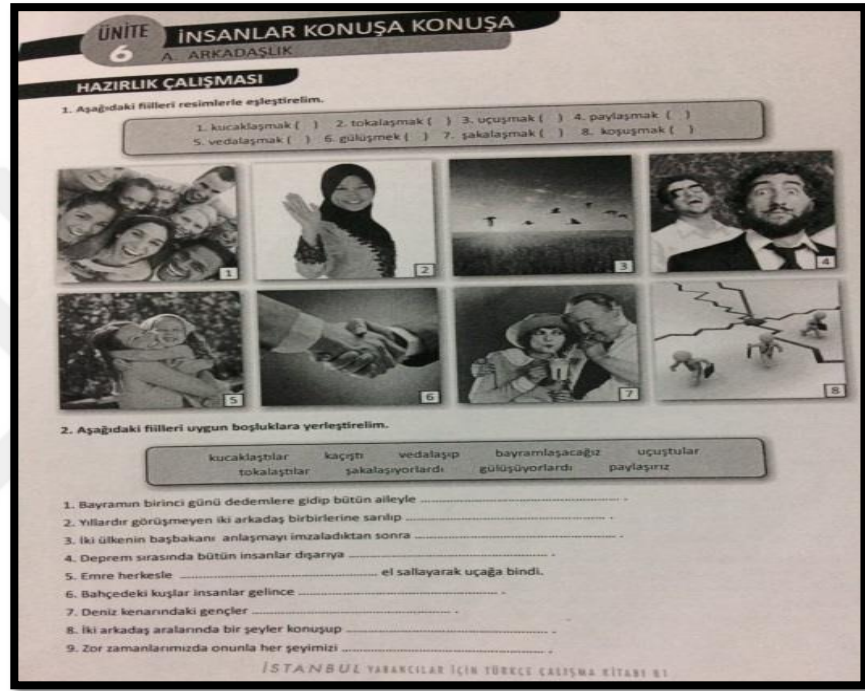
Okuma Metni	Metin Türü
Arkadaş	Öyküleyici
Bayramlar Çocukken Güzelmiş!	Öyküleyici
Eski Komşuluklar	Öyküleyici

Tablo 9’a göre 3 okuma metninin 3 okuma metninin 3’ü de öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Metin öncesi “Hazırlık Çalışması” adı altında fiiller ile resimleri eşleştirmeye yönelik 8 soru ve yine fiiller ile ilgili 9 tane boşluk doldurma sorusu bulunmaktadır.

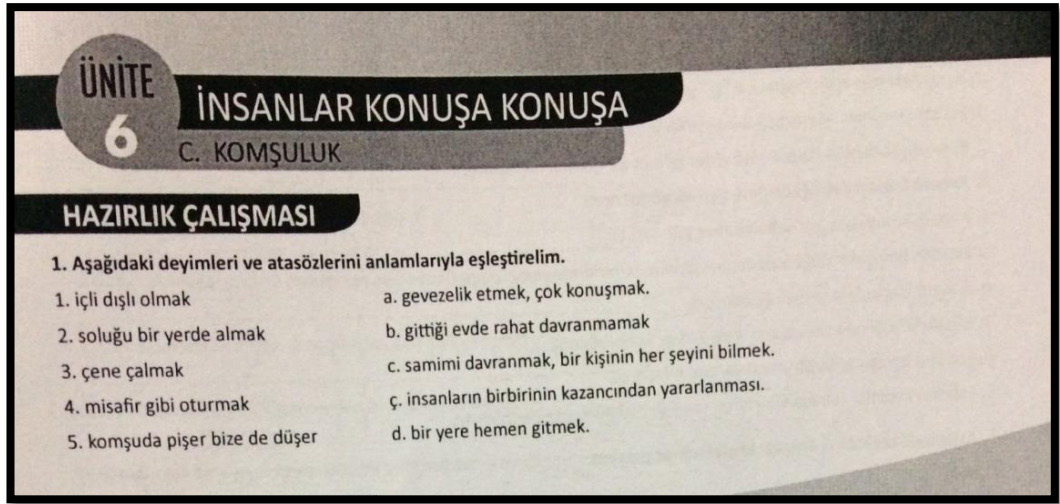
Şekil 18:İstanbul B1çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek(s.37)

Bayramlar Çocukken Güzelmiş! :

“Hazırlık Çalışması” adı altında okuma metninden önce verilen 5 kelime grubunun cümlede verilen boşluklara yerleştirilmesi istenmiştir.

Eski Komşuluklar:

Metin öncesi “Hazırlık Çalışması” adı altında deyim ve atasözlerinin anlamlarının eşleştirilmesine yönelik 5 soru yöneltilmiştir.

Şekil 19: *İstanbul B1* çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına bir örnek(s.43)

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Anlatıcı bir metin türü olan parçanın içeriğiyle ilgili sorulmuş boşluk doldurma ve doğru/ yanlış soruları yöneltilmiştir.

Bayramlar Çocukken Güzelmiş! :

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metni anlamaya yönelik sadece doğru/yanlış soruları verilmiştir.

Eski Komşuluklar:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinde verilen bilgilere göre doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Okuma parçasına bağlı olarak 13 yüzey metin sorusu bulunmaktadır. Bu da metin altı sorularda 3. ve 4. başlıklı sorulardır.

(3.Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım.

4.Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım)

Bayramlar Çocukken Güzelmiş! :

Okuma parçasına yönelik 10 yüzey metin sorusu kullanılmıştır. Yüzey metin sorusuna örnek olan bölüm 2. sorudur.

(Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım)

Eski Komşuluklar:

Okuma metninin ardından öğrenenlere 9 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

Sonuç olarak üç okuma metninin ardından verilen metin altı sorularının cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Okuma metninden sonra öğrenenleri düşünmeye yönelten herhangi bir soru bulunmamaktadır.

Bayramlar Çocukken Güzelmiş!:

Okuma parçasının ardından öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik bir soruya yer verilmemiştir.

Eski Komşuluklar:

Öyküleyici bir metin türü olan okuma parçasından sonra öğrenenleri düşünmeye yönelten herhangi bir soru bulunmamaktadır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Okuma metninden sonra soru tipi olarak boşluk doldurma ve doğru/yanlış soruları tercih edilmiştir.

Bayramlar Çocukken Güzelmiş! :

Mevcut okuma metni ile ilgili olarak doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir.

Eski Komşuluklar:

Okuma metninin ardından sadece doğru/yanlış sorularına yer verilmiştir.

Sonuç olarak; üç okuma metninin ardından verilen metin altı soru tipleri çok fazla değişiklik göstermemektedir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Metin içerisinde “canını almak, canını kurtarmak” gibi deyimlere yer verilmiştir.

Bayramlar Çocukken Güzelmiş! :

Okuma metninde içerisinde “gözlerinden okumak, gözünün önünden geçmek” gibi deyimler bulunmaktadır.

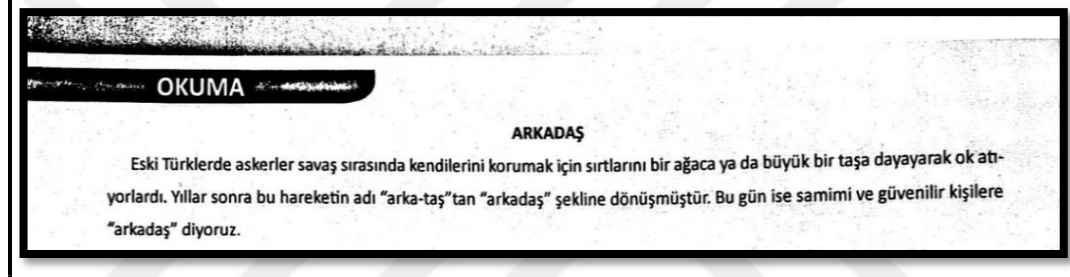
Eski Komşuluklar:

Metinde “içli dışlı olmak, çene çalmak” deyimlerine ve “Komşuda pişer bize de düşer” atasözüne yer verilmiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Arkadaş:

Metin içerisinde ufak bir oranda Türk kültürü yansıtılmaktadır. Metnin başlığı olan arkadaş kelimesinin kökeninin nereden geldiğine dair bilgilere yer verilmiştir.

Şekil 20: *İstanbul B1* çalışma kitabı okuma metninde geçen Türk kültürüne ait bir kavram üzerine örnek çalışma(s.38)

Bayramlar Çocukken Güzelmiş! :

Okuma metni içerisinde; el öpme, büyüklerimizi ziyaret etme, şeker ve harçlık toplama ile ilgili bilgilere verilmiş olup gelenek ve göreneklerimizden bahsedilmiştir.

Eski Komşuluklar:

Okuma parçasında geçmişten günümüze gelen komşuluk kavramından bahsedilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için yazılmış olan *İstanbul B1* çalışma kitabının 6. ünite içerisinde yer alan okuma metinleri gündelik hayattan örneklerle ele alınmıştır. “Arkadaş” adlı okuma metninde iki arkadaşın arasında geçen bir olaydan bahsedilmiştir. Okuma metni öncesi, öğrenenlere herhangi bir hazırlık çalışması

verilmemiş olup okuma sonrasında boşluk doldurma ve doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Bayramlar Çocukken Güzelmiş!” başlıklı okuma metninde bayramlarımızdan, gelenek ve göreneklerimizden bahsedilmiştir. Okuma öncesinde; kelime grupları verilip boşluklara doldurulması istenmiştir. Okuma sonrasında ise, doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir. Soruların cevapları genelde metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Eski Komşuluklar” adlı okuma metninde komşuluk kavramı üzerinde durulmuş gelenek ve göreneklerimizden bahsedilmiştir. Okuma öncesinde deyimlerin ve atasözlerin anlamlarıyla eşleştirilmesine yönelik bir hazırlık çalışması sunulmuştur. Okuma sonrasında ise, doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metinleri içerisinde “canını almak, canını kurtarmak, gözlerinden okumak, gözünün önünden geçmek, içli dışlı olmak, çene çalmak” deyimlerine ve “Komşuda pişer bize de düşer” atasözüne yer verilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Arkadaş, Bayramlar Çocukken Güzelmiş! Eski Komşuluklar” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir. Her ünite sonunda ise “Eğlenelim Öğrenelim” başlığı adı altında düşünmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir.

4.1.1.6 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1 Çalışma Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 10, 11 ve 12 ‘de verilmiştir.

Tablo 10: *İstanbul B1 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları*

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	7	73	10,4
Bilgilendirici	11	62	5,6

TOPLAM	18	135	16
--------	----	-----	----

Tablo 10'a göre anlatı/öyküleyici türdeki yedi metinde yer alan 73; bilgilendirici türdeki on bir metinde yer alan 62 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 11'de sunulmaktadır.

Tablo 11: *İstanbul B1 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı*

Bilişsel Düzey/ Soru Türü	Metin Türüne Göre Soru Sayısı		Ortalama Soru Sayısı	
	Anlatı	Bilgilendirici	Anlatı	Bilgilendirici
Alt Düzey Bilişsel İşlem Yüzey Metin Soruları	67	59	9,6	5,4
Üst Düzey Bilişsel İşlem Derin Metin/ Tahmin Soruları	4	3	0,6	0,3
	2	-	0,3	-
Yorum Değerlendirme Soruları				
TOPLAM	73	62	10,5	5,7

Tablo 11'e göre anlatıcı/öyküleyici türdeki 73 sorunun 67'si yüzey metin; 4'ü derin metin ve 2'si yorum/değerlendirme türü sorulardandır. Bilgilendirici türdeki 62 sorudan 59'u yüzey metin, 3'ü derin metin olup yorum değerlendirme sorusu bulunmamaktadır.

Tablo 12: *İstanbul* B1 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	23	17
Boşluk Doldurmalı Sorular	22	16,3
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	82	60,7
Eşleştirmeli Sorular	4	3
Çoktan Seçmeli Sorular	4	3
TOPLAM	135	100

Tablo 12'ye göre 135 soru tipinin 23'ü açık uçlu; 22'si boşluk doldurmalı, 82'si doğru/yanlış tipi 4'ü eşleştirmeli ve 4'ü çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.2 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

4.1.2.1 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabı 4. Ünite (Gelin Tanış Olalım) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B1 ders kitabının 4. ünitesinde “Türkçe Öğreniyorum”, “Evim Evim Güzel Evim”, “Garanti Belgesi” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Türkçe Öğreniyorum”, “Evim Evim Güzel Evim”, “Garanti Belgesi” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 13: *Yedi İklim* B1 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Türkçe Öğreniyorum	Öyküleyici
Evim, Evim Güzel Evim	Öyküleyici
Garanti Belgesi	Öyküleyici

Tablo 13'e göre 3 okuma metninin 3'ü de öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Türkçe Öğreniyorum:

Okuma metni öncesi, herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Sadece ünite başlangıcında, üniteye hazırlık adlı çalışma altında öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soruya yer verilmiştir.

(Türkçe kursuna kayıt yaptırmak için hangi belgeleri hazırladınız?)

Ne zamandan beri Türkçe kursuna devam ediyorsunuz?

Türkçe kursuna başlayalı kaç ay oldu?)

Evim, Evim Güzel Evim:

Okuma metni öncesi, öğrenenin metni anlamasına yönelik düzenlenmiş herhangi bir etkinlik çalışması yoktur. Sadece ünite başlangıcında, öğrenenlerin düşüncelerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soru bulunmaktadır.

Garanti Belgesi:

Metin öncesi, hazırlık çalışmasına yer verilmemiş olup, sadece ünite başlangıcında, üniteye hazırlık adlı çalışma adı altında öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soruya yöneltilmiştir.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Türkçe Öğreniyorum:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin altı sorular olarak boşluk doldurma ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Sofya Türkçe kursuna başlayalı.....

Sofya AI kurunu tamamladı.

Mariya, gitmek istiyor.

Onlar, müdürden..... bilgi almaya gidiyorlar.

Okuma metninin ardından öğrenenin dinleme, konuşma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik etkinlikler bulunmaktadır.

Evim, Evim Güzel Evim:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin altı sorular olarak boşluk doldurma açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular verilmiştir.

“Bir Ömür” adlı metni birkaç cümle ile özetleyiniz.

Asuman Hanım ve eşi niçin emlakçıya gidiyorlar?

Emlakçı onlara ne ikram ediyor?

Mustafa Bey nasıl bir ev istiyor?

Okuma metninin ardından öğrenenin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik etkinlikler yöneltilmiştir.

Garanti Belgesi:

Okuma metninin ardından metni anlamaya yönelik sorular yöneltilmiştir. Metin altı sorular olarak açık uçlu sorular tercih edilmiştir.

Mustafa Bey ve ailesi, ev bulmak için nerelere baktılar, kimlere sordular?

Onlar, istedikleri gibi bir ev bulabildiler mi? Niçin?

Asuman Hanımın hayalindeki ev hangi özelliklere sahiptir?

Son olarak öğrenenin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik etkinliklere yer verilmiştir.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Türkçe Öğreniyorum:

Okuma metninden sonra 11 yüzey metin sorusu bulunmaktadır.

(Merkez müdürü onlara ne veriyor? Sofya, fotoğraf için görevliye ne soruyor? Görevli onlardan neyi doldurmalarını istiyor?)

Evim, Evim Güzel Evim:

Okuma metninin hemen ardından 1 derin metin sorusu yöneltilmiştir.

(“Bir Ömür” adlı metni birkaç cümle ile özetleyiniz).

Ardından yüzey metin soruları verilmiştir.

(Mustafa Bey ve ailesi, evi bulmak için nerelere baktılar, kimlere sordular?

Asuman Hanımın hayalindeki ev hangi özelliklere sahiptir?)

Garanti Belgesi:

Metin sonrasında 5 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

(Asuman Hanım’ın en çok korktuğu şey nedir?

Asuman hanım, buzdolabının mutfakta nereye yerleştirilmesini istiyor?).

Sonuç olarak, metin altı soruların cevapları metin içerisinde genellikle hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular Türkçe Öğreniyorum:

Metin altı sorularda üst düzey bilişsel işlem gerektiren bir soru bulunmamaktadır.

Evim, Evim Güzel Evim:

Okuma metninin hemen ardından üst düzey bilişsel işlem gerektiren bir özet çalışması istenmiştir.

(“Bir Ömür” adlı metni birkaç cümle ile özetleyiniz.)

Garanti Belgesi:

Üst düzey bilişsel işlem soru barındırmamaktadır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular Türkçe Öğreniyorum:

Metin altı sorularda boşluk doldurma ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Mariya,gitmek istiyor.

Onlar, müdürden.....bilgi almaya gidiyorlar.

Sofya, fotoğraf için görevliye ne soruyor? Görevli onlardan neyi doldurmalarını istiyor?)

Evim, Evim Güzel Evim:

Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır.

(Emlakçı onlara ne ikram ediyor?

Mustafa Bey nasıl bir ev istiyor?)

Garanti Belgesi:

Metin altı soruları olarak açık uçlu sorular tercih edilmiştir.

(Asuman Hanım'ın en çok korktuğu şey nedir?

Asuman hanım, buzdolabının mutfakta nereye yerleştirilmesini istiyor?).

Sonuç olarak, metinler arası soru tipleri çok büyük bir farka sahip değildir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Türkçe Öğreniyorum:**

Okuma metni içerisinde “hak kazanmak, başını kaldıramamak” gibi deyimlere yer vermiştir.

Evim, Evim Güzel Evim:

Parça içerisinde “tadını çıkarmak” deyimini kullanılmıştır.

Garanti Belgesi:

Okuma metni içerisinde ve metin altı sorularda atasözüne ve deyimine yer verilmemiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Türkçe Öğreniyorum:**

Okuma metni içerisinde dilimizden ve Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezinden bahsetmektedir.

Evim, Evim Güzel Evim:

Türk kültürüne ait herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Garanti Belgesi:

Okuma parçası kültürel bir bilgi taşımamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 ders kitabının 4. Ünitesinde yer alan okuma metinleri öğrenenlerin gündelik hayatta karşılaştıkları konular arasından seçilmiştir. “Türkçe Öğreniyorum” adlı okuma metninde dilimize ve Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezine değinilmiştir. Okuma metni öncesi, herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Sadece ünite başlangıcında, üniteye hazırlık adlı çalışma altında öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soruya yer verilmiş, okuma sonrasında ise boşluk doldurma ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Soruların cevapları genelde metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Evim, Evim Güzel Evim” adlı okuma metninde ev alma işlemlerinden bahsedilmiştir. Okuma öncesinde, hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma sonrasında ise öğrenenden metni özetlemesi ve verilen çoktan seçmeli soruların yanıtlanması istenmiştir. “Garanti Belgesi” adlı okuma metninden önce de herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma parçasından sonrasında ise, sadece açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metinleri içerisinde “hak kazanmak, başını kaldıramamak, tadını çıkarmak” deyimleri kullanılmış olup atasözlerine yer verilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Türkçe Öğreniyorum, Evim, Evim Güzel Evim, Garanti Belgesi” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlanmış olup okuma metinlerinin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerilerini destekleyen etkinlikler barındırdığı da tespit edilmiştir.

4.1.2.2 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabı 8. Ünite (Ömür Dediğin) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B1 ders kitabının 8. ünitesinde “Unutulmayan Aşklar”, “Başarı Hikâyeleri”, “Kendi Hikâyem” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

“Unutulmayan Aşklar”, “Başarı Hikâyeleri”, “Kendi Hikâyem” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 14: *Yedi İklim* B1 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Unutulmayan Aşklar	Öyküleyici
Başarı Hikâyeleri	Bilgilendirici
Kendi Hikâyem	Bilgilendirici

Tablo 14’e göre 3 okuma metninin 1’i öyküleyici metinden ve 2’si bilgilendirici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Unutulmayan Aşklar:

Şekil 21: *Yedi İklim* B1 ders kitabı okuma metni öncesi verilen üniteye hazırlık adlı örnek bir çalışma(s.150)

Okuma metni öncesi, sadece ünite başlangıcında, öğrenenlerin düşüncelerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soru yöneltilmiştir.

Başarı Hikâyeleri:

Üniteye hazırlık adlı çalışma adı altında öğrenenleri konuşturmaya yönelik bir soru yöneltilmiştir.

(İstemek, başarmanın yarısıdır).

Kendi Hikâyem:

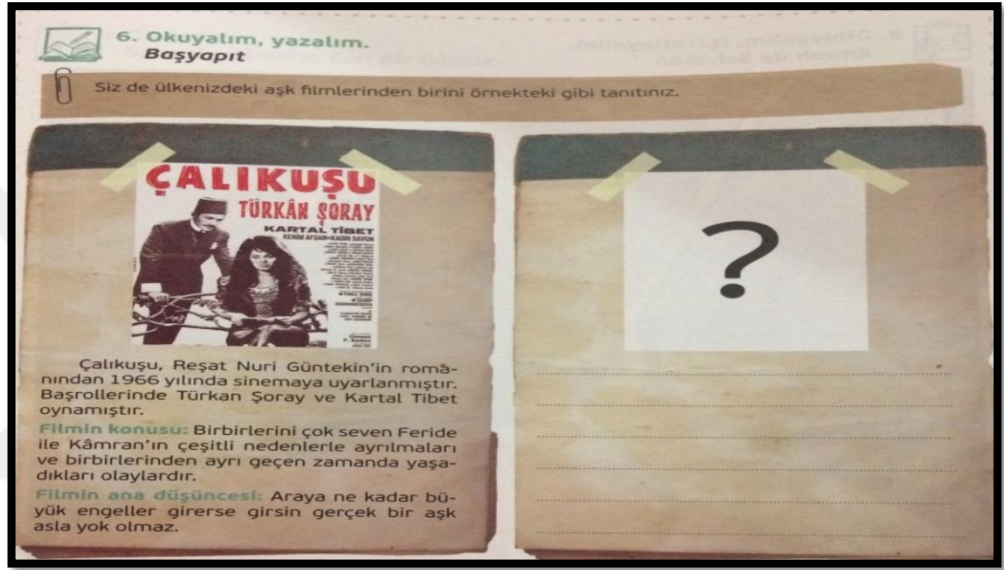
Okuma öncesinde hazırlık çalışması yerine üniteye hazırlık adlı çalışma adı altında öğrenenleri konuşturmaya yönelik bir soru yöneltilmiştir.

(Başarının anahtarı, yetenek ve çok çalışmaktır.)

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Unutulmayan Aşklar:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sadece var/yok soruları yöneltilmiştir. Okuma metninin ardından öğrenenin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Yazma etkinliğinde öğrenenin kendi ülkesindeki aşk filmlerinden birini tanıtmaları istenmiştir bu da öğrenenin daha çok dikkatini çekmesini sağlayacaktır.

Şekil 22: Yedi İklim B1 ders kitabı okuma metni arkasından verilen kültürel bağlamda örnek bir yazma çalışması(s.153)

Başarı Hikâyeleri:

Metin altı soruları olarak sadece doğru yanlış alıştırmaları yöneltilmiştir.

Mustafa Kemal ilkokuldan sonra askerî okullarda eğitim gördü. D/Y

Okul hayatı süresince başarılı bir öğrenciydi. D/Y

Ülke ile ilgili düşüncelerini çekinmeden ifade etti. D/Y

Okuma metninin ardından öğrenenin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik etkinlikler bulunmaktadır.

Kendi Hikâyem:

Okuma sonrasında metni anlamaya yönelik sadece doğru/yanlış (var/yok) soruları yöneltilmiştir.

Öğretim elemanların öğrenciyi övmesi

Var/Yok

Öğrencinin heyecanı

Var/Yok

Öğrencilerin kıskançlığı

Var/Yok

Öğretim elemanların başarılı öğrenciye tam not vermesi

Var/Yok

Öğrenenin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik etkinlikler bulunmaktadır.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Unutulmayan Aşklar:

Okuma metni, metin altı sorusu olarak 7 yüzey metin sorusu barındırmaktadır.

Padişahın malvarlığı

Var/Yok

Padişahla vezirin sıkıntularına çare aramaları

Var/Yok

Karadiken adlı kölenin ölüm sebebi

Var/Yok

Tahir, Zühre ve Karadiken'in mezarlarının nerede olduğu

Var/Yok

Başarı Hikâyeleri:

Okuma metninin ardından 8 yüzey metin sorusu bulunmaktadır.

Mustafa Kemal 1919'da Milli Mücadele'yi başlattı.

D/Y

Mustafa Kemal bütün milletvekilleri tarafından başbakan seçildi.

D/Y

Mustafa Kemal, Cumhuriyet'i ilan ettikten sonra pek çok yenilik yaptı. D/Y

Kendi Hikâyem:

Okuma parçası sonrasında 11 yüzey metin sorusu yöneltmiştir.

Öğrencinin heyecanı

Var/Yok

Öğrencilerin kıskançlığı

Var/Yok

Öğretim elemanların başarılı öğrenciye tam not vermesi

Var/Yok

Sonuç olarak; metin altı soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular**Unutulmayan Aşklar:**

Okuma metninden sonra üst düzey bilişsel işlem gerektiren herhangi bir soru bulunmamaktadır.

Başarı Hikâyeleri:

Okuma metninin ardından yöneltilen sorularda üst düzey bilişsel işlem gerektiren sorular olmadığı tespit edilmiştir.

Kendi Hikâyem:

Metin altı sorular üst düzey bilişsel işlem soru barındırmaktadır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular**Unutulmayan Aşklar:**

Okuma metnine bağlı olarak doğru /yanlış soruları tercih edilmiştir.

Başarı Hikâyeleri:

Metin ardından doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir.

Kendi Hikâyem:

Okuma parçası ardından doğru yanlış soruları verilmiştir.

Sonuç olarak, metinler arasında soru tiplerinin değişmediği tespit edilmiştir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Unutulmayan Aşklar:**

Okuma metni içerisinde “yollara düşmek, çare aramak ve canına kıymak” deyimleri bulunmaktadır.

Başarı Hikâyeleri:

Okuma parçasında sadece “ihmal etmek” deyimine yer verilmiştir.

Kendi Hikâyem:

“Çıt çıkmamak ve gayret göstermek” deyimlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Unutulmayan Aşklar:**

Okuma parçasından önce Âşık Veysel’e ait bir söze yer verilmiştir.(*Seversin, kavuşamazsın, “aşk” olur*). Hemen ardından edebiyatımızda önemli bir yere sahip olan “Tahir ile Zühre” hikâyesinden bahsedilmektedir.

Başarı Hikâyeleri:

“Bir Liderin Doğuşu” adlı okuma parçasında Mustafa Kemal Atatürk’ün hayatından bahsedilmiş olup tarihimize ilgili bilgilere değinilmiştir.

Kendi Hikâyem:

Ünlü yazarlarımızdan birisi olan Ayşe Kulin'in hayatından bilgilere yer verilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 ders kitabının 8. Ünitesinde yer alan okuma metinleri edebiyat ve tarih ile ilintili konuları içermektedir. “Unutulmayan Aşklar” adlı okuma metninde Tahir ile Zühre'nin aşk hikâyesinden bahsedilmektedir. Okuma metni öncesi, herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Sadece ünite başlangıcında, üniteye hazırlık adlı çalışma altında öğrenenlerin konuşurmaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soruya yer verilmiştir. Okuma sonrasında ise doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir. Soruların cevapları genelde metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “Başarı Hikâyeleri” adlı okuma metninde Başkomutanımız Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatından ve başarılarından bahsedilmektedir. Okuma öncesinde, hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma sonrasında ise doğru/yanlış soruları verilmiştir. “Kendi Hikâyem” adlı okuma metninden önce de herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma parçası sonrasında da, sadece doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metinleri içerisinde “yollara düşmek, çare aramak, canına kıymak, İhmal etmek ve gayret göstermek” deyimleri kullanılmış olup atasözlerine yer verilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Unutulmayan Aşklar, Başarı Hikâyeleri, Kendi Hikâyem” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlanmış olup okuma metinlerinin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerilerini destekleyen yönünün de öne çıktığı gözlemlenmiştir.

4.1.2.3 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 15, 16 ve 17 'de verilmiştir.

Tablo 15: *Yedi İklim* B1 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	25	108	4,32
Bilgilendirici	27	163	6
Şiir	2	-	-
TOPLAM	54	271	10,32

Tablo 15'e göre anlatı/öyküleyici türdeki yirmi beş metinde yer alan 108; bilgilendirici türdeki yirmi yedi metinde yer alan 163 ve şiir türündeki iki metinden sonra yöneltilmeyen sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 16'da sunulmaktadır.

Tablo 16: *Yedi İklim* B1 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü	Metin Türüne Göre Soru Sayısı		Ortalama Soru Sayısı		
	Anlatı	Bilgilendirici	Anlatı	Bilgilendirici	
Alt Düzey Bilişsel İşlem	Yüzey Metin Soruları	94	149	3,76	5,5

Üst Düzey Bilişsel İşlem	Derin Metin/ Tahmin Soruları	10	8	0,4	0,3
	Yorum Değerlendirme Soruları	4	6	0,16	0,2
TOPLAM		108	163	4,32	6

Tablo 16'ya göre anlatıcı/öyküleyici türdeki 108 sorunun 94'ü yüzey metin; 10'u derin metin ve 4'ü yorum/değerlendirme türü sorulardandır. Bilgilendirici türdeki 163 sorudan 149'u yüzey metin, 8'i derin metin ve 6'sı yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır.

Tablo 17: *Yedi İklim* B1 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	93	34,3
Boşluk Doldurmalı Sorular	18	6,6
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	106	39,1
Eşleştirmeli Sorular	24	8,9
Çoktan Seçmeli Sorular	30	11,1
TOPLAM	271	100

Tablo 17'ye göre 271 soru tipinin 93'ü açık uçlu; 18'i boşluk doldurmalı, 106'sı doğru/yanlış tipi 24'ü eşleştirmeli ve 30'u çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.2.4 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Çalışma Kitabı 3.Ünite (Eğitim) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B1 çalışma kitabının 3. ünitesinde “Hayvanlar Farklı mı?”, “Okuma Bayramı”, “Saman Altından Su Yürütmek” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

“Hayvanlar Farklı mı?”, “Okuma Bayramı”, “Saman Altından Su Yürütmek” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 18: *Yedi İklim* B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Hayvanlar Farklı mı?	Bilgilendirici
Okuma Bayramı	Öyküleyici
Saman Altından Su Yürütmek	Öyküleyici

Tablo 18' e göre; 3 okuma metninin 1'i öyküleyici metinden ve 2'si bilgilendirici metinden oluşmaktadır

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?:

Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik herhangi bir soru bulunmamaktadır.

Okuma Bayramı:

Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır.

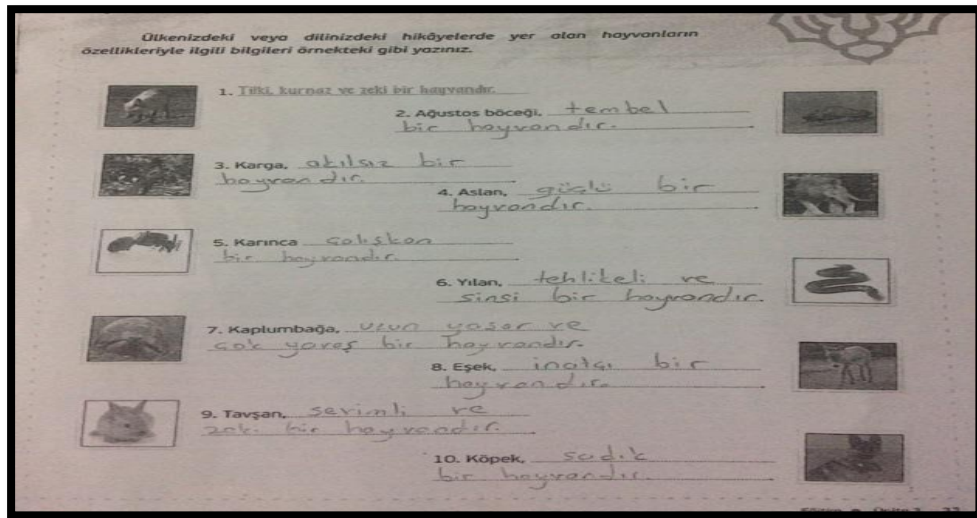
Saman Altından Su Yürütmek:

Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Metin altı sorusu olarak öğrenenlerden ülkelerindeki veya dillerindeki hikâyelerde yer alan hayvanların özellikleriyle ilgili bilgileri verilen boşluklara yazmaları istenmiştir.

Şekil 23:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik sorulara bir örnek(s.33)

Okuma Bayramı:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metne dayalı bilgiler içeren açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Bunlara örnek ise 1. ve 2. sorulardır.

(Okuma bayramını niçin kutluyorlar?)

(Okula ailelerini niçin çağırılmışlar?)

Saman Altından Su Yürütmek:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik doğru/ yanlış ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Hikâyede aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir.	D	Y
1. Suyun miktarına	✓	
2. Suyun neden yetersiz olduğuna	✓	
3. Köylülerin su çalan adama karşı tepkisine		✓
4. Suyu çalan köylünün karakter özelliklerine	✓	
5. Köyde yetişen ürünlere	✓	
6. Suyun köylüler için önemine	✓	

Hikâyeyi birkaç cümleyle özetleyiniz.

.....

Şekil 24: Metin altı sorularına örnek bir çalışma(s.39)

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?:

Okuma metninin ardından öğrencilere 10 yorum değerlendirme sorusu yöneltilmiştir. Daha çok öğrencilerin kendi ülkeleri ve dilleri ile ilgili bilgileri almaya yönelik sorular sorulmuştur.

Okuma Bayramı:

Okuma metninin ardından öğrencilere 4 yüzey sorusu yöneltilmiştir. Bu da metin altı sorularda 1'den 4'e kadar olan sorulardan oluşmaktadır.

(Sınıf kitaplığını nasıl kurdular?

Okuma Bayramını niçin kutluyorlar?)

Ardından metin altı sorusu olarak 1 yorum değerlendirme sorusu yöneltilmiştir.

(Siz de Okuma Bayramı yaptınız mı?

Yaptıysanız, neler oldu?)

Saman Altından Su Yürütmek:

Okuma metninin ardından öğrencilere 6 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir. Bu da metin altı sorularda 1'den 6'ya kadar olan sorulardan oluşmaktadır.

(Hikâyede aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?)

Ardından metin altı sorusu olarak 1 derin metin sorusu verilmiştir.

(Hikâyeyi birkaç cümleyle özetleyiniz.)

Sonuç olarak; soruların bazıları hemen fark edilirken bazıları da öğrenciyi biraz daha detaylı düşündürmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?:

Metin öncesi öğreneni düşünmeye yönelten herhangi bir hazırlık çalışması yoktur. Metin sonrasında ise üst düzey bilişsel işlem soru sayısı 10'dur.

Okuma Bayramı:

Metin öncesi üst düzey bilişsel işlem sorusu bulunmamaktadır. Metinden sonra ise öğrenenleri düşünmeye yönelten 1 soru yöneltilmiştir.

(Siz de Okuma Bayramı yaptınız mı?

Yaptıysanız, neler oldu?)

Saman Altından Su Yürütmek:

Okuma metni öncesinde öğreneni düşünmeye yönelten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Metin altı sorularda ise sadece bir soru yöneltilmiştir.

(Hikâyeyi birkaç cümleyle özetleyiniz.)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?:

Okuma metninden sonra soru tipi olarak boşluk doldurma soruları tercih edilmiştir.

Okuma Bayramı:

Okuma metnin ardından sadece açık uçlu sorular sorulmuştur.

Saman Altından Su Yürütmek:

Mevcut okuma metni ile ilgili hem açık uçlu hem de doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir.

Sonuç olarak; 3 okuma metninin ardından yöneltilen soru tipleri genellikle birbirinden bağımsızdır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?:

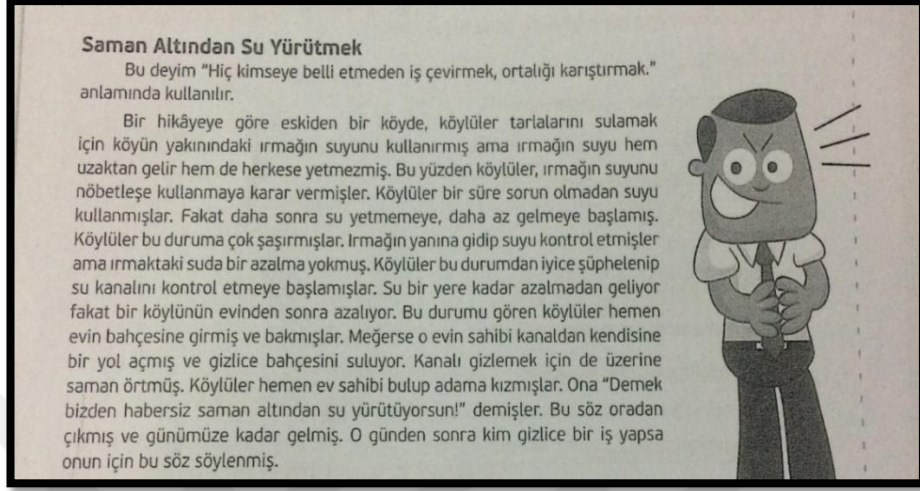
Okuma metni içerisinde deyim ve atasözüne yer verilmemiştir.

Okuma Bayramı:

Metin içerisinde deyim ve atasözü kullanılmamıştır.

Saman Altından Su Yürütmek:

Okuma metninin başlığı deyim ile başlamış olup içeriğinde de bu deyim nereden geldiği ile ilgili bilgilere değinilmiştir.

Şekil 25: "Saman Altından Su Yürütmek" başlıklı okuma metni(s.39)

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Hayvanlar Farklı mı?:

Kültürel açıdan örneklere değinilmiştir.(Her kültürün hayvanlarla ilgili hikâyeleri vardır. Türkiye’de horoz, tilki, tavşan, köpek, karga, aslan, yılan, eşek gibi hayvanlar pek çok hikâyede anlatılmaktadır.)

Okuma Bayramı:

Türk kültürüne ait herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Saman Altından Su Yürütmek:

Okuma metni içerisinde "Saman altından su yürütmek" deyimimize yer verilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B1 çalışma kitabının 3. ünitesinde "Hayvanlar Farklı mı? Okuma Bayramı, Saman Altından Su Yürütmek" adlı okuma metinleri yer almaktadır. Ünite içerisinde bulunan okuma

parçalarının konuları birbirinden bağımsızdır. “Hayvanlar Farklı mı? adlı okuma metninde farklı kültürlerde yazılmış olan hikayelerdeki hayvanların özelliklerinden bahsedilmektedir. Okuma metni öncesi, öğrenenlere herhangi bir hazırlık çalışması verilmemiş olup, okuma metni sonrasında ise, birkaç boşluk doldurma sorusu yöneltilmiştir. Yöneltilmiş olan sorular üst düzey bilişsel sorulardan oluşmaktadır. Parça içerisinde deyim ve atasözüne yer verilmemiştir. Okuma metni içerisinde hem kendi kültürümüzden hem de farklı ülkelerden örnekler verilmiştir. “Okuma Bayramı” başlıklı okuma metninde okumanın önemine değinilmiştir. Okuma öncesinde metni anlamaya yönelik herhangi bir soru bulunmamaktadır. Okuma sonrasında ise açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Metin içerisinde ‘deyim ve atasözü kullanılmamıştır. “Saman Altından Su Yürütmek” adlı okuma metninde ise parçanın başlığı deyim ile başlanıp sonrada bu deyimden nereden geldiği ile ilgili bilgilere değinilmiştir. Okuma metni öncesinde herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma sonrasında ise, doğru/yanlış ve açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Hem alt düzey bilişsel işlem hem de üst düzey bilişsel işlem sorusu yöneltilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Hayvanlar Farklı mı? Okuma Bayramı, Saman Altından Su Yürütmek” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik bir çalışmalara yer verilmiştir.

4.1.2.5 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Çalışma Kitabı 6.Ünite (Kurgu) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B1 çalışma kitabının 6. ünitesinde “Rüyalar”, “İstanbul Film Festivali”, “Kayıp Köpek” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Rüyalar”, “İstanbul Film Festivali”, “Kayıp Köpek” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 19: *Yedi İklim* B1 Çalışma Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Rüyalar	Bilgilendirici
İstanbul Film Festivali	Bilgilendirici
Kayıp Köpek	Öyküleyici

Tablo 19'a göre 3 okuma metninin 2'si bilgilendirici metinden ve 1'i öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik herhangi bir soru bulunmamaktadır.

İstanbul Film Festivali:

Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır.

Kayıp Köpek:

Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Metin altı soruları olarak, metin içindeki bilgilerden hareketle sadece var/ yok soruları yöneltilmiştir.

	Var	Yok
1. Rüyaların unutulma yüzdeliği		
2. Rüyaların unutulma sebebi		
3. Zihnin rüya esnasında yeni yüzler oluşturma		
4. Rüyalarda görülen yüzlerin hatırlanamama sebebi		
5. Rüyalarda hissedilen duygular		
6. Bir gecede ortalama görülene rüya sayısı		
7. Rüya görürken dış çevreden de etkilenilme		
8. Kimlerin rüyalarını hatırlayamadığı		

Şekil 26: Yedi İklim B1 çalışma kitabı okuma metni arkasından verilen metin altı sorularına örnek bir çalışma(s.63)

İstanbul Film Festivali:

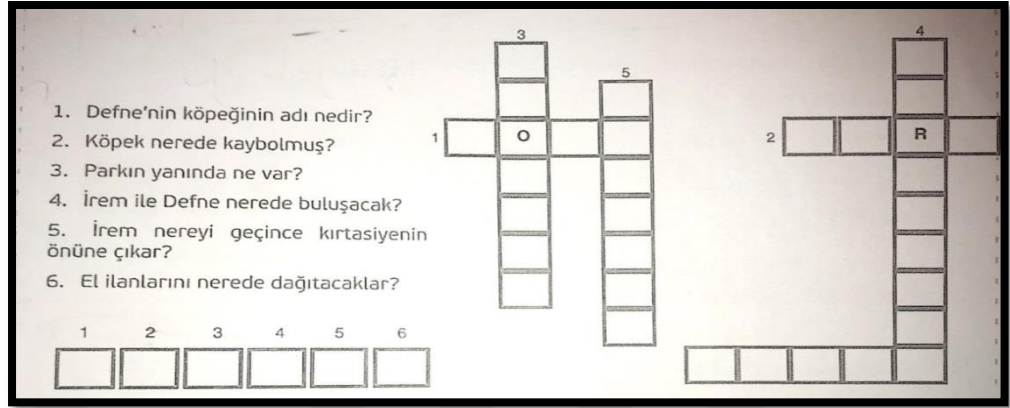
Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde gerçekleşen olaylarla ilgili sorular verilmiştir.

1. İlk Altın Lale ödülünü hangi film kazanmıştır? A. 1982 B. 1983 C. 1984 D. 1985	2. Aşağıdakilerden hangisi İstanbul Film Festivali için söylenemez? A. Film haftası olarak başlamıştır. B. Her yıl nisan ayında düzenlenmektedir. C. Yerli filmlere ödüller veriliyor. D. Yarışmalı bölümleri bulunuyor.
---	--

Şekil 27: Yedi İklim B1 çalışma kitabı okuma metni ardından verilmiş örnek bir çalışma(s.68)

Kayıp Köpek:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metne dayalı bilgileri içeren bir bulmaca çalışması yöneltilmiştir.

Şekil 28: *Yedi İklim* B1 çalışma kitabı okuma metni ardından verilmiş örnek bir çalışma(s.69)

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Okuma metninin ardından 8 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

İstanbul Film Festivali:

Okuma parçasına yönelik 2 yüzey metin sorusu kullanılmıştır. Metin altı sorularında yüzey metin soruları olarak 1. ve 2. başlıklı sorular kurgulanmıştır.

Kayıp Köpek:

Okuma metninin ardından öğrenenlere 6 yüzey metin sorusu verilmiştir. Bu da metin altı sorularda 1'den 6'ya kadar olan soruların tümüdür.

(Defne'nin köpeğinin adı nedir?)

Köpek nerede kaybolmuş?

Parkın yanında ne var?...)

Sonuç olarak; üç okuma metni ardından verilen soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Okuma parçasının ardından öğrenenlerin çıkarım yapmalarına yönelik soru yöneltilmemiştir.

İstanbul Film Festivali:

Okuma metninden sonra üst düzey bilişsel işlem soru tipi bulunmamaktadır.

Kayıp Köpek:

Metinden sonra öğrenenleri düşünmeye yönelten herhangi bir soru sorulmamıştır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Okuma metni öncesinde öğrenenlere herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Metin altı soruları olarak da var yok soruları tercih edilmiştir.

İstanbul Film Festivali:

Okuma metni öncesinde herhangi bir soru verilmemiştir. Metin altı soruları olarak ise çoktan seçmeli sorulardan oluşmuştur.

Kayıp Köpek:

Okuma metni öncesinde herhangi bir soru bulunmayıp, okuma metni sonrasında ise açık uçlu sorular verilip bulmaca içerisine yerleştirilmesi istenmiştir.

Sonuç olarak; her okuma metninden önce bir hazırlık çalışması verilmemiş ve metinlerden sonra farklı soru tiplerine yer verildiği tespit edilmiştir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Metin içerisinde ve metin altı sorulardan sonra atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

İstanbul Film Festivali:

Okuma metni içerisinde ve metin altı sorulardan sonra atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Kayıp Köpek:

Okuma metninde ve metin altı sorularda atasözleri ve deyimler yöneltilmemiştir.

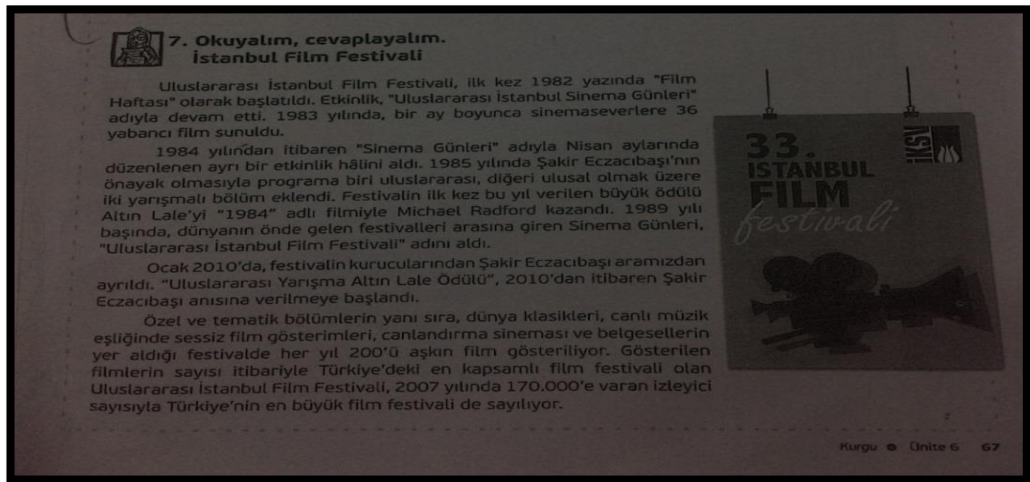
9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Rüyalar:

Okuma metni içerisinde Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

İstanbul Film Festivali:

Metin içerisinde Türk kültürünü yansıtan bilgilere yer verilmiştir.

Şekil 29: Kültürümüzü yansıtan örnek bir okuma metni(s.67)

Kayıp Köpek:

Okuma metni içerisinde kültürümüze ait herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B1 çalışma kitabının 6. ünitesinde okuma metinleri rüyalar, film festivali ve kayıp bir köpeği arama işlemleri üzerine yapılandırılmıştır. “Rüyalar” adlı okuma metninde rüya kavramının içeriğine girip bu alanla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma öncesi öğrenenlere hazırlık çalışması yöneltilmemiştir. Metin altı soruları olarak, metin içindeki bilgilerden hareketle var yok soruları yöneltilmiştir. Sorular metin içerisinde hemen fark edilmektedir. “İstanbul Film Festivali” başlıklı okuma metninde ilk filmin ne zaman yayınlandığı ve bu filmlere verilen ödüllerle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma öncesinde herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Metin altı soruları olarak ise metne dayalı çoktan seçmeli sorular yöneltilmiştir ve bu sorular alt düzey bilişsel sorulardır. “Kayıp Köpek” adlı okuma metninde kaybolan bir köpeği arama işlemleri ile ilgili bir metin verilmiş olup okuma öncesinde hazırlık çalışması adı altında bir etkinlik sunulmamıştır. Metin altı soruları olarak, metne dayalı açık uçlu sorular yöneltilmiş olup bu soruların cevaplarının verilen bulmaca içerisine yerleştirilmesi istenmiştir. Yöneltilmiş sorular alt düzey bilişsel sorulardır. Okuma metinleri içerisinde ve metin altı sorularında deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B1 düzeyinde yer alan “günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren ve kişisel metinlerde belirtilen olay, duygu ve dilekleri okuyabilme ve anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Rüyalar, İstanbul Film Festivali, Kayıp Köpek” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik bir çalışma verilmiştir.

4.1.2.6 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Çalışma Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 18, 19 ve 20’de verilmiştir.

Tablo 20: Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	17	89	5,2
Bilgilendirici	16	71	4,4
TOPLAM	33	160	9,6

Tablo 20’ye göre anlatıcı/öyküleyici türdeki on yedi metinde yer alan 89 ve bilgilendirici türdeki on altı metinde yer alan 71 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 21’de sunulmaktadır.

Tablo 21: Yedi İklim B1 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü	Metin Türüne Göre Soru Sayısı		Ortalama Soru Sayısı		
	Anlatı	Bilgilendirici	Anlatı	Bilgilendirici	
Alt Düzey Bilişsel İşlem	Yüzey Metin Soruları	74	62	4,3	3,9
Üst Düzey Bilişsel İşlem	Derin Metin/ Tahmin Soruları	9	7	0,5	0,4
	Yorum Değerlendirme Soruları	6	2	0,3	0,1

TOPLAM	89	71	5,1	4,4
--------	----	----	-----	-----

Tablo 21'e göre; anlatıcı/öyküleyici türdeki 89 sorunun 74'ü yüzey metin; 9'u derin metin ve 6'sı yorum/değerlendirme türü sorulardandır. Bilgilendirici türdeki 71 sorudan 62'si yüzey metin, 7'si derin metin ve 2'si yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır.

Tablo 22: *Yedi İklim* B1 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	73	46,5
Boşluk Doldurmalı Sorular	21	13,4
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	44	28
Eşleştirmeli Sorular	4	2,5
Çoktan Seçmeli Sorular	15	9,6
TOPLAM	157	100

Tablo 22' ye göre 157 soru tipinin 73'ü açık uçlu; 21'i boşluk doldurmalı, 44'ü doğru/yanlış tipi 4'ü eşleştirmeli ve 15'i çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.3 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

4.1.3.1 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2.Ünite (Geçmişten Günümüze) Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 ders kitabının 2. ünitesinde “Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji”, “Günümüzde iletişim”, “Ulaşım Araçları” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji”, “Günümüzde iletişim”, “Ulaşım Araçları” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 23: *İstanbul* B2 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji	Öyküleyici
Günümüzde iletişim	Bilgilendirici
Ulaşım Araçları	Bilgilendirici

Tablo 23'e göre 3 okuma metninin 1'i öyküleyici metinden ve 2'si bilgilendirici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Metin öncesi durum betimlemesi ve görsel eşleştirme etkinliği ile okuduğunu anlama yetisini geliştirmeye yönelik bir etkinlik düzenlenmiştir. Genel olarak okuduğunu anlamaya yönelik sorulara ağırlık verilmiştir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Bazı icatların tesadüfen bulunduğunu biliyor musunuz? Aşağıdaki icatlarla olayları eşleştirilim.

 yapıştırıcı 1	<p>a. Costantin Fahlberg, gün boyu laboratuvarında çalıştıktan sonra eve geldi. Ellerini yıkamadan yemeğe oturdu. Ekmeği eliyle böldü ve ağzına attı. Çok şaşırdı, çünkü ekmeğin şeker tadı Fahlberg'in elindeki bir maddeden geliyordu. Bu madde laboratuvarında onun eline bulaşmıştı. ()</p>
 mikrodalga fırın 2	<p>b. Mühendis Wilson Greatbatch, kalp seslerini kaydeden bir cihaz üzerinde çalışıyordu. Wilson bu cihazdan yanlış bir parçayı çıkardı. Bu cihaza elektrik verdiğinde, cihaz normal bir kalpten daha doğru atmaya başlamıştı. ()</p>
 1	<p>c. Dr. Coover, şeffaf ve kurşuna dayanıklı bir madde üzerinde çalışıyordu. Coover, yapış yapış bir malzemeden oluşan çalışmalarını çöpe attı. Günler sonra, çöpteki eşyalar çöp kutusunun dibine yapışık duruyordu. ()</p>

Şekil 30:İstanbul B2 ders kitabı hazırlık çalışmasına bir örnek(s.32)

Günümüzde iletişim:

Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Metin öncesi verilen hedef kelime listesi ile kelime haznesinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

1.İletişim ve haberleşme nasıl gelişmiş? Tahmin edip sıralayalım.

1)Konuşma

8)Güvercin

2)Elçi

9)Gazete

3)Boynuz

10)Mektup

4)Faks

11)Televizyon

5)Radyo

12)Telgraf

6)Cep telefonu

13)Bilgisayar ve İnternet

7)Davul

15)Duman

2.Siz en çok hangi iletişim ve haberleşme araçlarını kullanıyorsunuz? Sırayla yazalım.

Ulaşım Araçları:

Metin öncesi çalışmalarda kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcuttur. Kullanılan ulaşım araçlarının listelenerek öğrenciden günlük hayatta kullandığı ulaşım araçlarını seçmesi istenmiştir.

1. Geçmişten günümüze hangi kara ulaşım araçları kullanılmıştır?
Sıralayalım.

At Arabası () Metro () Motosiklet () Tramvay () Otomobil ()
Bisiklet () Tren () Bisiklet ()

2. Siz en çok hangi kara ulaşım aracını kullanıyorsunuz?

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Metin sonrasında verilen bir etkinlik ile öğrencinin mevcut bilgisinden yola çıkarak yorumlarda bulunması amaçlanmıştır. Teknolojik araçların özelliklerini soran çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır.

Günümüzde İletişim:

Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metnin anlaşılması için kronolojik gelişim sırasına göre sorular sorulmuştur.

2B

3. Aşağıdaki internet sitelerinin dünya genelindeki üye sayılarını metne göre yazalım. 2020 yılında neler olacak? Tahmin edelim.

Dünya	2010	2011	2012	2020
Facebook				
Twitter				

4. Aşağıdaki internet sitelerinin Türkiye genelindeki üye sayılarını metne göre yazalım. 2020 yılında neler olacak? Tahmin edelim.

Türkiye	2012	2020
Facebook		
Twitter		

5. Metne göre iletişimin gelişmesi ile sosyal hayat arasında nasıl bir ilişki vardır?

6. Aşağıdaki kelimeleri eş anlamları ile eşleştirelim.

1. aktif	a. belirlemek
2. ileti	b. bilgi

Şekil 31: Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek bir çalışma(s.31)

Ulaşım Araçları:

Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinde verilen bilgilere göre doğru/yanlış tipi alıştırma kullanılmıştır. Ayrıca öğrencinin kendi düşünce ve fikirlerini ifade etmesi için açık uçlu soru da sorulmuştur.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metne göre birinci paragraftaki araçla ilgili aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

a. Çok pratik ()

b. Ulaşım çok ucuz ()

c. Sahip olmak çok kolay ()

2. İkinci paragraftaki araçla ilgili aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

a. Hem araba hem uçak olarak tasarlanmış. ()

b. Elektrikle çalışır. ()

c. Kullanmak için iki ehliyet gereklidir. ()

3. Üçüncü paragraftaki araçla ilgili aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

a. Görüntüsü spor bir arabaya benzemektedir. ()

b. Ailece yolculuk yapılabilir. ()

c. Çok fazla yakıt harcar. ()

Sizce gelecekte hangi ulaşım araçları olacak?

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Okuma parçasına bağlı olarak teknolojiye karşı yanlışlarımızla ilgili 14 yüzey metin sorusu bulunmaktadır.

(Metne göre çocukken teknolojiyle ilgili yanlışlarımızın sebepleri nelerdir?)

Aşağıdaki yanlışlar hangi ürün ya da ürünlere aittir?

Bulalım ve yazalım.

1. O zamanlar her şey çok sıkıcıydı. ()
2. Konuşurken insanlar beni görebiliyor. ()
3. Vurduğumda bozuk bir aleti düzeltebilirim. ()
4. Kendi kendine çalışıyor. ()
5. İçinde insan var. ()

Ardından 1 yorum değerlendirme sorusu sorulmuştur.

Sizin çocukken teknolojiyle ilgili yanılgılarınız nelerdir?

Günümüzde İletişim:

Okuma parçasına yönelik kronolojik gelişim sırasına göre 5 yüzey metin yöneltilmiştir.

Metne göre iletişimin gelişmesi ile sosyal hayat arasında nasıl bir ilişki vardır?

Metin altı sorusu olarak 2 derin metin sorusu bulunmaktadır.

*(2020 yılında neler olacak?
Tahmin edelim.)*

Ardından 3 yorum değerlendirme sorusu kullanılmıştır.

Sizce internet üzerinden iletişimin bu kadar yaygın olmasının sebepleri nelerdir?

Facebook ve Twitter gibi iletişim siteleri sizin için ne anlama gelmektedir?

Bir iletişim aracı olarak bilgisayar ve interneti bir günde ne kadar kullanıyorsunuz?

Ulaşım Araçları:

Okuma metninde verilen bilgilere göre öğrencilere 15 yüzey metin ve 1 yorum değerlendirme sorusu yöneltilmiştir.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metne göre birinci paragraftaki araçla ilgili aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

a. Çok pratik. ()

b. Ulaşım çok ucuz. ()

c. Sahip olmak çok kolay. ()

2. İkinci paragraftaki araçla ilgili aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

a. Hem araba hem uçak olarak tasarlanmış. ()

b. Elektrikle çalışır. ()

c. Kullanmak için iki ehliyet gereklidir. ()

Yorum değerlendirme sorusu olarak ise “Ya siz?” başlığı adı altında verilen “Sizce gelecekte hangi ulaşım araçları olacaktır?” sorusu kurgulanmıştır.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Okuma metninden sonra teknolojiyle ilgili yanılgılarımız hakkında öğrenenleri düşünmeye yönelten 1 soru tipi bulunmaktadır.

(Siz çocukken teknolojiyle ilgili yanılgılarınız nelerdir?).

Günümüzde İletişim:

Okuma parçasının ardından öğrenenlerin fikirlerini almak için günümüzdeki iletişim araçları ile ilgili yoruma dayalı 3 soru tipi yöneltilmiştir.

Sizce internet üzerinden iletişimin bu kadar yaygın olmasının sebepleri nelerdir?

Facebook ve Twitter gibi iletişim siteleri sizin için ne anlama gelmektedir?
Bir iletişim aracı olarak bilgisayar ve interneti bir günde ne kadar kullanıyorsunuz?

Ulaşım Araçları:

Metine yönelik gelecekteki ulaşım araçları hakkında öğrenenleri düşünmeye yönelten 1 soru sorulmuştur.

(Sizce gelecekte hangi ulaşım araçları olacak?)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Teknolojik araçların özelliklerini soran çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular bulunmaktadır.

<p>2 Metne göre çocukken teknolojiyle ilgili yanlışlarımızın sebepleri nelerdir?</p> <p>3 Çocukken teknoloji ile ilgili nelere inanılmaktadır? İşaretleyelim.</p> <p>1. Fotoğraf: a. İnsanlar farklı bir dünyada yaşıyor. b. Teknoloji hiç gelişmemiş.</p> <p>2. Telefon: a. Teknoloji çok gelişmiş. b. Telefondakiler beni görebiliyor.</p> <p>3. Telefon: a. Artık her yerden bana ulaşabilecekler. b. Telefon açırken bana ulaşamaz.</p> <p>4. Radyo: a. Ses radyonun içindeki insanlardan geliyor. b. Ses çok uzaktan geliyor.</p>	<p>5. Radyo: a. Radyoyu tamir edebilirim. b. Teknolojiden anlamam.</p> <p>6. Elektrikli Süpürge: a. Hayat çizgi film gibi. b. Televizyondakiler gerçek değil.</p> <p>7. Televizyon: a. İnsanlar bizi evimizdeki kamerayla izleyebilir. b. Televizyondakiler gerçek değildir.</p> <p>8. Televizyon: a. Programlar önceden çekilmiştir. b. İnsan aynı anda iki yerde nasıl olabiliyor!</p>
--	--

Şekil 32:Okuma metni sonrası örnek soru tipleri (s.26)

Günümüzde İletişim:

Mevcut okuma metni ile ilgili hem açık uçlu hem de tablo doldurma soruları sorulmuştur.

2B				
3 Aşağıdaki internet sitelerinin dünya genelindeki üye sayılarını metne göre yazalım. 2020 yılında neler olacak? Tahmin edelim.				
Dünya	2010	2011	2012	2020
Facebook				
Twitter				
4 Aşağıdaki internet sitelerinin Türkiye genelindeki üye sayılarını metne göre yazalım. 2020 yılında neler olacak? Tahmin edelim.				
Türkiye	2012		2020	
Facebook				
Twitter				
5 Metne göre iletişimin gelişmesi ile sosyal hayat arasında nasıl bir ilişki vardır?				
6 Aşağıdaki kelimeleri eş anlamları ile eşleştirelim.				
1. aktif	a. belirlemek			
2. ileti	b. bilgi			

Şekil 33:Metin altı soru tiplerine örnek bir çalışma (s.31)

Ulaşım Araçları:

Okuma metninin ardından sadece açık uçlu ve doğru/yanlış tipi sorular sorulmuştur.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metne göre birinci paragraftaki araçla ilgili aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

a. Çok pratik. ()

b. Ulaşım çok ucuz. ()

c. Sahip olmak çok kolay. ()

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Metin içerisinde “içten içe gülmek” deyimini geçmektedir ve atasözüne yer verilmemiştir.

Günümüzde İletişim:

Okuma metninde ve ardından yapılan etkinlikler içerisinde atasözü ve deyimlerle ilgili sorular sorulmamıştır.

Ulaşım Araçları:

Metinde ve metinle ilgili sorular soruların içerisinde deyimler ve atasözleri kullanılmamıştır.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji:

Metin içerisinde Türk kültürünü yansıtan günlük hayatta kullandığımız eşyalarla ilgili bilgiler verilmiştir.

Günümüzde İletişim:

Okuma metni içerisinde internet kullanıcıların oranları ile ilgili bilgiler verilmiştir ve diğer ülkelerle karşılaştırmalar yapılmıştır.

Ulaşım Araçları:

Okuma parçasında farklı ülkelerde kullanılan ulaşım araçları ile ilgili bilgiler verilmektedir. Kültürümüzü yansıtan herhangi bir bilgi yoktur.

Yabancılara Türkçe Öğretimi için yazılan *İstanbul* B2 ders kitabının 2. ünitesinde bulunan okuma metnininin konuları iletişim ve teknolojiden oluşmuştur. Teknolojinin şu an ki konumu ve ilerleyişine yönelik verilen okuma metinleri öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik alıştırmalar bulunmaktadır. Çocukluğumuzda teknolojiye yönelik tutumlarımız ve bu araçların dönem insanı üzerindeki etkileri “Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji” isimli okuma metni bünyesinde irdelenen konular arasında yer almaktadır. “Günümüzde İletişim” isimli okuma metninde sosyal medya ve iletişim araçlarının gelişimi konu edinilmiş olup metin sonrasındaki sorularda öğrencilerin geleceğe yönelik tahminlerde bulunması talep edilmiştir. Ayrıca sosyal medya araçlarından hangilerini kullandıklarını sözlü olarak ifade etmeleri istenmiştir. Öğrencilerin kültürel olarak karşılaştırmalar yapmalarını sağlayacak açık uçlu sorulara da yer verilmiştir. “Ulaşım Araçları” adlı metinde ise kara ulaşım araçlarından bahsedilmiştir. Okuma metni öncesi verilen kelimeleri sıralama üzerine bir etkinlik verilmiş olup metin altı sorusu olarak da doğru/yanlış sorusu verilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak iletişim ve teknoloji gibi güncel konular seçilmiş olup, sosyal medyanın yaygınlığı ve gündelik hayat üzerindeki etkileri ifade edilmiştir. Okuma metnininin içerik açısından iletişim kavramı ve sosyal medya gibi küresel konular içermesi öğrenenlerin metni kolay anlaması ve yorum yapmasını kolaylaştırıcı niteliktedir. Okuma metinleri ardından öğrenenin dilbilgisi, konuşma, yazma ve dinleme becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalar verilmiştir.

4.1.3.2 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinde (Şaştım Kaldım) Yer Alan Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 ders kitabının 6. ünitesinde “İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz”, “Başarabilmek”, “Bunları Biliyor musunuz?” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

“İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz”, “Başarabilmek”, “Bunları Biliyor musunuz?” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 24: *İstanbul* B2 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
İnsan vücutuyla ilgili bilmediklerimiz	Bilgilendirici
Başarabilmek	Bilgilendirici
Bunları Biliyor musunuz?	Bilgilendirici

Tablo 24'e göre 3 okuma metninin 3'ünde bilgilendirici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz: :

Metin öncesi durum betimlemesi ve görselleştirme etkinliği ile okuduğunu anlama yetisini geliştirmeye yönelik bir etkinlik düzenlenmiştir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Rüyalarımız ne anlama geliyor? Rüyalar ve anlamlarını eşleştirelim.

1. dış () 2. ev () 3. uçmak () 4. okul ()
5. araba () 6. telefon () 7. fırtına () 8. su ()

a. Ruhunuzdaki dalgalanmaları gösterir. Duyularınızla daha fazla ilgilenmeniz gerektiğini işaret eder.
b. Genellikle "yaşam denizi"ni temsil eder ve "yaşam" anlamına gelir.
c. Sürücü sizseniz yaşamınızın kontrolü sizde demektir. Eğer siz yolcuysanız sizin yaşamınızı bir başkası kontrol ediyordur.

Şekil 34: Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik örnek bir hazırlık çalışması (s.90)

Başarabilmek:

Metin öncesi, okuma parçasında geçen kelimelere yönelik görsel bir etkinlik verilmiştir.

Bunları Biliyor musunuz?

Metin öncesinde görseller ve kelimeler verilerek bilmece eşleştirme etkinliği düzenlenmiş ve öğrenenin kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler verilmiştir.

1 Aşağıdaki bilmeceler ile resimleri eşleştirelim.

1. Yazın giyinir, kışın soyunur, meyvesini el alır, yaprağını yel alır. (.....)
2. Uçar göklerde, yatar düştüğü yerde. (.....)
3. Sokağa giderken gözlerim seni arar; hoş geldin, safa geldin, baş üstünde yerin var. (.....)
4. Güneş görür kızarır, topraktayken sararır. Tencerede türlü aş, tadını ondan alır. (.....)

Şekil 35:İstanbul B2 ders kitabı hazırlık çalışmasına bir örnek (s.100)

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır ve doğru/yanlış tipi sorular yöneltilmiştir.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. "Orijinal Vücut Dünyası" adlı sergi insan vücudunun sınırlı ve basit yapısını gözler önüne seriyor. ()
2. Kalp, saatte 284 litreden fazla kan pompalar ve vücuttan çıkarılsa bile atmaya devam eder. ()
3. İnsan vücudunda çevresel etkilere en hızlı tepki gösteren organ gözdür. ()
4. Öksürmek ve gülmek omurgaya, ayakta durmak ve yürümekten daha ağır gelir. ()
5. İnsan vücudu karbonhidratlı bir yemeği dört saatte sindirir. ()

Şekil 36:Okuma sonrası metni anlamaya yönelik örnek bir çalışma (s.91)

Başarabilmek:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerden hareketle açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Ayrıca kelime haznesini geliştirmeye yönelik eşleştirme etkinliği de düzenlenmiştir.

Bunları Biliyor musunuz? :

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerden hareketle açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Ayrıca kelime haznesini geliştirmeye yönelik eşleştirme etkinliği de düzenlenmiştir.

3 Metne göre hayvanlarda olup insanlarda olmayan özellikler nelerdir? Bu özellikleri örnekteki gibi karşılaştırarak yazalım.	
İnsanlar İnsanlar ayakta uyuyamaz.	Hayvanlar Atlar ayakta uyur.
4 Fiziksel özellikleriyle zıt özelliklere sahip hayvanlar hangileridir? Bu hayvanları, özellikleriyle birlikte örnekteki gibi yazalım.	
Hayvan Karinca	Özellik Ağırlığının 50 katını taşıyabilir.

Şekil 37:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek bir çalışma(s.101)

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz:

Okuma parçasına bağlı olarak insan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz hakkında 9 yüzey metin sorusu bulunmaktadır.

3 Aşağıdaki bilgileri doğru sayılarla eşleştirelim.	
1. Gülümsemek için kullanılan kas sayısı	a. 15
2. Doğduğumuz andaki kemik sayımız	b. 17
3. Beynin büyümesini durdurduğu yaş civarı	c. 6
4. Vücudun çok yağlı bir yemeği sindirme süresi	ç. 350
YA SİZ?	
Sizin doğru bildiğiniz yanlışlar nelerdir? Konuşalım.	

Şekil 38:Metin altı sorularda yüzey metin sorusuna ilişkin bir örnek (s.92)

Ardından 1 yorum değerlendirme sorusu sorulmuştur.

(Sizin doğru bildiğiniz yanlışlar nelerdir?)

Başarabilmek:

Okuma parçasına yönelik başarı olmanın yolları ile ilgili 2 yüzey metin yöneltilmiştir.

(Metindeki kişiler, başarılı olmak için hangi zorlukların üstesinden gelmişlerdir?)

Ardından 3 yorum değerlendirme sorusu sorulmuştur.

YA SİZ?

1. Siz, karşılaştığınız zorlukların üstesinden nasıl geliyorsunuz?
2. Tüm olumsuzluklara rağmen sizin elde ettiğiniz başarılar nelerdir?

Şekil 39: Metin altı sorularda yorum değerlendirme sorularına ilişkin bir örnek (s.97)

Bunları Biliyor musunuz? :

Okuma parçasına yönelik 2 yüzey metin ve 2 yorum değerlendirme sorusu sorulmuştur.

*Sizce aynı hayvan türüne farklı isimler verilmesinin sebebi ne olabilir?
Siz hayvanlarla ilgili ilginç olan neler biliyorsunuz?*

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz:

Okuma metninden sonra insan vücuduyla ilgili ilgili öğrenenlerin fikirlerini almaya yönelik 1 soru bulunmaktadır.

Başarabilmek:

Okuma parçasının ardından öğrenenlerin fikirlerini almak için 3 soru yöneltilmiştir.

(Siz, karşılaştığınız zorlukların üstesinden nasıl geliyorsunuz?)

Bunları Biliyor musunuz? :

Metnin ardından öğrenenleri düşünmeye yönelten 2 soru sorulmuştur.

(Siz hayvanlarla ilgili ilginç olan neler biliyorsunuz?)

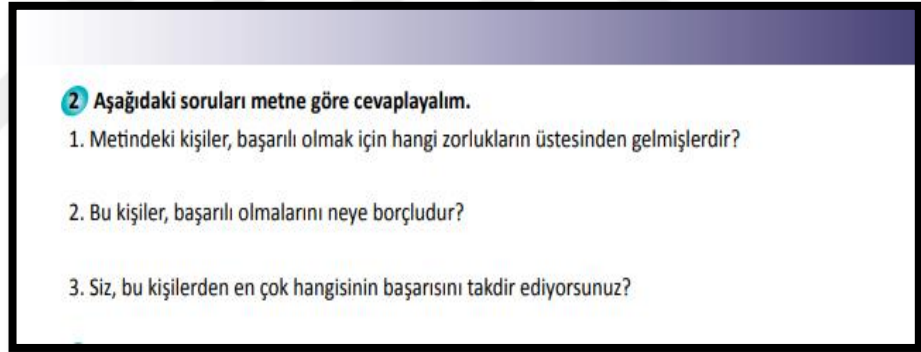
7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz:

Metinden yola çıkılarak doğru-yanlış tipi sorular, eşleştirme ve açık uçlu sorular bulunmaktadır.

Başarabilmek:

Mevcut okuma metni ile ilgili açık uçlu sorular sorulmuştur.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metindeki kişiler, başarılı olmak için hangi zorlukların üstesinden gelmişlerdir?
2. Bu kişiler, başarılı olmalarını neye borçludur?
3. Siz, bu kişilerden en çok hangisinin başarısını takdir ediyorsunuz?

Şekil 40:Metin altı açık uçlu sorulara örnek bir çalışma (s.97)

Bunları Biliyor musunuz? :

Okuma metnin ardından sadece açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Metne göre hayvanlarda olup insanlarda olmayan özellikler nelerdir?

Fiziksel özellikleriyle zıt özelliklere sahip olan hayvanlar hangileridir?

Sonuç olarak, soru tiplerinin çok fazla değişmediği tespit edilmiştir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz:

Metin içerisinde sadece “göz önüne sermek” deyimini kullanılmıştır ve herhangi bir atasözüne yer verilmemiştir.

Başarabilmek:

Okuma metninde ve ardından yapılan etkinlikler içerisinde atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Bunları Biliyor musunuz? :

Metinde ve metinle ilgili sorular soruların içerisinde deyim ve atasözü kullanılmamıştır.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

İnsan vücuduyla ilgili bilmediklerimiz:

Metin içerisinde Türk kültürünü yansıtan bir örnek yoktur.

Başarabilmek:

Okuma metninde Türk kültüründen ziyade diğer kültürlerle ait bilim adamlarından bahsedilmiştir.

Bunları Biliyor musunuz? :

Söz konusu metinde geçen “ *Kırkayak türünün aslında 20 ila 6000 arasında değişen ayak sayısı vardır. Bu türe sadece Türkler kırkayak der, Fransızlar ise bin ayak der*” cümlesi ile Türk kültürü ve Fransız kültürü karşılaştırılması yapılmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 ders kitabının 6. ünitesinde “İnsan Vücuduyla İlgili Bilmediklerimiz, Başarabilmek, Bunları Biliyor

musunuz?” adlı okuma metinleri yer almaktadır. Ünite içerisinde bulunan okuma parçaları gündelik hayattan örneklerle ele alınmıştır. “İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz” adlı okuma metninde vücudumuzdaki tüm organlarla ilgili bilgiler verilmiştir. Okuma metni öncesi, öğrenenlerin kelime haznelerini geliştirmelerine yönelik eşleştirme çalışması yöneltilmiştir. Okuma metni sonrasında ise, doğru/yanlış ve açık uçlu sorular verilmiştir. Yöneltilmiş olan sorular alt düzey bilişsel sorulardır. Okuma metni içerisinde sadece “göz önüne sermek” deyimini kullanılmıştır. “Başarabilmek” başlıklı okuma metninde birkaç bilim adamının yaptığı buluşlardan bahsedilmiştir. Okuma metni öncesinde; birkaç resim verilerek bu görsellerle ilgili cümleler kurulması istenmiş olup, okuma sonrasında ise açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Soruların cevapları genelde metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metni içerisinde deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir. “Bunları Biliyor musunuz?” adlı okuma metninde ise hayvan türleri ve bu hayvanların ilginç özellikleriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma metni öncesinde birkaç görsel verilip bunlarla ilgili bilmeceler yöneltilmiştir. Okuma sonrasında ise, eşleştirme ve açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metni içerisinde deyim ve atasözü kullanılmamıştır. . AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz, Başarabilmek, Bunları Biliyor musunuz?” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlanmış olup okuma metinlerinin dinleme, konuşma, yazma ve dilbilgisi becerilerini destekleyen yönünün de öne çıktığı gözlemlenmiştir.

4.1.3.3 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 25, 26 ve 27’de verilmiştir.

Tablo 25: *İstanbul* B2 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	4	30	7,5
Bilgilendirici	14	126	9
TOPLAM	18	156	16,5

Tablo 25'e göre anlatı/öyküleyici türdeki dört metinde yer alan 30; bilgilendirici türdeki on dört metinde yer alan 126 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 26'da sunulmaktadır.

Tablo 26: *İstanbul* B2 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü	Metin Türüne Göre Soru Sayısı		Ortalama Soru Sayısı		
	Anlatı	Bilgilendirici	Anlatı	Bilgilendirici	
Alt Düzey Bilişsel İşlem	Yüzeysel Metin Soruları	21	100	5,25	7,1
Üst Düzey Bilişsel İşlem	Derin Metin/ Tahmin Soruları	4	4	1	0,3
	Yorum Değerlendirme Soruları	5	21	1,25	1,5

TOPLAM	30	125	7,5	8,9
--------	----	-----	-----	-----

Tablo 26'ya göre; anlatıcı/öyküleyici türdeki 30 sorunun 21'i yüzey metin; 4'ü derin metin ve 5'i yorum/değerlendirme türü sorulardandır. Bilgilendirici türdeki 126 sorudan 100'ü yüzey metin, 4'ü derin metin ve 21'i yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır.

Tablo 27: *İstanbul* B2 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	57	36,8
Boşluk Doldurmalı Sorular	14	9
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	57	36,8
Eşleştirmeli Sorular	8	5,2
Çoktan Seçmeli Sorular	19	12,2
TOPLAM	155	100

Tablo 27'ye göre 155 soru tipinin 57'si açık uçlu; 14'ü boşluk doldurmalı, 57'si doğru/yanlış tipi 8'i eşleştirmeli ve 19'u çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.3.4 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Çalışma Kitabı 4. Ünite (Bana Yakışır Her Şey) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 çalışma kitabının 4. ünitesinde “Cengiz Abazoğlu İle Röportaj”, “Retro'yla Gelen Şöhret”, “Kravat

Saygınlığının Sembolü” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Cengiz Abazoğlu İle Röportaj”, “Retro’yla Gelen Şöhret”, “Kravat Saygınlığının Sembolü” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 28: *İstanbul* B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Cengiz Abazoğlu İle Röportaj	Bilgilendirici
Retro’yla Gelen Şöhret	Bilgilendirici
Retro’yla Gelen Şöhret	Bilgilendirici

Tablo 28’e göre 3 okuma metninin 3’ü de bilgilendirici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:

Okuma metni öncesi “Hazırlık Çalışması” adı altında öğrenenlere moda hakkında bildikleriyle ilgili soru yöneltilmiştir. Hemen ardından eşleştirme etkinliği verilmiştir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Moda çeşitleri hakkında ne biliyorsunuz? Aşağıdaki haber cümlelerini moda çeşitleriyle eşleştirelim.

Kıyafet () Ev dekorasyonu () Yemek () Aksesuar () Edebiyat () Müzik ()

a. Deri malzemelerden üretilen mobilya ve aksesuarlar özellikle kış aylarının vazgeçilmeyen parçalarıdır.

b. En çok satılan kitaplar listesinin başında Elif Şafak'ın "Aşk"ı var.

c. Günümüzde hiçbir yerde orta sınıftan olanlar ya da zenginler, eskisi gibi parayı bol keseden harcamıyor. Avrupa'da kaliteli yemeği ucuza yiyebileceğiniz yerler moda. Müşteriler artık önce fiyata bakıyor, sonra yiyor.

ç. Bu yılın yaz modası kıyafetleri arasında erkekler için geometrik desenlerin hâkim olduğu bisiklet yaka kazaklar ve pileli pantolonlar bulunuyor.

d. Bu yılın en çok sevilen, en çok aranan, yıla damgasını vuran albüm ve şarkılarını sizler için sıraladık.

e. Modası hiç geçmeyen incili takımlar bu yıl da hanımların gözdesi.

Şekil 41:Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik örnek bir hazırlık çalışması(s.32)

Retro'yla Gelen Şöhret:

Okuma metni öncesinde "Hazırlık Çalışması" adı altında öğrenenlerin tahminde bulunmasına yönelik görsel bir soru bulunmaktadır. Okuma metni içinde yer alan kavramlarla ilgili ön bilgi mahiyetinde sorulmuştur.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki kıyafetlerin hangi yıllara ait olduğunu tahmin edelim ve geçmişten günümüze sıralayalım.

a b c ç d e

Şekil 42:Okuma metni öncesi metni anlamaya yönelik örnek bir hazırlık çalışması(s.36)

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Okuma öncesi "Hazırlık Çalışması" adı altında "A. White" kişisine ait modayla ilgili bir söz verilmiştir.

(Kadının giyiniş tarzı, karakter ve şahsiyetinin anahtarıdır)

Öğrenenlerden ise verilen bu söze ilişkin yorum yapmaları istenmiştir. İkinci olarak, “Bir iş görüşmesine giderken genellikle hangi renkleri tercih edersiniz?” şeklinde öğrenenleri konuşturmaya yönelik bir soru yöneltilmiştir.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinden yola çıkarak birkaç soru verilip röportaj içerisinde verilen cevaplarla bu soruların eşleştirilmesi istenmiştir. Metin altı soruların ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

4A

2. Aşağıdaki sorular ile röportajdaki cevapları eşleştiriniz.

- a. Kendi stilinize yakın bulduğunuz ve beğendiğiniz Türk ya da yabancı tasarımcılar kimler?
- b. Cemiyet hayatının önde gelen isimlerinin en çok tercih ettiği modacılarımızın başında geliyorsunuz. Sizce Türk kadını nasıl giyiniyor?
- c. Tasarımlarınızda genelde nelerden ilham alıyorsunuz?
- ç. Cengiz Bey, ülkemizde olduğu gibi yurt dışında da bizi en iyi şekilde temsil ediyorsunuz. Bu başarılı serüveniniz ne zaman ve nasıl başladı?
- d. Yurt dışındaki defilelerde de yer alıyorsunuz. Yurtdışındaki defilelerle, ülkemizde yapılanlar arasındaki farklılıklar neler?

Şekil 43:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek çalışma(s.33)

Retro’yla Gelen Şöhret:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik soru olarak öğrenenlerden sadece metni özetlemeleri istenmiştir (*Metni kısaca özetleyelim*). Verilen özet çalışmasının ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik olarak sadece 4 adet doğru/yanlış sorusu yöneltilmiştir. Metin altı soruların ardından ise sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

3. Aşağıdaki cümleler metne göre doğru ise "D" yanlış ise "Y" koyalım.

1. Kravat deneyinde ilk 1 saatte kravat kullanılmamıştır. ()
2. Siyah, dikkat çekmek isteyenlerin rengidir. ()
3. Kravat başarının sembolüdür. ()
4. Giydiğimiz kıyafetlerin rengi kişiliğimizi ele verir. ()

Şekil 44:Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik örnek çalışma(s.41)

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:

Okuma parçasına yönelik 5 yüzey metin sorusu kullanılmıştır.

Retro'yla Gelen Şöhret:

Söz konusu metinden sonra 1 derin metin sorusu yöneltilmiştir.

(Metni kısaca özetleyelim).

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Metnin ardından 4 yüzey metin sorusu sorulmuştur.

Sonuç olarak; ünite içerisindeki okuma metinleri ardından verilen soruların çoğu alt düzey bilişsel sorulardan oluştuğu için hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:

Öğrenenleri düşünmeye yönelten soru tipi sadece metin öncesinde sunulmuştur metin sonrasında verilmemiştir.

Retro'yla Gelen Şöhret:

Okuma metni öncesinde ve sonrasında öğrenenleri düşünmeye yönelten sorular bulunmaktadır.

(Metni kısaca özetleyelim)

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Sadece metin öncesinde öğrencilerin fikrini almaya yönelik sorular yöneltilmiştir.

(Bir iş görüşmesine giderken genellikle hangi renkleri tercih edersiniz? Neden?)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular**Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:**

Metinden yola çıkılarak eşleştirme tipi sorular bulunmaktadır.

Retro'yla Gelen Şöhret:

Mevcut okuma metninden sonra açık uçlu bir soru bulunmaktadır.

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Metinden sonra doğru/yanlış tipi sorular yöneltilmiştir.

Sonuç olarak; okuma metinleri ardından verilen metin altı soruları birbirinden farklıdır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:**

Metin içerisinde ve metin altı sorularında deyim ve atasözlerine yer verilmemiştir.

Retro'yla Gelen Şöhret:

Metin içerisinde “bozuntuya yer vermemek, keyfini sürmek, hayat vermek” deyimleri kullanılmıştır.

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Okuma metninde ve metin altı sorularında deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Cengiz Abazoğlu İle Röportaj:

Metin içerisinde, ünlü bir Türk modacılarından, Türk ekonomisinden ve Türk kadınlarından bahsedilmiştir. Ayrıca metinde diğer ülkelerden de örnekler verilmiştir.

Retro'yla Gelen Şöhret:

Okuma metni içerisinde Türkiye'nin en büyük ikinci el mağazasına sahip olan Hakan Vardar'dan bahsedilmiştir ve diğer ülkelerdeki ikinci el mağazalarına da değinilmiştir.

Kravat Saygınlığının Sembolü:

Okuma metni içerisinde Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 çalışma kitabının 4. ünitesinde “Cengiz Abazoğlu İle Röportaj, Retro'yla Gelen Şöhret, Kravat Saygınlığının Sembolü” adlı okuma metinleri yer almaktadır. Ünite içerisinde bulunan okuma parçaları moda, giysi tarzları, insanların giyim kuşam tercihleri üzerine odaklanmış metinlerden oluşmaktadır. “Cengiz Abazoğlu İle Röportaj” adlı okuma metninde Cengiz Abazoğlu ile moda üzerine yapılan bir söyleyişiden bahsedilmektedir. Okuma metni öncesi, öğrenenlere moda çeşitleriyle ilgili eşleştirmeler verilmiş olup, okuma metni sonrasında ise, birkaç soru verilip röportajda verilen cevaplarla eşleştirilmesi istenmiştir. Yöneltilmiş olan sorular alt düzey bilişsel sorulardan oluşmaktadır. Parça içerisinde deyim ve atasözüne yer verilmemiştir. Okuma metni içerisinde hem kendi kültürümüzden hem de farklı ülkelerden örnekler verilmiştir. “Retro'yla Gelen Şöhret” başlıklı okuma metninde Türkiye'nin en büyük ikinci el mağazasına sahip olan Hakan Vardar'dan bahsedilmiştir. Okuma metni öncesinde; birkaç resim verilerek bu görsellerle ilgili

tahminlerde bulunulması istenmiş olup, okuma sonrasında ise öğrenenlerden okuma metnini özetlemeleri istenmiştir. Metin içerisinde “bozuntuya yer vermemek, keyfini sürmek, hayat vermek” deyimleri kullanılmıştır. Okuma metninde hem Türkiye’deki ikinci el mağazalarından hem de diğer ülkelerdeki ikinci el mağazalardan bilgilere değinilmiştir. “Kravat Saygınlığının Sembolü” adlı okuma metninde ise kıyafet ve giyiniş tarzlarıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma metni öncesinde konuşturmaya ve yorum yapmaya yönelik sorular yöneltilmiştir. Okuma sonrasında ise, doğru/yanlış soru tiplerine yer verilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metni içerisinde deyim ve atasözü kullanılmamış olup Türk kültürünü içeren herhangi bir bilgiye de değinilmemiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Cengiz Abazoğlu İle Röportaj, Retro’yla Gelen Şöhret, Kravat Saygınlığının Sembolü” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri ardından sadece öğrencinin dilbilgisi becerisini geliştirmesine yönelik bir çalışmaya yer verilmiştir. Her ünite sonunda ise “Eğlenelim Öğrenelim” başlığı adı altında düşünmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir.

4.1.3.5 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Çalışma Kitabı 5. Ünite (Harikalar Diyarı) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 çalışma kitabının 5. ünitesinde “Nemrut”, “İzmir’den Günübürlük Meryem Ana Evi ve Efes Turu”, “Uzay Teleskobu” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Nemrut”, İzmir’den Günübürlük Meryem Ana Evi ve Efes Turu”, “Uzay Teleskobu” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 29: *İstanbul* B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Nemrut	Bilgilendirici
İzmir'den Günübürlük Meryem Ana Evi ve Efes Turu	Öyküleyici
Uzay Teleskobu	Bilgilendirici

Tablo 29'a göre 3 okuma metninin 2'si bilgilendirici metinden ve 1'i öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Nemrut:

Okuma metni öncesinde "Hazırlık Çalışması" adı altında tarihi yerlerle ilgili sorular sorulmuştur.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdakilerden hangileri doğal hangileri mimari harikadır? Yazalım.

Topkapı Sarayı / Pamukkale / Klimanjaro / Büyük Kanyon / Amazon Ormanları / Tac Mahal / Eiffel Kulesi

Doğal	Mimari
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Şekil 45: *İstanbul* B2 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına örnek bir çalışma(s.42)

İzmir'den Günübirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Metin öncesi hazırlık çalışması olarak verilen cümlelerle resimlerin eşleştirilmesi istenmiştir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki cümlelerle resimleri eşleştiririm.

1. Katalonya'nın Barcelona şehrinde bulunan modern mimarinin öncülerinden sayılan Antonio Gaudi tarafından 1882 yılında yapılmaya başlanan fakat Antoni Gaudi'nin 1926 yılında bir tramvayın altında kalarak ölmesi sonucu yarım kalan bir bazilikadır.
2. Mimar Sinan'ın öğrencisi Mimar Hayreddin (1566'da inşa edilen Mostar Köprüsü'nün mimarı), köprü için 456 kalıp taş kullanmıştır. Köprü, daha sonra çevresindeki kente de adını vermiştir. Mostar, Hersek bölgesinin ana kenti olmuştur.
3. Norman Robert Foster, 1935 Manchester doğumludur. 1999 Pritzker ödülü sahibi İngiliz mimardır. Fransa'daki Millau Viyadüğü (dünyanın en yüksek köprüsü), Hong Kong Uluslararası Havalimanı ve Reichstag'ın restorasyonu gibi dünyaca tanınmış sayısız mimarlık projesine imzasını atmıştır.

Şekil 46:İstanbul B2 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına örnek bir çalışma(s.45)

Uzay Teleskobu:

Metin öncesinde konu ile ilgili cümleler ve resimler verilip eşleştirilmesi istenmiştir.

Bu şekilde öğrenen metine daha kolay aşinalık kazanmaktadır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki cümlelerle resimleri eşleştiririm.

1. Bu ekranda yok yok: Microsoft, büyük bir dokunmatik ekrana sahip olan, üzerine konan bazı nesnelere tanıyabilen, fotoğrafları gösterebilen ve müzik çalabilen masa şeklindeki "Surface" adlı yeni ürününü piyasaya sürdü.
2. Golü söyleyen top: Maçı yöneten hakemin kolundaki saate sinyaller göndererek hakeme %100 kontrol sağlayan ürün, olası yanlış kararların önüne de geçmiş oluyor.
3. Silinebilir kâğıt: Kâğıt tüketimini azaltmada önemli bir buluş. Silinebilir kâğıt buluşunun daha az kâğıt tüketilmesine yardımcı olarak kâğıt israfını engelliyor.

Şekil 47:İstanbul B2 çalışma kitabı okuma metni öncesi hazırlık çalışmasına örnek bir çalışma(s.47)

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Nemrut:

Metin sonunda verilen bilgilerin ve önemli noktaların kontrolüne yönelik doğru/yanlış soruları yöneltilmiştir. Kelime bilgisi açısından ise eş anlamlı kelimeleri kavratma amacıyla eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir.

İzmir'den Günöbirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Okuma metni içerisinde verilen bilgilerden hareketle açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. *Ayşe ve Merve yaz tatilini yurt içinde mi yurt dışında mı geçirmek istiyorlar?*

2. *Ayşe, Hakan'ın tavsiye ettiğı turla kaç günlük bir gezi yapacak?*

3. *Hakan neden herkese Efes turunu tavsiye ediyor?*

4. *Hakan, Artemis Tapınağı ile ilgili ne söylüyor?*

Uzay Teleskobu:

Okuma metni ardından içinde verilen bilgilerin kontrolüne yönelik açık uçlu sorular bulunmaktadır.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. *Nasa'nın icat ettiğı teleskoptan nasıl bir beklenti var?*

2. *James Web kimdir?*

3. *Gardner, bu teleskopla dünyanın oluşum sürecinin ne kadarını görmeyi hedeflemektedir?*

4. *Bu teleskop, bilimde hangi sorulara cevap verecektir?*

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Nemrut:

Söz konusu metinden sonra 3 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

Aşağıdaki sorulara metne göre doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. *Hükümdar hastalığa yakalandığı için Hz. İsa'dan yardım istemiştir. ()*

2. *Hz İsa, hükümdara şıfa olması için yüzüne sürdüğü mendili göndermiştir. ()*

3. *Mendil hala Adıyaman'da bulunmaktadır. ()*

İzmir'den Günöbirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Okuma metninin ardından 4 yüzey metin sorusu bulunmaktadır.

(Ayşe ve Merve yaz tatilini yurt içinde mi yurt dışında mı geçirmek istiyorlar?

Hakan, Artemis ile ilgili ne söylüyor?

Hakan neden herkese Efes turunu tavsiye ediyor?)

Uzay Teleskobu:

Mevcut metinden sonra 4 yüzey metin sorusu sorulmuştur.

(James Web Kimdir?

Bu teleskop bilimde hangi sorulara cevap verecektir?

Nasa'nın icat ettiği teleskoptan nasıl bir beklenti var?)

Sonuç olarak üç okuma metninin ardından verilen metin altı sorularının cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir.

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Nemrut:

Okuma metni öncesinde öğrenene üst düzey bilişsel soru yöneltilmiştir.

Aşağıdakilerden hangileri doğal hangileri mimari harikadır? Yazalım.

Topkapı Sarayı/ Pamukkale/ Klimanjaro/ Büyük Kanyon/ Amazon Ormanları/ Tac Mahal/ Eiffel Kulesi.

Okuma metninden sonra ise öğreneni düşünmeye yönelten herhangi bir soru verilmemiştir.

İzmir'den Günöbirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Sadece okuma metni öncesinde öğrenene üst düzey bilişsel işlem sorusu sorulmuştur.

(Verilen cümleler ile resimleri eşleştirelim.)

Uzay Teleskobu:

Söz konusu okuma metninden önce ve sonra üst düzey bilişsel işlem sorusu bulunmamaktadır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Nemrut:

Metinden sonra doğru-yanlış tipi sorular yöneltilmiştir.

İzmir'den Günöbirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Okuma metinin ardından açık uçlu soru tipi yöneltilmiştir.

Uzay Teleskobu:

Söz konusu metinden sonra açık uçlu sorular bulunmaktadır.

Sonuç olarak; okuma metinleri ardından verilen metin altı soruları birbirinden farklıdır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Nemrut:

Okuma metni içerisinde "hastalığa tutulmak, çare bulmak, adak adamak" gibi deyimlere yer verilmiştir.

İzmir'den Günöbirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Söz konusu metin içerisinde "tereddüt etmek ve sağ salım" deyimleri kullanılmıştır.

Uzay Teleskobu:

Metin içerisinde sadece "hizmet etmek" deyimine yer verilmiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Nemrut:

Okuma metninde Adıyaman'da bulunan Nemrut dağının tarihinden bahsedilmektedir.

İzmir'den Günübirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu:

Metinde İzmir ile ilgili tarihi, kültürel ve turistik açıdan bilgilere yer verilmiştir.

Uzay Teleskobu:

Okuma metni Türk kültürü açısından herhangi bir bilgi barındırmamaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *İstanbul* B2 çalışma kitabının 5. ünitesinde “Nemrut, İzmir'den Günübirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu, Uzay Teleskobu” adlı okuma metinleri yer almaktadır. Ünite içerisinde bulunan okuma parçaları tarihi yerler ve buluşlar üzerine odaklanmış metinlerden oluşmaktadır. “Nemrut” adlı okuma metninde Adıyaman'da bulunan bu dağın tarihinden bahsedilmektedir. Okuma metni öncesi, öğrenenlere doğal ve mimari harikalarla ilgili eşleştirmeler verilmiş olup, okuma metni sonrasında ise, birkaç soru verilip doğru/yanlış soru tipleri yöneltilmiştir. Yöneltilmiş olan sorular alt düzey bilişsel sorulardan oluşmaktadır. Okuma metni içerisinde “hastalığa tutulmak, çare bulmak, adak adamak” gibi deyimlere yer verilmiştir. “İzmir'den Günübirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu” başlıklı okuma metninde İzmir ile ilgili tarihi, kültürel ve turistik açıdan bilgilere yer verilmiştir. Metin öncesinde; birkaç resim verilerek bu görsellerle ilgili eşleştirme yapılması istenmiş olup, okuma sonrasında ise öğrenenlere açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Metin içerisinde “tereddüt etmek ve sağ salım” deyimleri kullanılmıştır. “Uzay Teleskobu” adlı okuma metninde ise Amerikalı uzay ve havacılık dairesi tarafından yapılan yeni bir kızılötesi uzay teleskobu üretimiyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma metni öncesinde verilen cümlelerle görsellerin eşleştirilmesi istenmiş olup, okuma sonrasında ise açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Soruların cevapları metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metni içerisinde sadece “hizmet etmek” deyimini verilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili

metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Nemrut, İzmir’den Günübirlik Meryem Ana Evi ve Efes Turu, Uzay Teleskobu” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri ardından sadece öğrenenin dilbilgisi becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalara yer verilmiştir. Her ünite sonunda ise “Eğlenelim Öğrenelim” başlığı adı altında düşünmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir.

4.1.3.6 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Çalışma Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 30, 31 ve 32’de verilmiştir.

Tablo 30:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	3	12	4
Bilgilendirici	15	84	5,6
TOPLAM	18	96	9,6

Tablo 30’a göre anlatı/öyküleyici türdeki üç metinde yer alan 12; bilgilendirici türdeki on beş metinde yer alan 84 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 31’de sunulmaktadır.

Tablo 31:İstanbul B2 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü	Metin Türüne Göre Soru Sayısı		Ortalama Soru Sayısı		
	Anlatı	Bilgilendirici	Anlatı	Bilgilendirici	
Alt Düzey Bilişsel İşlem	Yüzey Metin Soruları	12	62	4	4,1

Üst Düzey Bilişsel İşlem	Derin Metin/Tahmin Soruları	-	21	-	1,4
	Yorum Değerlendirme Soruları	-	1	-	0,06
TOPLAM		12	84	4	5,56

Tablo 31'e göre anlatıcı/öyküleyici türdeki 12 sorunun 12'si yüzeysel olup derin metin ve yorum/değerlendirme metin türüne ilişkin soru yöneltilmemiştir. Bilgilendirici türdeki 84 sorudan 62'si yüzeysel metin, 21'i derin metin ve 1'i yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır.

Tablo 32: *İstanbul* B2 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin Altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	39	44,3
Boşluk Doldurmalı Sorular	21	23,9
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	13	14,8
Eşleştirmeli Sorular	10	11,3
Çoktan Seçmeli Sorular	5	5,7
TOPLAM	88	100

Tablo 32'ye göre 88 soru tipinin 39'u açık uçlu; 21'i boşluk doldurmalı, 13'ü doğru/yanlış tipi 10'u eşleştirmeli ve 5'i çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.4 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

4.1.4.1 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabı 2.Ünite (Değerlerimiz) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B2 ders kitabının 2. ünitesinde “Murat Evren’le Röportaj”, “İki Arkadaş”, “Komşuluk” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Murat Evren’le Röportaj”, “İki Arkadaş”, “Komşuluk” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrenenlerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 33: *Yedi İklim* B2 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Murat Evren’le Röportaj	Öyküleyici
İki Arkadaş	Öyküleyici
Komşuluk	Öyküleyici

Tablo 33'e göre 3 okuma metninin 3'ü de öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Murat Evren'le Röportaj:

Okuma metni öncesi, öğrencinin metni anlamasına ve metnin konusu hakkında tahminde bulunmasına yönelik düzenlenmiş herhangi bir alıştırma veya etkinlik çalışması yoktur. Sadece ünite başlangıcında her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması bulunmaktadır.

Şekil 48: Üniteye hazırlık çalışmasına bir örnek(s.36)

İki Arkadaş:

Okuma metni öncesi, öğrenciye metni anlamasına yönelik sorular yöneltilmemiştir. Sadece ünite başlangıcında her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması bulunmaktadır.

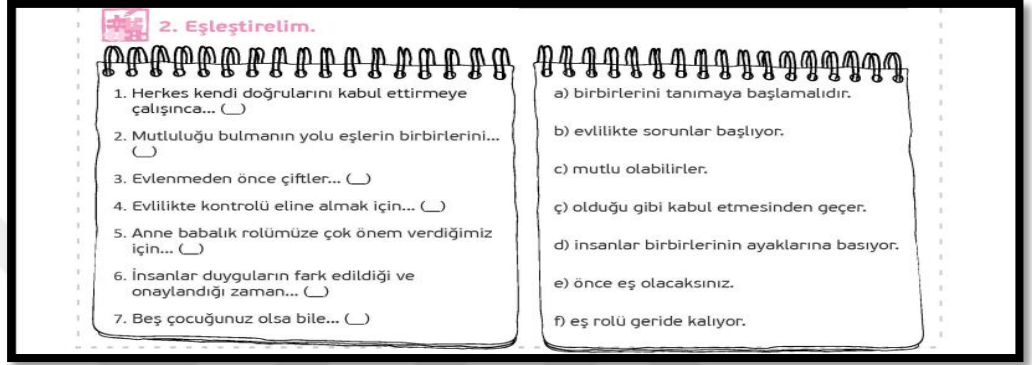
Komşuluk:

Okuma metni öncesi, öğrencinin metni anlamasına ve metnin konusu hakkında tahminde bulunmasına yönelik düzenlenmiş herhangi bir alıştırma veya etkinlik çalışması yoktur. Sadece ünite başlangıcında her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması bulunmaktadır.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Murat Evren'le Röportaj:

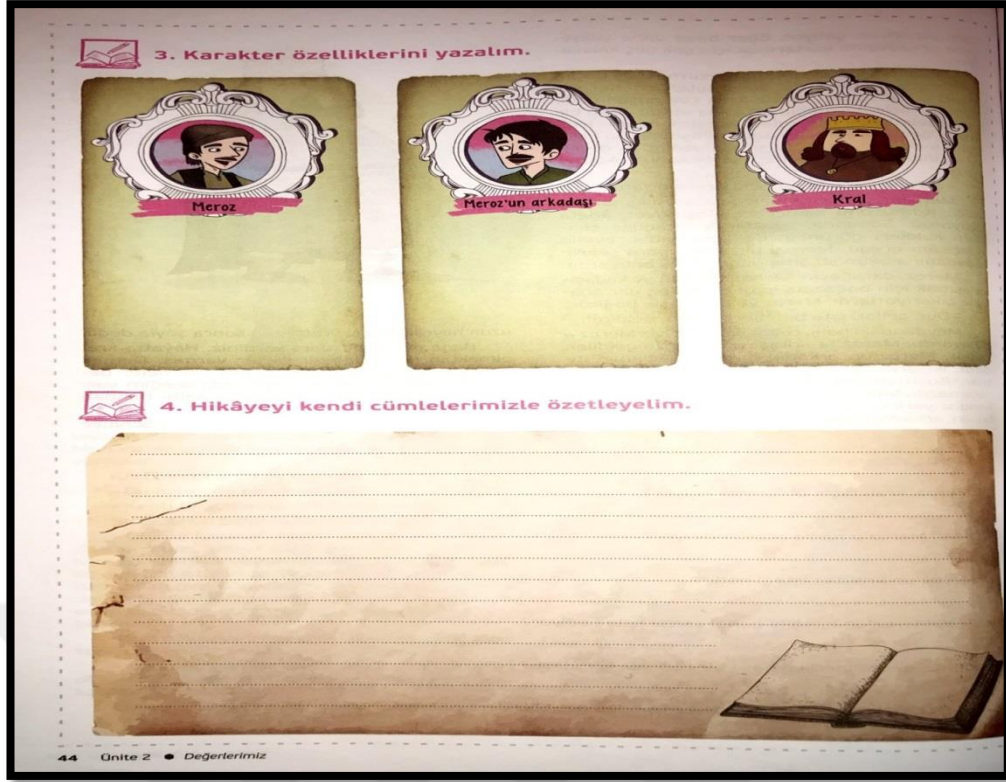
Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Okuma metni üzerinden ele alınmış evlilik ilişkilerine yönelik olarak eşleştirme etkinliği yöneltilmiştir. Okuma sonrasında öğrencilerin diğer becerilerini geliştirmesine yönelik dinleme, konuşma ve yazma etkinlikleri de verilmiştir.

Şekil 49: Okuma sonrası metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma (s.37)

İki Arkadaş:

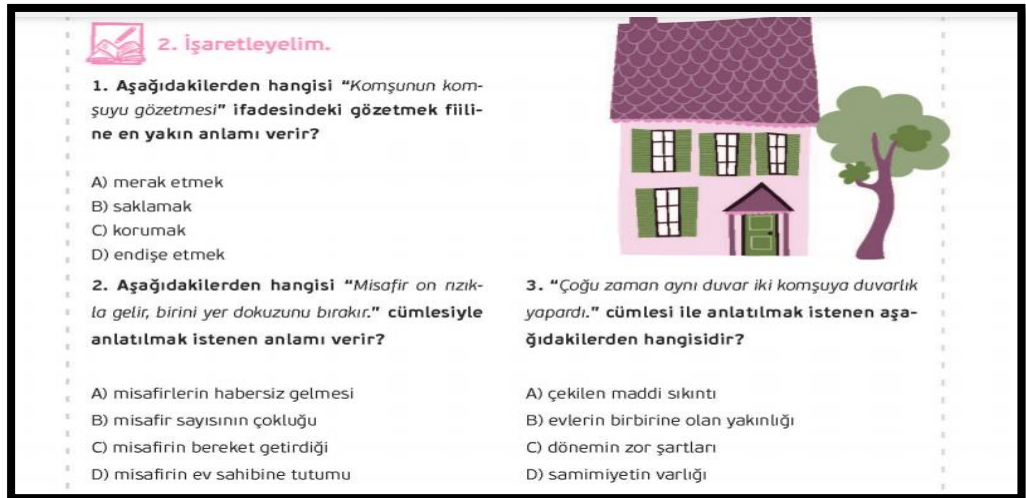
Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içerisinde meydana gelen olaylar ile ilgili sorular bulunmaktadır. Ardından metinde geçen kahramanların karakteristik özelliklerinin belirtilmesine yönelik bir etkinlik oluşturulmuştur. Son olarak da, okuma metninin öğrencilerin kendi cümleleriyle özetlenmesi istenmiştir. Okuma sonrasında öğrencilerin diğer becerilerini geliştirmesine yönelik sadece dinleme becerisine dayalı etkinlik verilmiştir.

Şekil 50: Okuma sonrası metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma (s.44)

Komşuluk:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde geçen kalıp sözlerin ve deyimlerin öğretilmesine yönelik sorular bulunmaktadır. Okuma sonrasında öğrencilerin diğer becerilerini geliştirmesine yönelik dinleme, konuşma ve yazma etkinlikleri de verilmiştir.

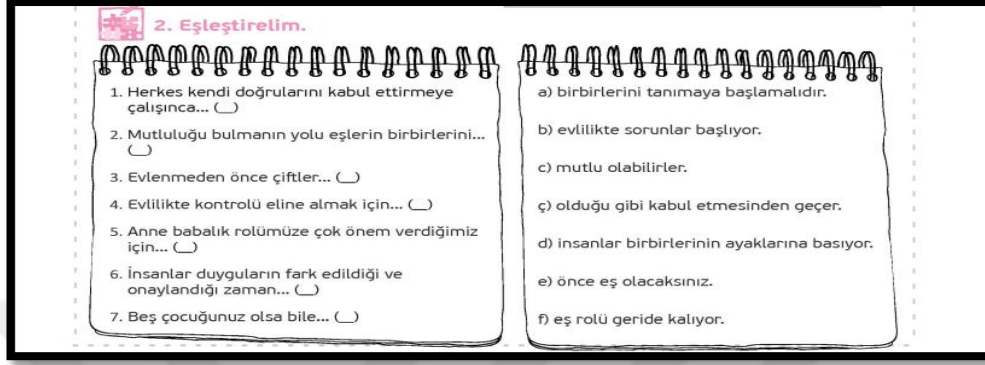

Şekil 51: Okuma sonrası metin altı sorularına ilişkin örnek bir çalışma (s.51)

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Murat Evren’le Röportaj:

Söz konusu metinden sonra 7 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

Şekil 52: Metin altı sorularda yüzey metin sorularına örnek bir çalışma(s.37)

İki Arkadaş:

Okuma metninden sonra 9 yüzey metin ve 1 derin metin sorusu yöneltilmiştir. Derin metin sorusuna örnek olarak 4. soru yöneltilmiştir.

(Hikâyeyi kendi cümlelerimizle özetleyelim).

Öğrencilerden okuma metnini özetlemeleri istenmiş olup, bu etkinlik ile öğrenen metinden yüzeysel alıntılar yaparak değil de kendi anladıklarını kâğıda dökerek bir çalışma yapmak zorunda kalmaktadır.

Komşuluk:

Okuma metninden sonra metin içinde geçen kalıp sözler ve deyimlere yönelik 3 derin metin sorusu sorulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi “Misafir on rızıkla gelir, birini yer dokuzunu bırakır” cümlesiyle anlatılmak istenen anlamı verir?

a) misafirlerin habersiz gelmesi

b) misafir sayısının çokluğu

c) misafirin bereket getirdiği

d) misafirin ev sahibine tutumu

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Murat Evren'le Röportaj:

Metinden sonra öğrenenin fikrini almaya yönelik bir soru sorulmamıştır.

İki Arkadaş:

Okuma metninden sonra öğrenenleri düşünmeye yönelten sorular bulunmaktadır.

(Hikâyeyi kendi cümlelerimizle özetleyelim).

Komşuluk:

Söz konusu metnin ardından sonra üst düzey bilişsel işlem gerektiren sorular yöneltilmiştir.

 2. İşaretleyelim.

1. Aşağıdakilerden hangisi "Komşunun komşuyu gözetmesi" ifadesindeki gözetmek fiiline en yakın anlamı verir?

A) merak etmek
B) saklamak
C) korumak
D) endişe etmek

2. Aşağıdakilerden hangisi "Misafir on rızıkla gelir, birini yer dokuzunu bırakır." cümlesiyle anlatılmak istenen anlamı verir?

A) misafirlerin habersiz gelmesi
B) misafir sayısının çokluğu
C) misafirin bereket getirdiği
D) misafirin ev sahibine tutumu

3. "Çoğu zaman aynı duvar iki komşuya duvarlık yapardı." cümlesi ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) çekilen maddi sıkıntı
B) evlerin birbirine olan yakınlığı
C) dönemin zor şartları
D) samimiyetin varlığı

Şekil 53: Okuma metni ardından verilen üst düzey bilişsel sorulara örnek bir çalışma(s.51)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Murat Evren’le Röportaj:

Okuma metni ardında metin altı sorusu olarak eşleştirme soru tipi yöneltilmiştir.

İki Arkadaş:

Söz konusu metin ardından öğrenenlerin metni anlayıp anlamadıklarını tespit etmek amaçlı açık uçlu sorular verilmiştir.

Komşuluk:

Metin içerisinde kullanılmış atasözleri ve deyimlerle ilgili çoktan seçmeli sorular yöneltilmiştir.

Sonuç olarak; okuma metinleri arasında farklı tipleri kullanılmıştır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Murat Evren’le Röportaj:

Okuma metni içerisinde “kayıtsız şartsız, canı yanmak,” deyimleri kullanılmıştır. Metin altı sorularında deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir.

İki Arkadaş:

Okuma metninde “öç almak, göz göze gelmek” olarak iki deyim kullanılmıştır. Metin altı sorularda deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir.

Komşuluk:

Okuma metni içerisinde; “Ev alma komşu al, komşu komşunun külüne muhtaçtır, komşu da pişer bize de düşer, komşu hakkı tanrı hakkıdır, hayır söyle komşuna hayır çıksın karşına” gibi atasözlerine yer verilmiştir. Metin altı sorularında ise; “Komşunun komşuyu gözetmesi, misafir on rızıkla gelir birini yer dokuzunu bırakır, çoğu zaman aynı duvar iki komşuya duvarlık yapardı” gibi atasözleri ile ilgili sorular sorulmuştur.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Murat Evren'le Röportaj:

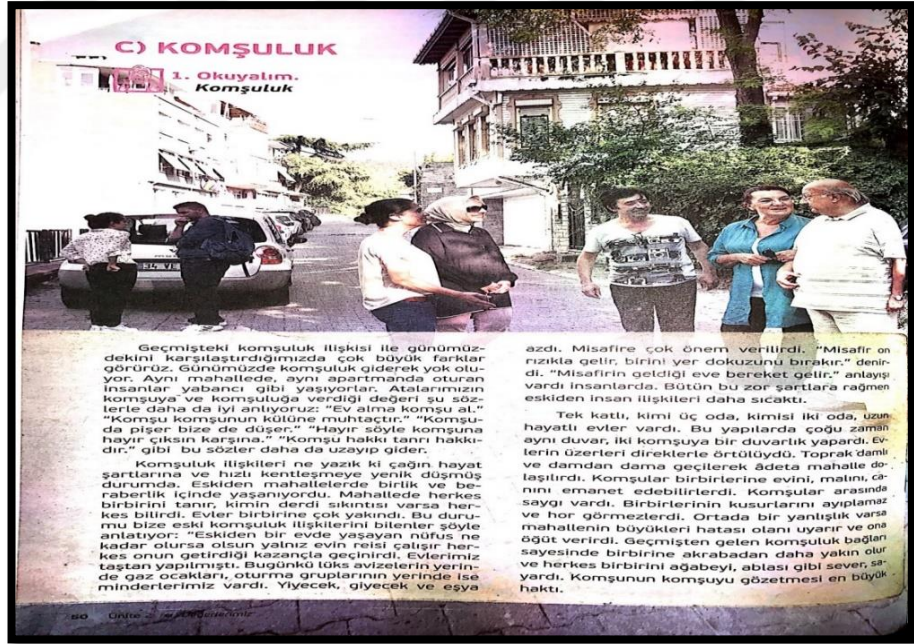
Okuma metni evlilik kavramı üzerinedir ve Türk kültüründeki yaşantılardan örneklerle yazılmıştır.

İki Arkadaş:

Okuma metninde günümüz arkadaşlık ilişkilerine değinilmiştir ve Türk kültürünü yansıtan herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Komşuluk:

Okuma metni günümüz komşuluk ilişkilerine göre ele alınıp içerisinde kullandığı atasözleri ile beraber Türk kültürüne önemli bir boyutta yer vermiştir.

Şekil 54:Kültürümüzü ve atasözlerimizi yansıtan örnek bir okuma metni(s.50)

Yabancılara Türkçe öğretimi için yazılmış olan *Yedi İklim* B2 ders kitabının 2. ünitesinde bulunan okuma metninin içerikleri evlilik, arkadaşlık ve komşuluk

kavramlarından oluşmuştur. Kitapta yer alan okuma metinleri gündelik hayattan esinlenerek ele alınmıştır. “Murat Evren’le röportaj” adlı röportaj içerikli okuma metni aile ve evlilik kavramını ele almış olup, Türk kültüründeki yaşantılardan örnekler verilerek yazılmıştır. Okuma metninde “kayıtsız şartsız, canı yanmak,” deyimlere gibi yer verilmiştir. Metin altı sorularında eşleştirme soru tipi kullanılmıştır ve sorular yüzey metin sorularıdır. Öğrencilerin fikrini almaya yönelik sorular bulunmamaktadır. “İki arkadaş” başlıklı okuma metninde günümüz arkadaşlık ilişkileri ve bu ilişkilerin zamanla değişimini ele almıştır. Okuma metni içerisinde “öç almak, göz göze gelmek” gibi deyimlere yer verilmiştir. Öğrencilerin kendi fikirlerini ifade etmelerini sağlayan açık uçlu sorular sorulmuştur. “Komşuluk” başlığı altında verilen okuma metni geçmişteki ve günümüzdeki komşuluk ilişkilerini gözden geçiren bir okuma parçasıdır. Metin içerisinde “Ev alma komşu al, komşu komşunun külüne muhtaçtır, komşu da pişer bize de düşer, komşu hakkı tanrı hakkıdır, hayır söyle komşuna hayır çıksın karşına” gibi atasözlerine yer verilmiştir. Bu sayede, Türk kültürüne ait birçok atasözleri ve kalıp sözleri edinebilecektir. Okuma metninin ardından metin altı soruları olarak çoktan seçmeli sorular tercih edilmiştir ve bu sorular da okuma metninde öğrendikleri atasözleri ile ilintilidir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak, “Murat Evren’le röportaj, İki arkadaş, Komşuluk” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinlerinde içerik bakımından güncel konuların verilmesi öğrencilerin metinleri daha kolay anlamasını ve metinler üzerinde yorum yapabilmelerini sağlar. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlanmıştır. Ünite içerisinde dinleme ve yazma becerisine yönelik etkinlikler daha fazla yer almaktadır. Özellikle “Murat Evren’le röportaj ve Komşuluk” isimli okuma metinlerinde metin altı soruları yetersiz görülmüştür.

4.1.4.2 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabı 3.Ünite (Bir Ömür Böyle Geçti) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B2 ders kitabının 3.ünitesinde “Sevgili Anneciğim ve Babacığim”, “Kimse Beni Anlamıyor”,

“Huzurevinde Kahvaltı” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

“Sevgili Anneciğim ve Babacığım”, “Kimse Beni Anlamıyor”, “Huzurevinde Kahvaltı” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 34: *Yedi İklim* B2 Ders Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Sevgili Anneciğim ve Babacığım	Öyküleyici
Kimse Beni Anlamıyor	Öyküleyici
Huzurevinde Kahvaltı	Öyküleyici

Tablo 34’e göre 3 okuma metninin 3’ü de öyküleyici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Okuma metni öncesi, öğrencinin metni anlamasına ve metnin konusu hakkında tahminde bulunmasına yönelik düzenlenmiş herhangi bir alıştırmaya veya etkinlik çalışması yoktur. Sadece ünite başlangıcında öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soru bulunmaktadır.

Şekil 55:Üniteye hazırlık çalışmasına bir örnek(s.58)

Kimse Beni Anlamıyor:

Okuma metni öncesi öğrenciye yönelik herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Sadece ünite başlangıcında öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soru bulunmaktadır.

Huzurevinde Kahvaltı:

Okuma metni öncesinde öğrencinin fikrini almaya yönelik ya da metin hakkında tahminde bulunacakları herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Sadece ünite başlangıcında öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik her biri bir okuma metnine ait olan 3 soru bulunmaktadır.

4.Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Okuma metni içerisinde geçen deyimlerin anlamlarıyla eşleştirilmesi üzerine bir etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliğin ardından öğrencilerden öğrendikleri deyimlerle ilgili 4 tane cümle kurulması istenmiştir. Ardından çocukların anne babalarıyla olan ilişkilerini yönelik bir anket çalışması türünde bir etkinlik verilmiştir. Okuma metninin ardından öğrencinin konuşma, dinleme ve yazma becerisini geliştirmelerine yönelik bir çalışma verilmemiştir.

Şekil 56: Yedi İklim B2 ders kitabı metin altı sorularına örnek çalışma (s.61)

Kimse Beni Anlamıyor:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde geçen bir kahramanın karakterini yansıtan kelimeler verilip bunların hangilerinin ona ait olduğu sorulmuştur. Ardından konu ile ilgili öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik metinde geçen düşüncelere katılıp katılmadıklarıyla ilgili bir tablo verilmiştir. Son olarak metinde geçen kahramanın sorunlarıyla ilgili bir yazma çalışması istenmiştir. Okuma metninin ardından öğrencinin konuşma ve dinleme becerisini geliştirmesine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.

A) Aşağıdaki özelliklerden hangileri Ahmet'i yansıtmaktadır?

1. vurdumduymaz	11. geveze	
2. tembel	12. kendini beğenmiş	
3. saygılı	13. unutkan	
4. girişken	14. bencil	
5. ukala	15. alıngan	
6. çekingen	16. dalgın	
7. kibirli	17. sorumsuz	
8. neşeli	18. yaramaz	
9. mutlu	19. kendiyle barışık	
10. mutsuz	20. asi	

Şekil 57: Okuma metni sonrasında metin altı sorularına verilen örnek bir çalışma(s.67)

Huzurevinde Kahvaltı:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sadece 4 açık uçlu soru bulunmaktadır. Metine dayalı diğer becerileri geliştirmek amaçlı herhangi etkinlik çalışması yoktur.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Okuma metninden sonra 12 derin metin ve 9 yüzey metin sorusu bulunmaktadır. Yöneltilmiş olan 12 derin metin sorusu ile öğrenci soruların cevaplarını metin içerisinden direk olarak seçemez ve soruları daha detaylı okuyup metin üzerinde bizzat kendileri anlam çıkararak yanıtlamak zorunda kalır.

7. Deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim.

dile getirmek
kollamak
elde etmek
yerli yersiz söz vermek
yaralamak
kulak ardı etmek
belli etmek
tedirgin etmek
yakınlaştırmak
haksızlık etmek
(bir iş) elinde olmak

ifade etmek, anlatmak, açıklamak
gücendirmek, incitmek, kırmak
korumak, gözetmek
uygun zamanı olup olmadığı düşünülmeden başkalarının hakkını vermemek
rahatını, huzurunu kaçırmak
bir işi yapacağını kesinlikle bildirmek
dikkate almamak, göz önünde tutmamak
bir şeye sahip olmak
isteyince o işi yapabilmek
hissettirmek
aralarında sıkı ilgi veya duygusal bağ oluşturmak

Bir Ömür Böyle Geçti • Ünite 3 61

Şekil 58:Derin metin sorularına örnek bir çalışma(s.61)

9. İşaretleyelim, açıklayalım.

	Katılıyorum	Katılmıyorum
1. Çocuklar deneme yanılma ile öğrenirler.		
2. Anne ve baba, çocuklarına, arkadaşlıkta ve işlerinde öz-gürlük tanımalıdır.		
3. Çocuklara her istediği verilmemelidir.		
4. Çocuklara verilen sözler o kadar da önemli değildir. Çocuklar, çabuk unutulur.		
5. Çocukların her sorusuna cevap yetiştirmek büyükleri yorar.		
6. Çocukları serbest bırakmak lazım, kurallarla boğmamak gerekir.		
7. Çok nasihat biktirir, önemli olan davranışlarla çocuklara örnek olmaktır.		
8. Çocuklar, diğer çocuklarla karşılaştırılmayı pek hazzetmezler.		
9. Çocuklar kusursuzdur ama kusursuz anne baba yoktur.		

Şekil 59:Yüzey metin sorularına örnek bir çalışma(s.62)

Kimse Beni Anlamıyor:

Metin altı soruları olarak 21 derin metin ve 8 yorum değerlendirme sorusu bulunmaktadır. Okuma metninde geçen kahramanla ilgili bir özet yazılması istenmiştir. (*Ahmet'in asıl sorunu nedir? Yazalım.*)

A) Aşağıdaki özelliklerden hangileri Ahmet'i yansıtmaktadır?

1. vurduymaz	11. geveze
2. tembel	12. kendini beğenmiş
3. saygılı	13. unutkan
4. girişken	14. bencil
5. ukala	15. alingan
6. çekingen	16. dalgın
7. kibirli	17. sorumsuz
8. neşeli	18. yaramaz
9. mutlu	19. kendiyle barışık
10. mutsuz	20. asi

Şekil 60:Derin metin sorularına örnek bir çalışma(s.67)

B) Siz ne düşünüyorsunuz? Niçin?

	Katılıyorum	Katılmıyorum
1. Öğretmenin, Ahmet'e soru sorması doğru değildi.		
2. Babası Ahmet'i azarlamakta haklıydı.		
3. Canan'ın sinemaya gitmek için annesinden izin alması doğruydı.		
4. Ahmet, metroda kadınlara hemen yer verebilirdi.		
5. Metrodaki kadınların gençler hakkındaki düşünceleri doğrudur.		
6. Babası, Ahmet'le konuşabilir, onu dinleyebilirdi.		
7. Annesi, Ahmet'e daha sert davranmalıydı.		
8. Ahmet'in sivilcelerini sorun hâline getirmesi yanlıştır.		

Şekil 61:Yorum değerlendirme sorularına örnek bir çalışma(s.67)

Huzurevinde Kahvaltı:

Söz konusu metinden sonra 3 derin metin sorusu yöneltilmiştir.

(*Yaşlılara Saygı Haftası sözünden ne anlıyorsunuz? Yazınız.*)

(*Yaşlı insanların yaşadıkları bu yerlere niçin huzurevi denilmiş olabilir? Yazınız.*)

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Metin öncesi öğrencinin düşünmeye yönelten herhangi bir hazırlık çalışması yoktur. Metin sonrasında öğrencileri düşünmeye yönelten bir anket çalışması verilmiştir.

Kimse Beni Anlamıyor:

Okuma metni öncesi öğrencilere sadece bir dinleme çalışması verilmiştir. Metin sonrasında öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik yorum soruları sorulmuştur.

	Katılıyorum	Katılmıyorum
1. Öğretmenin, Ahmet'e soru sorması doğru değildi.		
2. Babası Ahmet'i azarlamakta haklıydı.		
3. Canan'ın sinemaya gitmek için annesinden izin alması doğrudur.		
4. Ahmet, metroda kadınlara hemen yer verebilirdi.		
5. Metrodaki kadınların gençler hakkındaki düşünceleri doğrudur.		
6. Babası, Ahmet'le konuşabilir, onu dinleyebilirdi.		
7. Annesi, Ahmet'e daha sert davranmalıydı.		
8. Ahmet'in sivilcelerini sorun hâline getirmesi yanlıştır.		

C) Ahmet'in asıl sorunu nedir? Yazalım.

.....

.....

Şekil 62: Yedi İklim B2 ders kitabı metin altı sorusuna örnek çalışma(s.67)

Huzurevinde Kahvaltı:

Okuma metni öncesi ve sonrasında üst düzey bilişsel işlem sorusu 3 tane olup bunlardan bir tanesi ise 4. sorudur.(“Allah zihin açıklığı versin” “Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin” “ Allah nazardan saklasın!” sözlerinden birini açıklayınız. Bu cümle hangi durumda söylenir?)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Söz konusu metin ardından metin içinde geçen deyimlerin anlamlarıyla eşleştirilmesi istenmiştir.

Kimse Beni Anlamıyor:

Okuma metninden sonra doğru/yanlış çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Huzurevinde Kahvaltı:

Söz konusu metin ardından öğrencilerin metni anlayıp anlamadıklarını tespit etmek amaçlı açık uçlu sorular verilmiştir.

Sonuç olarak; okuma metinleri ardından sorulan metin altı soru tipleri birbirinden farklı kullanılmıştır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Metin içerisinde; “yerli yersiz, koruyup kollamak, kulak ardına atmak,” gibi deyimlere yer verilmiştir. Metin altı sorularında ise; “elde etmek, dile getirmek, haksızlık etmek, kollamak” gibi deyimlerle ilgili sorular sorulmuştur.

Kimse Beni Anlamıyor:

Okuma metninde “yüzünde güller açmak, üstüne gitmek, dolanıp durmak” gibi deyimler bulunmaktadır.

Huzurevinde Kahvaltı:

Okuma metni olarak verilen parçada “bir araya gelmek, kimi kimsesi olmamak, Allah nazardan saklasın” gibi deyimlere yer verilmiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Sevgili Anneciğim ve Babacığım:

Okuma metninde günümüz anne- baba ve çocuk ilişkilerine değinilip Türk kültüründeki aile yaşantılarından örnekler ele alınmıştır.

Kimse Beni Anlamıyor:

Okuma metninde geçen kahramanın okul ve ev ortamından ayrıca Türkiye'nin bölgelerinden ve iklimlerinden bahsedilmiştir.

Huzurevinde Kahvaltı:

Okuma metninde huzur evine yapılan bir ziyaretten bahsedilmektedir ve metin içerisinde geçen “ *Allah onlardan razı olsun, Allah hepinize zihin açıklığı versin, Allah nazarlardan saklasın, Allah tez zamanda kavuştursun*” gibi dini değerlerimizi içeren kalıplara yer verilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için yazılmış olan *Yedi İklim* B2 ders kitabının 3.ünitesinde bulunan okuma metinlerinin içerikleri öğrencilerin belli dönemde yaşadıkları sorunlar ve toplumsal değerler kavramlarından oluşmuştur. Kitapta yer alan okuma metinleri gündelik hayattan örneklerle ele alınmıştır. “Sevgili anneciğim ve babacığım” adlı okuma metni bir çocuğun ailesine karşı düşüncelerini tutumlarını içermiş olup, Türk kültüründeki aile yaşantısından örnekler verilerek yazılmıştır. Okuma metninde “koruyup kollamak, dile getirmek kulak ardına atmak” gibi deyimlere yer verilmiştir. . Ayrıca metin altı sorularında “gücendirmek, ifade etmek, korumak, gözetmek, özür dilemek” gibi söz ve söz grupları okuma metinleri içinde kullanılmış söz gruplarının anlam boyutuna ilişkin eşleştirme etkinlikleri verilmiştir sorular derin metin sorulardır. Metin öncesinde ve sonrasında öğrencilerin fikrini almaya ve yorum yapmalarına yönelik sorular bulunmamaktadır. Okuma metni ardından öğrencinin konuşma, dinleme ve yazma becerisini geliştirmelerine yönelik bir çalışma verilmemiştir. “Kimse beni anlamıyor” başlıklı okuma metninde günümüz çocukların belli dönemlerde yaşadığı sıkıntılardan bahsedilmektedir.

Okuma metninde “yüzünde güller açmak, üstüne gitmek, dolanıp durmak” gibi deyimler bulunmaktadır. Öğrencilerin kendi fikirlerini ifade etmelerini sağlayan açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. Metin ardından sadece okuma becerisine ve yazma becerisine yönelik sorular verilmiştir. “Huzur evinde kahvaltı” başlığı altında verilen okuma metni ise, yaşlılar için gösterilmesi gereken özenle davranılması gerektiğini ele alan bir okuma parçasıdır ve toplumsa. Metin içerisinde “Allah onlardan razı olsun, Allah hepinize zihin açıklığı versin, Allah nazarlardan saklasın, Allah tez zamanda kavuştursun” gibi dini değerlerimizi içeren kalıplara yer verilmiş bu sözlerin anlam boyutuna yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak, “Sevgili anneciğim ve babacığım, kimse beni anlamıyor, huzur evinde bir kahvaltı” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinlerinde içerik bakımından güncel konuların verilmesi öğrencilerin metinleri daha kolay anlamasını ve metinler üzerinde yorum yapabilmelerini sağlar. Konu bütünlükleri ve işleyiş açısından birbirleri ile ilişkilidir. Okuma metinlerinin diğer dil becerilerini, öğrencilerin gerçek hayattaki iletişimlerine yardımcı olabilecek ve kelime haznelerini geliştirebilmeleri açısından yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Okuma metinlerinin ardından verilen metin altı soruları yetersiz görülmüştür.

4.1.4.3 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Ders Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo 35, 36 ve 37 ‘de verilmiştir.

Tablo 35: *Yedi İklim* B2 Ders Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	22	158	7,18
Bilgilendirici	19	153	8

Şiir	1	3	3
TOPLAM	42	314	18,18

Tablo 35'e göre anlatı/öyküleyici türdeki yirmi iki metinde yer alan 158; bilgilendirici türdeki on dokuz metinde yer alan 153 ve şiir türündeki bir metinde yer alan 3 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 36' da verilmiştir.

Tablo 36: *Yedi İklim* B2 Ders Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü	Metin Türüne Göre Soru Sayısı			Ortalama Soru Sayısı		
	Anlatı	Bilgilendirici	Şiir	Anlatı	Bilgilendirici	Şiir
Alt Düzey Bilişsel İşlem						
Yüzey Metin Soruları	77	115	-	3,5	6	-
Üst Düzey Bilişsel İşlem						
Derin Metin/ Tahmin Soruları	66	34	-	3	1,8	-
Yorum Değerlendirme Soruları	15	4	3	0,7	0,21	3
TOPLAM	158	153	3	7,2	8,01	3

Tablo 36'ya göre anlatıcı/öyküleyici türdeki 158 sorunun 77'si yüzey metin; 66'sı derin metin ve 15'i yorum/değerlendirme türü sorulardandır. Bilgilendirici türdeki 153 sorudan 115'i yüzey metin, 34'ü derin metin ve 4'ü yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır. Şiir türüne ilişkin 3 sorudan 3'ü yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır.

Tablo 37: *Yedi İklim* B2 Ders Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	58	18,5
Boşluk Doldurmalı Sorular	33	10,5
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	52	16,6
Eşleştirmeli Sorular	44	14,0
Çoktan Seçmeli Sorular	126	40,4
TOPLAM	313	100

Tablo 37'ye göre 313 soru tipinin 58'i açık uçlu; 33'ü boşluk doldurmalı, 52'si doğru/yanlış tipi 44'ü eşleştirmeli ve 126'sı çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.4.4 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Çalışma Kitabı 3.Ünite (Bir Ömür Böyle Geçti) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B2 çalışma kitabının 3.ünitesinde “Bebeklerin ulusu yok”, “Genç kalmanın 10 sırrı”, “Otuz beş yaş şiiri” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular
“Bebeklerin ulusu yok”, “Genç kalmanın 10 sırrı”, “Otuz beş yaş şiiri” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 38: *Yedi İklim* B2 Çalışma Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Bebeklerin Ulusu Yok	Şiir
Genç Kalmanın 10 Sırrı	Bilgilendirici
Otuz Beş Yaş Şiiri	Şiir

Tablo 38’e göre 3 okuma metninin 2’si şiir ve 1’i bilgilendirici metinden oluşmaktadır

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Şiir öncesi, öğrencinin şiirin teması ve konusuyla ilgili tahminde bulunmasına yönelik düzenlenmiş herhangi bir alıştırmaya veya etkinlik çalışması yoktur. Ünite başlangıcında da öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır.

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Okuma metni öncesi öğrenciye yönelik herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır.

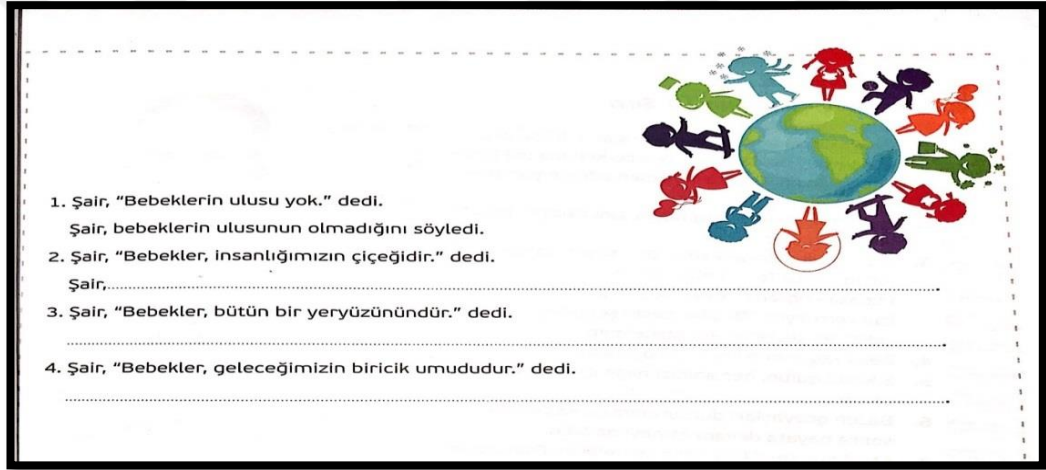
Otuz Beş Yaş Şiiri:

Şiir öncesi öğrencinin fikrini almaya yönelik ya da şiir hakkında tahminde bulunacakları herhangi bir soru yöneltilmemiştir.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Şiir sonrası şiiri anlamaya yönelik bir soru yöneltilmemiştir. Sadece gramer bilgisini ölçmeye yönelik 4 soru bulunmaktadır. Şiirin ardından öğrencinin konuşma, dinleme ve yazma becerisini geliştirmelerine yönelik bir çalışma verilmemiştir.

1. Şair, "Bebeklerin ulusu yok." dedi.
Şair, bebeklerin ulusunun olmadığını söyledi.

2. Şair, "Bebekler, insanlığımızın çiçeğidir." dedi.
Şair,

3. Şair, "Bebekler, bütün bir yeryüzünüdür." dedi.
.....

4. Şair, "Bebekler, geleceğimizin biricik umududur." dedi.
.....

Şekil 63: Okuma metni sonrasında gramer bilgisini ölçmeye yönelik örnek bir çalışma(s.33)

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik metinde geçen maddelerin hangi atasözleriyle eşleşebileceğine yönelik sorular bulunmaktadır. Ardından konu ile ilgili örnek cümleler verilip onların tekrar yazılması istenmiştir. Okuma metninin ardından öğrencinin konuşma ve dinleme becerisini geliştirmesine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.

 6. İşaretleyelim.

Hangi atasözleri yukarıdaki metinde yer alan maddelerle ilgilidir?

1. Duvarı nem insanı gam öldürür.
2. Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
3. Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.
4. Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.
5. Az yiyen az uyur çok yiyen çok uyur.
6. Aşını, eşini, işini bil.
7. Zamanın değerini yapacak işi olan bilir.
8. Damlaya damlaya göl olur.
9. Güneş girmeyen eve doktor girer.
10. Ağacı kurt, insanı dert yer.
11. Acele giden ecele gider.
12. Sağlıktan büyük zenginlik yoktur.
13. Cahile söz anlatmak, deveye hendek atlatmaktan zordur.

34 Ünite 3 • Bir Ömür Böyle Geçti

Şekil 64: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik üst düzey bilişsel sorularına örnek bir çalışma(s.34)

Otuz Beş Yaş Şiiri:

Şiir sonrası temasını ve konusunu anlamaya yönelik sorular yöneltilmiştir. Metine dayalı diğer becerileri geliştirmek amaçlı herhangi etkinlik çalışması yoktur.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Şiir sonrasında öğrencinin anlayıp anlamadığına ya da yorum yapmalarına yönelik herhangi bir soru bulunmamaktadır.

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Metin altı soruları olarak 13 derin metin sorusu bulunmaktadır. Metin içerisinde geçen kalıpların atasözlerle ilişkilendirilmesi istenmiştir.

Otuz Beş Yaş Şiiri:

Söz konusu şiirden sonra 4derin metin ve 2 yüzey metin sorusu yöneltilmiştir.

(Bu şiirin ana duygusu nedir?)

Sonbahar belirtileri olarak şair hangi meyveleri gösteriyor?

Sonbaharın başka hangi belirtileri vardır?)

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin

Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Metin öncesinde ve metin sonrasında öğreneni düşünmeye yönelten veya fikirlerini almaya yönelik herhangi bir hazırlık çalışması yoktur.

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Okuma metni öncesi öğrenenlere üst düzey bilişsel işlem soru tipleri yöneltilmemiştir. Metin altı sorularında ise maddeler halinde düşünmeye yönelten sorular kullanılmıştır.

Otuz Beş Yaş Şiiri:

Okuma metni sonrasında 2 adet üst düzey bilişsel işlem sorusu bulunmaktadır.

“Gökyüzünün başka rengi de varmış!

Geç fark ettim taşın sert olduğunu.

Su insanı boğar, ateş yakarmış!”

Yukarıdaki mısrada şairin anlatmak istediği nedir?)

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Söz konusu şiir ardından öğrencilere şiir hakkında sorular yöneltilmemiştir. Sadece gramer becerilerini geliştirmelerine yönelik 4 soruluk bir alıştırma verilmiştir.

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Okuma metninden sonra metine dayalı eşleştirme soruları yöneltilmiştir.

Otuz Beş Yaş Şiiri:

Şiir ardından öğrencilerin metni anlayıp anlamadıklarını tespit etmek amaçlı açık uçlu sorular verilmiştir.

Sonuç olarak metinler arasında soru tipleri farklı kullanılmıştır.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Şiir içerisinde; atasözlerine ve deyimlere yer verilmemiştir.

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Okuma metninde deyim veya atasözü bulunmamaktadır.

Otuz Beş Yaş Şiiri:

Şiirde “gözünün yaşına bakmamak” deyimine yer verilmiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular

Bebeklerin Ulusu Yok:

Şiirde sadece Türk kültürüne yönelik değil farklı milletlere ait bebekler üzerinden örnekler verilerek bir şiir yazılmıştır.

Şekil 65: *Yedi İklim* B2 ders kitabı farklı kültürlerle ait örnek bir çalışma(s.32)

Genç Kalmanın 10 Sırrı:

Okuma parçasında kültürel bir öğeye rastlanmamıştır.

Otuz Beş Yaş Şiiri:

Edebiyatımızın ünlü şairlerinden Cahit Sıtkı TARANCI' ya ait olan bir şiire yer verilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için yazılmış olan *Yedi İklim* B2 çalışma kitabının 3.ünitesinde bulunan okuma metninin ve şiirlerin içerikleri öğrencilerin belli dönemde yaşadıkları sorunlar ve toplumsal değerlerden oluşmuştur. “Bebeklerin ulusu yok” adlı şiir farklı milletlere ait bebekler üzerine yazılmış olup, farklı kültürden tüm insanlara gönderme yapılmıştır. Şiirden önce ve sonra öğrencileri ölçmeye yönelik herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Şiirde deyim ve atasözlerine değinilmemiştir “Genç kalmanın 10 sırrı” başlıklı okuma metninde insanların sağlıklı bir yaşama sahip olmaları için yapmaları gerekenlerle ilgili önerilerde bulunulmuştur. Okuma metninin ardından, metin içerisinde geçen kalıpların atasözlerle ilişkilendirilmesine yönelik 13 derin metin sorusu bulunmaktadır. Metin ardından sadece okuma becerisine yönelik sorular verilmiştir. Edebiyatımızın ünlü şairlerinden Cahit Sıtkı TARANCI' nın en bilinen eserlerinden biri olan “ Otuz Beş Yaş Şiiri” bu ünite içerisinde yer almaktadır. Şiirden sonra metin altı soruları olarak açık uçlu, yüzey ve derin metin sorularından faydalanılmıştır. Şiir içerisinde “gözünün yaşına bakmamak” deyimine yer verilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak, “Bebeklerin Ulusu Yok, Genç Kalmanın 10 Sırrı, Otuz Beş Yaş Şiiri” isimli okuma metinlerde ve şiirlerle ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Metinler güncel konulardan tercih edilmiş olup, şiirlerde kültürümüze ait ünlü şairlerden oluşmaktadır. Okuma metinlerinin kelime haznelerini geliştirebilmeleri açısından yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Metinler ve şiirlerin ardından verilen metin altı soruları yetersiz görülmüştür.

4.1.4.5 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Çalışma Kitabı 5.Ünite (Tercihiniz Nedir?) Okuma Metinlerinin ve Metin Altı Sorularının Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim B2* çalışma kitabının 5.ünitesinde “Burçlar”, “Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü”, “Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal” olmak üzere 3 okuma metni bulunmaktadır. Bu okuma metinleri 9 madde üzerinden incelenecektir.

1. Okuma Metinlerinin Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

“Burçlar”, “Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü”, “Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal” adlı okuma metinleri ve içerisinde kullanılan kelimelerin öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Metinler üzerinde açık ve akıcı bir dil kullanılmıştır.

2. Metin Türlerinin Öyküleyici mi Yoksa Bilgilendirici mi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Tablo 39: *Yedi İklim B2* Çalışma Kitabı Metin Türleri

Okuma Metni	Metin Türü
Burçlar	Bilgilendirici
Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü	Bilgilendirici
Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal	Bilgilendirici

Tablo 39’a göre 3 okuma metninin 3’ü de bilgilendirici metinden oluşmaktadır.

3. Okuma Öncesi Metni Anlamaya Yönelik Soruların Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Burçlar:

Okuma metni öncesi, öğrenenin parçanın teması ve konusuyla ilgili tahminde bulunmasına yönelik düzenlenmiş herhangi bir alıştıırma veya etkinlik çalışması yoktur. Ünite başlangıcında da öğrencilerin fikirlerini almaya yönelik bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır.

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma metni öncesi herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır.

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Metin öncesi öğrenenin fikrini almaya yönelik ya da parça hakkında tahminde bulunacakları herhangi bir soru yöneltilmemiştir.

4. Okuma Sonrası Metni Anlamaya Yönelik Sorular Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Burçlar:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik doğru/yanlış soruları verilmiştir. Okuma metninin ardından öğrenenin sadece kelime, gramer ve yazma becerisini geliştirmesine yönelik etkinlikler bulunmaktadır.

	Doğru	Yanlış
1. Koçlar nemden rahatsız oldukları için nemli bölgeler onlar için uygun değildir.	☐	☐
2. Kovalar sessizliği sevdiği için sakin yerler onlara uygundur.	☐	☐
3. Balık burcu iyimser olduğundan her yere uyum sağlayabilir.	☐	☐
4. Oğlaklar lüks tutkunu olduğundan büyük ve gösterişli şehirler onlara uygundur.	☐	☐
5. Yaylar özgürlüğüne düşkün olduğu için karavan veya teknede yaşayabilir.	☐	☐
6. Teraziler için ülkeden çok insan önemli olduğu için uyum sağlayabileceği her ülkede yaşar.	☐	☐
7. Aslanlar dağ tutkunu olduklarından dağlık ülkeler onlar için daha uygundur.	☐	☐
8. Akrepler ilginç yerleri sevdiklerinden Türkiye'nin her şehrinde yaşayabilirler.	☐	☐
9. Yengeçler ve balıklar sulu alanları sevdiklerinden aynı bölgelerde yaşayabilirler.	☐	☐
10. Başak burcu araştırma ve incelemeye meraklı olduğundan İngiltere'de mutlu olabilir.	☐	☐
11. İkizler yerleşik yaşamı sevdiklerinden değişiklikten fazla hoşlanmazlar.	☐	☐
12. Boğalar farklılık aradıklarından ilginç olan her ülkede hayat sürebilirler.	☐	☐

Tercihiniz Nedir? • Ünite 5 57

Şekil 66: Okuma metni sonrası alt düzey bilişsel metin altı sorularına bir örnek(s.57)

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma sonrası metni anlamaya yönelik metne dayalı açık uçlu sorular bulunmaktadır. Ardından konu ile ilgili örnek cümleler verilip onların tekrar yazılması istenmiştir. Okuma metninin ardından öğrenenin diğer dil becerilerini geliştirmesine yönelik etkinlikler bulunmamaktadır.

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Okuma metni sonrası metni anlamaya yönelik açık uçlu sorular yöneltmiştir. Metine dayalı diğer becerileri geliştirmek amaçlı etkinlik çalışmaları verilmemiştir.

5. Metin Altı Soruların Cevapları Metin İçerisinde Hemen Fark Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular

Burçlar:

Okuma metni sonrasında 12 yüzey metin sorusu sorulmuştur.

	Doğru	Yanlış
1. Koçlar nemden rahatsız oldukları için nemli bölgeler onlar için uygun değildir.	☐	☐
2. Kovalar sessizliği sevdiği için sakin yerler onlara uygundur.	☐	☐
3. Balık burcu iyimser olduğundan her yere uyum sağlayabilir.	☐	☐
4. Oğlaklar lüks tutkunu olduğundan büyük ve gösterişli şehirler onlara uygundur.	☐	☐
5. Yaylar özgürlüğüne düşkün olduğu için karavan veya teknede yaşayabilir.	☐	☐
6. Teraziler için ülkeden çok insan önemli olduğu için uyum sağlayabileceği her ülkede yaşar.	☐	☐
7. Aslanlar dağ tutkunu olduklarından dağlık ülkeler onlar için daha uygundur.	☐	☐
8. Akrepler ilginç yerleri sevdiklerinden Türkiye'nin her şehrinde yaşayabilirler.	☐	☐
9. Yengeçler ve balıklar sulu alanları sevdiklerinden aynı bölgelerde yaşayabilirler.	☐	☐
10. Başak burcu araştırma ve incelemeye meraklı olduğundan İngiltere'de mutlu olabilir.	☐	☐
11. İkizler yerleşik yaşamı sevdiklerinden değişiklikten fazla hoşlanmazlar.	☐	☐
12. Boğalar farklılık aradıklarından ilginç olan her ülkede hayat sürebilirler.	☐	☐

Tercihiniz Nedir? • Ünite 5 57

Şekil 67: Metin altı sorularda yüzey metin sorularına bir örnek(s.57)

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma parçasına bağlı olarak yüzey metin soru sayısı 5'tir. Bunlar ise metin altı sorularda 1'den 5'e kadar olan soruların tamamı yüzey metin sorusudur.

(Kanser tedavisinde destekleyici terapi olarak neler yapılıyor?)

Kanser tedavisi sürecinde hastaların durumu nasıldır?

Grup dinamiği kişilere nasıl etki etmektedir?)

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Okuma parçasına bağlı olarak yüzey metin soru sayısı 5'tir. Bunlar ise metin altı sorularda 1, 2, 3, 4 ve 5. sorulardır.

(Tac Mahal ne zaman, kim tarafından ve nerede yaptırılmıştır?

Dünya'nın yedi harikası ne kadar sürede belirlenmiştir?

Tac Mahal niçin yaptırılmıştır?

Dünya'nın yedi harikası ne zaman ve nerede ilan edilmiştir?

Dünya'nın yedi harikası ilan edilen eserler nelerdir?)

6. Metinlerde Üst Düzey Bilişsel İşlem Soru Tipleri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Burçlar:

Metin öncesinde ve metin sonrasında öğrenciyi düşünmeye yönelten veya fikirlerini almaya yönelik herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır.

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma metni öncesinde ve sonrasında üst düzey bilişsel işlem sorusu yöneltilmemiştir.

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Okuma metni öncesi ve sonrasında öğrencinin düşünmeye ve fikirlerini almaya yönelik soru tipi bulunmamaktadır.

7. Metinler Arasında Soru Tiplerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgular

Burçlar:

Söz konusu metin ardından öğrenenlere doğru/yanlış soru tipleri yöneltilmiştir.

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma metninden sonra metine dayalı olarak açık uçlu sorular verilmiştir.

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Okuma metni sonrasında açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Sonuç olarak; metinler arası soru tipleri çok büyük bir farklılık göstermemektedir.

8. Okuma Metinlerinde ve Metin Altı Sorularda Atasözlerine ve Deyimlere Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Burçlar:**

Okuma metni içerisinde “hayat sürmek, hitap etmek” deyimlerine yer verilmiştir.

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma metninde “adım atmak, alt üst etmek, başa çıkmak” gibi deyimler bulunmaktadır.

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Metinde sadece “temel atmak,” deyimine yer verilmiştir.

9. Okuma metinlerinde Türk kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Bulgular**Burçlar:**

Okuma metninde Türk kültüründen ziyade kültürlerarası örneklere değinilmiştir.

Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü:

Okuma parçasında kültürel bir öğeye rastlanmamıştır.

Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal:

Metin içerisinde Türk kültürü ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Dünya'nın 7 harikasından bahsedilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış olan *Yedi İklim* B2 çalışma kitabının 5. ünitesinde “Burçlar, Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü, Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal” adlı okuma metinleri yer almaktadır. Ünite içerisinde bulunan okuma parçaları gündelik hayattan örneklerle ele alınmıştır. “Burçlar” adlı okuma metninde kişilerin doğum tarihlerine göre sosyal yaşamları, karakterleri ve duyguları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Okuma metni öncesi, öğrenenleri metne hazırlamaya yönelik herhangi bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma metni sonrasında ise, doğru/ yanlış sorularına yer verilmiştir. Yöneltilmiş olan sorular alt düzey bilişsel işlem sorularından oluşmaktadır. Okuma metni içerisinde sadece ““hayat sürmek, hitap etmek” deyimleri kullanılmıştır. “Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü” başlıklı okuma metninde kanser hastalığını yenmenin yollarından bahsedilmektedir. Okuma metni öncesinde herhangi bir soru verilmemiş olup, okuma sonrasında ise açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Soruların cevapları genelde metin içerisinde hemen fark edilmektedir. Okuma metni içerisinde “adım atmak, alt üst etmek, başa çıkmak” deyimlerine yer verilmiştir. “Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal” adlı okuma metninde ise Dünyanın 7 harikası ilgili bilgilere yer verilmiştir. Okuma metni öncesinde öğrenenlerin tahminde bulunmalarına ve konuşmalarına yönelik herhangi hazırlık çalışması bulunmamaktadır. Okuma sonrasında ise, açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Sorular alt düzey bilişsel işlem sorularından oluşmaktadır. Okuma metni içerisinde sadece “temel atmak,” deyimini kullanılmıştır. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak “Burçlar, Kanser Tedavisinde Sanatın Gücü, Taşa Kazınmış Bir Aşk; Tac Mahal” isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Ünite içerisinde sadece gramer, kelime ve yazma becerilerine yönelik etkinlerin daha fazla yer aldığı, dinleme ve konuşma becerisine yönelik etkinlerin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

4.1.4.6 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti) Çalışma Kitabının Soru Sayıları, Soru Nitelikleri ve Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru sayıları, nitelikleri ve soru tiplerinin dağılımı Tablo, 40, 41 ve 42’de verilmiştir.

Tablo 40: Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Soru Sayısı ve Ortalamaları

Metin Türü	Metin Sayısı	Soru Sayısı	Ortalama Soru Sayısı
Anlatı/Öyküleyici	11	92	8,3
Bilgilendirici	15	110	7,3
Şiir	3	10	3,3
TOPLAM	29	212	18,9

Tablo 40’a göre anlatı/öyküleyici türdeki on bir metinde yer alan 92; bilgilendirici türdeki on beş metinde yer alan 110 ve şiir türündeki üç metinde yer alan 10 sorunun kavrama türüne göre dağılımı Tablo 41’ de sunulmaktadır.

Tablo 41: Yedi İklim B2 Çalışma Kitabı Soruların Niteliklerine Göre Dağılımı

Bilişsel Düzey/ Soru Türü		Metin Türüne Göre Soru Sayısı			Ortalama Soru Sayısı		
		Anlatı	Bilgilendirici	Şiir	Anlatı	Bilgilendirici	Şiir
Alt Düzey Bilişsel İşlem	Yüzey Metin Soruları	73	84	7	6,6	5,6	2,3
Üst Düzey Bilişsel İşlem	Derin Metin/ Tahmin Soruları	19	18	3	1,7	1,2	3
	Yorum Değerlendirme Soruları	-	8	-	-	0,5	-

TOPLAM	92	110	10	8,3	7,3	5,3
--------	----	-----	----	-----	-----	-----

Tablo 41'e göre anlatıcı/öyküleyici türdeki 92 sorunun 73'ü yüzey metin; 19'u derin metin türü sorulardan olup yorum değerlendirme sorularına yönelik bir yüzdelik bulunmamaktadır. Bilgilendirici türdeki 110 sorudan 84'ü yüzey metin, 18'i derin metin ve 8'i yorum/değerlendirme sorularından oluşmaktadır. Şiir türüne ilişkin 10 sorudan 7'si yüzey metin 3'ü derin metin sorularından verilmiş olup yorum değerlendirme sorusuna yönelik herhangi bir yüzdelik verilmemiştir.

Tablo 42: *Yedi İklim* B2 Çalışma Kitabı Soru Tiplerine Göre Dağılımı

Soru Tipleri:	Metin altı Soru Sayıları	Ortalama Soru Sayısı
Açık Uçlu Sorular	47	21,6
Boşluk Doldurmalı Sorular	16	7,3
Doğru/Yanlış Tipi Sorular	102	46,8
Eşleştirmeli Sorular	23	10,5
Çoktan Seçmeli Sorular	30	13,8
TOPLAM	218	100

Tablo 42'ye göre 218 soru tipinin 47'si açık uçlu; 16'sı boşluk doldurmalı, 102'si doğru/yanlış tipi 23'ü eşleştirmeli ve 30'u çoktan seçmeli metin altı sorularından oluşmuştur.

4.1.5 Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1- B2 Ders- Çalışma Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B1- B2 Ders- Çalışma Kitabının Okuma Metinleri ve Metin Altı Sorularının Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Karşılaştırılması

Yabancılar Türkçe öğretimi ilkelerine göre hazırlanmış olan Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin sonlarında yer alan soruların nitelik açısından nasıl bir görünümü sergilediğinin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, üç temel sorunun yanıtına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Birinci temel sorunun yanıtı olarak araştırmada ortaya çıkan sonuçlara göre; Yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla kullanılan iki Türkçe ders kitabı ve çalışma kitabı temel alınmıştır. İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B1 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 8,5; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 8,4'tür. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B1 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 4,32; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 6'dır. Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış olan bu iki kitabı karşılaştırınca *İstanbul* B1 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının daha çok olduğu gözükmektedir.

İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B1 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 10,4; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 5,6'dır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B1 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 5,2; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 4,4'tür. Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış olan bu iki kitabı karşılaştırınca *İstanbul* B1 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının daha çok olduğu gözükmektedir.

İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B2 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 7,5; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 9'dur. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B2 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 7; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 8 ve şiir sayısına ilişkin

ortalama soru sayısı 3'tür. Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış olan bu iki kitabı karşılaştırınca *İstanbul* B2 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının daha çok olduğu gözükmektedir.

İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B2 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 4; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 5,6'dır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B2 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin ortalama soru sayısı 8,3; bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı 7,3'tür. Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış olan bu iki kitabı karşılaştırınca *Yedi İklim* B2 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının daha çok olduğu gözükmektedir.

Bu bağlamda İstanbul Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan kitaplar karşılaştırıldığında, İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanan kitaptaki soruların ortalamalarının tüm metin türü bağlamında Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan kitaptakilere göre daha çok olduğu göze çarpmaktadır. Son olarak da iki kitaptaki soruların toplamı üzerinden bir ortalama alınınca yine İstanbul kitabının soru ortalamalarının yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

Bu durumda birinci araştırma sorusunun yanıtı olarak, soru sayısında İstanbul üniversitesi tarafından hazırlanmış olan kitaplardaki metin başına düşen ortalama soru sayısının daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu koşulda hazırlanmış olan ders kitaplarıyla karşılaşan öğrencilerin metinle ilgili daha çok soruyla karşılaşacakları nettir.

Niceliksel açıdan bakıldığında bu durum öğrenci için olumlu gibi düşünülebilir; fakat bu durum soruların niteliksel açıdan desteklenmediği sürece pek de yararlı olmayacaktır. Çünkü önemli olan soruların sayısı değildir, niteliğidir.

İkinci temel sorunun yanıtı olarak şu sonuç ortaya çıkmaktadır. İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B1 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 4,1; derin metin ortalama sayısı 1,1 ve

yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 1,4'tür. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 5,2; derin metin ortalama soru sayısı 2,8 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 1,5'tir. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 4,1'i alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 2,5'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 5,2'si alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 4,3'ü üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul B1* çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 9,6; derin metin ortalama sayısı 0,6 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,3'tür. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 5,4; derin metin ortalama soru sayısı 0,3 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı olmadığı için herhangi bir yüzdeler verilmemiştir. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 9,6'sı alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 0,9'u üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 5,4'ü alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 0,3'ü üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim B1* ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 3,76; derin metin ortalama sayısı 0,4 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,16'dır. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 5,5; derin metin ortalama soru sayısı 0,3 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,2'dir. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 3,76'sı alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 0,56'sı üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 5,5'i alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 0,5'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim B1* çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 4,3; derin metin ortalama sayısı 0,5 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,3'tür. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 3,9; derin metin ortalama soru sayısı 0,4 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,1'dir.

Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 4,3'ü alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 0,8'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 3,9'u alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 0,5'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B2 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 5,25; derin metin ortalama sayısı 1 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 1,25'tir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 7,1; derin metin ortalama soru sayısı 0,3 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 1,5'tir. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 5,25'i alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 2,25'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 7,1'i alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 1,8'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B2 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 4; derin metin ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı olmadığı için yüzdeler verilmemiştir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 4,1; derin metin ortalama soru sayısı 1,4 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,06'dır. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 4'ü alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, üst düzey bilişsel işlem sorusu olmadığı için yüzdeler verilmemiştir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 4,1'i alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 1,46'sı üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B2 ders kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 3,4; derin metin ortalama sayısı 2,95 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,7'dir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 6; derin metin ortalama soru sayısı 1,8 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,21'dir. Şiir metin türüne ilişkin yüzey metin ve derin metin ortalama soru sayısı olmadığı için herhangi bir yüzdeler verilememiş olup; sadece yorum değerlendirme ortalama soru sayısı 3 olarak tespit edilmiştir. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 3,4'ü alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 3,65'i üst düzey bilişsel

işleme gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 6'sı alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 2,01'i üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B2 çalışma kitabında anlatıcı/öyküleyici türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 6,6; derin metin ortalama sayısı 1,7 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı olmadığı için yüzdelik verilmemiştir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama soru sayısı 5,6; derin metin ortalama soru sayısı 1,2 ve yorum/değerlendirme ortalama soru sayısı 0,5'tir. Şiir metin türüne ilişkin yüzey metin ortalama sayısı 2,3; derin metin ortalama soru sayısı 3 ve yorum değerlendirme ortalama soru sayısı olmadığı için herhangi bir yüzdelik verilmemiştir. Anlatıcı/öyküleyici metin türüne ilişkin soruların ortalama 6,6'sı alt düzey bilişsel işlem gerektiriyorken, 1,7'si üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Bilgilendirici metin türüne ilişkin soruların ortalama 5,6'sı alt düzey bilişsel gerektiriyorken, 1,7'si üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir. Şiir metin türüne ilişkin soruların ortalama 2,3'ü alt düzey bilişsel gerektiriyorken 3'ü üst düzey bilişsel işlem gerektirmektedir.

Bu durumda ikinci araştırma sorusunun yanıtı olarak İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B1-B2 ders ve çalışma kitabında alt düzey bilişsel becerileri geliştirmeyi amaçlayan soru sayısı üst düzey bilişsel becerileri geliştirmeyi amaçlayan sorulardan tüm metin türleri içerisinde daha çok olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B1-B2 ders ve çalışma kitabında sadece şiir türüne ilişkin hazırlanan soruların üst düzey bilişsel becerileri geliştirmeyi amaçlayan soru sayısının daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer metin türlerinde ise alt düzey bilişsel becerileri geliştirmeye yönelik sorular yöneltilmektedir.

Yabancılar Türkçe Öğretimi üzerine hazırlanmış bu iki ders kitabının karşılaştırılması durumunda ortaya şöyle bir sonuç çıkmaktadır:

- İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B1-B2 ders ve çalışma kitaplarındaki soru sayısı ortalamaları, soruların niteliklerine ve soru tiplerine göre dağılımı ele alınmaktadır. Anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının hemen hemen eşit olduğu, anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin altı soruların daha çok alt düzey

bilişsel işlem yapmayı gerektiren sorulardan oluştuğu, şiir türüne ilişkin herhangi bir çalışmaya yer verilmediği tespit edilmiştir. Soru tiplerine gelince ise toplamda 531 sorudan; 172'si açık uçlu, 70'i boşluk doldurma, 207'si doğru/yanlış, 54'ü eşleştirme ve 28'i çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.

- Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B1-B2 ders ve çalışma kitaplarındaki soru sayısı ortalamaları, soruların niteliklerine ve soru tiplerine göre dağılımı ele alınmaktadır. Anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının hemen hemen eşit olup şiir türüne ilişkin soru sayısının ortalamasının 3,3 olduğu tespit edilmiştir. Anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin altın soruların daha çok alt düzey bilişsel işlem yapmayı gerektiren sorulardan oluştuğu, şiir türünde ise metin altı soruların üst düzey bilişsel işlem yapmayı gerektiren sorulardan oluştuğu tespit edilmiştir. Soru tiplerine gelince 959 sorudan; 271'i açık uçlu, 88'i boşluk doldurma, 304'ü doğru/yanlış, 95'i eşleştirme, 201'i çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan bu iki kitap karşılaştırıldığında kitaplar arasında farklılıklar tespit edilmiştir.

4.2 Öğretim Elemanlarının *Yedi İklim* ve *İstanbul* Adlı Set Kitaplarındaki Okuma Metinlerine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular ve Yorumlar

4.2.1 *Yedi İklim* Adlı Metot Kitabındaki Okuma Metinleri Üzerine Öğretim Elemanları Görüşleri

1. *Yedi İklim* Kitabında Okuma Becerisinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın kullandığı kelimelerin yoğunluğundan, metinlerin gereğinden fazla uzatılmasından, konu seçimlerinin ve gramer alıştırmalarının yeterli olmadığından, öğrenci seviyelerini yeterince yakalayamamasına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

11. Okuyalım, başlıkları uygun bölümlere yerleştirelim.
Tornado

Hangi Mevsimde, Nereelerde Görülür?

Nasıl Oluşur?

Tornado Nedir?

Hızı ve Süresi Nedir?

Tornado Sırasında Hangi İşlere Olaylar Yaşanmıştır?

Tornado Nedir?

Tornado, kümüls bulutları ile bağlantılı olarak silindirik şekilde dönerken geçen rüzgâr türüdür. Bulutlardan yere kadar uzanan tahrip gücü yüksek bir doğa felakettir. Uzunları döndürme kılıhına benzer. Tornado genellikle bir saatten az sürer ancak birkaç dakika ya da saatlerce süren tornadolara da vardır.

Tornadonun oluşmasını sağlayan 3 etken vardır:

1. Yer seviyesinden atmosferin orta seviyelerine kadar nemli hava.
2. Sürekli yükselen sıcak hava.
3. Kaldırma Gücü.

Havanın yükselmesi için bir kaldırma gücüne ihtiyaç vardır. Bu güç genellikle zeminin yakınındaki havanın ısınmasıyla oluşur. Hava, ısındığı zaman daha hafif hâle gelir ve yükselmeye başlar. Yükselen sıcak hava, üzerindeki soğuk havayı yukarıya doğru iter. Sıcaklık ve basınçtaki ani değişiklikler bir rüzgâr oluşturur. Hava yükseldikçe rüzgârın hızı artar ve girdap hâline gelir. Hızla yükselen sıcak hava soğuduğunda içindeki su buharı yoğunlaşır. Bu da ortası gri renkte hava kütesinin tornado görünümüne almasına neden olur.

Tornadolar yeryüzünde yılın herhangi bir zamanında ve herhangi bir yerinde çeşitli şiddetlerde ve şekillerde meydana gelebilir. Ancak, tornado mevsimi ilkbahardan sonbahara kadardır. Tornadoların en sık görüldüğü mevsim genellikle yazdır. Sıklıkla Kuzey Amerika'nın iç, doğu ve kuzey doğusunda, zaman zaman da Avustralya, Japonya, Orta Asya, İngiltere, İtalya'da görülür. Küçük boyutlu olanlarına Türkiye'de de rastlanır.

Coğu tornado kuzey doğuya doğru 16 - 32 km/saat hızla hareket eder. Tornadolar genellikle bir saatten daha az sürerler. Ancak bir kaç dakika sürerek 7 km yol alan veya saatlerce sürerek 100 km'den fazla yol alanları da gözlenmiştir.

Bugüne kadar en büyük can ve mal kaybına yol açan tornado, Amerika Birleşik Devletleri'nde Mart 1925'de olmuştur. Bu olayda 695 kişi hayatını kaybetmiş, 2000'den fazla kişi yaralanmış ve dört tommen haritadan silinecek derecede olmak üzere 6 kasaba hasar görmüştür. 5 Nisan 1936 tarihinde Tupelo ve Mississippi'de 216 kişi, 5 Nisan 1936'da ise Gainesville ve Gıda 203 kişi ölmüştür. 3-4 Nisan 1974'te ABD'de 13 eyaletten geçen tornadolar 307 kişinin ölümüne, 6000'den fazlasının yaralanmasına ve 600 milyon \$ maddi hasara yol açmıştır. 1 Mart 1983'te Los Angeles yakınındaki bir tornado ise kasabanın tamamen yıkılmasına ve 33 kişinin de hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

Kuvvetli bir tornado ile yıkılan ahırda gaz lambası 1/3 mil (0.536 km) kadar yukarıya fırlatılmış, yere düştüğünde ise hâlâ sağlam ve yanar durumda olduğu görülmüştür.

Bir koyun sürüsü, tornadoyla birlikte 800 m uzağa taşınmış, olaydan sonra hayvanların hiç zarar görmemesi hayretle karşılanmıştır.

1955 yılında, Boudle South Dakota'da küçük kızının midilliye binmesini seyreden bir anne, çoçluğu ve midilliye aniden tornado tarafından çekildiğini görmüştür. Peşlerine döşen anne, kızını ve midilliye 800 m ötede bulmuştur. Kızında ve midilliye ufak tefek çiziklerin dışında herhangi bir zarar yoktur.

12. Okuyalım, butalım.
Okuduğumuz metinde, aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını butalım.

yıkma → kırıp dökmek
şekil → tabiat
devamlı → sürekli
kuvvet → ebat

13. İşaretleylim.
Aşağıdakilerden hangileri tornadonun dış görünüşünü nitelendirir?

1. Silindirik şeklindedir.
2. Döndürme kılıhına benzer.
3. Ortası gri renklidir.
4. Birkaç parça hâlinindedir.
5. Kenarları sarıdır.
6. Uzun bir dikdörtgene benzer.

14. İşaretleylim.
Aşağıdaki tornadoların özelliklerinden hangileri metinde yoktur?

	Var	Yok
1. süresi	☐	☐
2. dönüp yönü	☐	☐
3. şekli	☐	☐
4. meydana geldiği yerler	☐	☐
5. yükseldiği	☐	☐
6. uzunluğu	☐	☐

15. Yazalım.
Doğal Afet
Bir doğal afet belirleyelim (deprem, heyelan, sel, yanardağ patlaması vb.) ve araştıralım. Okuduğumuz parçadaki ara başlıkları da kullanarak metin hâline getirelim.

16. Okuyalım, İşaretleylim.
Bunları Biliyor musunuz?

1. Tornadonun mevsimi var mı?
Tornadolar yeryüzünde yılın herhangi bir zamanında ve herhangi bir yerinde çeşitli şiddetlerde ve şekillerde meydana gelebilir. Ancak, tornado mevsimi ilkbahardan sonbaharın başlarına kadardır. Tornadoların en sık görüldüğü mevsim de genellikle yazdır.
2. Tornadolar gece olabilir mi?
Evet, olabilir. Genellikle birçok yerde öğleden sonraları tornado oluşmaya başladından önce, hatta gece yarısına kadar da görülebilmektedir.
3. Tornadonun belirgin bir sesi var mıdır?
Evet, vardır. Bir çalale sesi ya da yakından tren geçiyormuş gibi bir ses duyulmaktadır.
4. Tornadoların geliş yönü belli midir?
Tornadolar herhangi bir yönde gelebilir. Ama çoğu güneybatıdan kuzeydoğuya doğru ya da batıdan doğuya doğru hareket etmektedir. Tornado greden belli hava yapılarından oluşan sıklıkla bunu göstermektedir.
5. Tornadonun belirli bir dönme yönü var mıdır?
Dünyanın kuzey yarımküresinde oluşan hortunlar saat yönünün tersinde, güney yarımküresinde oluşurlar ise saat yönünde dönmektedir.

Okuduğunuz metne göre:

1. "Tornado" ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Tornadolar yılın herhangi bir ayında meydana gelebilir.
B) Dünyanın herhangi bir yerinde olabilir.
C) En çok yaz aylarında görülür.
D) Tornado mevsimi ilkbahardan sonbaharın sonuna kadardır.
2. Tornado genellikle günün hangi zamanında meydana gelir?
A) sabah
B) öğle
C) öğleden sonra
D) akşam
3. "Tornado" ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?
A) Kuzey ve güney yarımküredeki dönme yönü farklıdır.
B) Genellikle güneyden kuzeye doğru hareket ederler.
C) Gece başlayan tornadolar birkaç dakika sürmektedir.
D) Deniz dalgası gibi ses çıkmaz.

Konuşalım. / Aşağıdaki kelimeleri kullanarak, ilkenizdeki doğa olaylarını anlatınız.

Kelime Dünyası

- * küllü
- * eklem
- * nem
- * gözlem
- * basınç
- * afet
- * hasar
- * katırga
- * girdap
- * çiy
- * sızlamak
- * kenmak

Şekil 68: Yedi İklim B2 ders kitabı 6. ünite Tornado adlı okuma metni (s. 126. 127. 128. 129).

2. Kitaptaki Okuma Metinlerinin Öğrenciye Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın kullandığı kelimelerin eksikliğinden, öğrencinin ilgisini çekecek metin sayısının azlığından, metinlerin seviyelerinin tutarsızlıklarından, metinlerin işleniş konusunda öğrencilerin dikkatlerinin çekilememesi gibi yorumlarını dile getirmişlerdir.

3.Okuma Metinlerinde Türk Kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın kullandığı okuma metninin % 50'sinde Türk kültürüne yer verilmesine, kültürel açıdan daha fazla bilgilerin sunulması gerektiğine, metinlerde çok fazla yansıtılmamasına, genel olarak metinlerde aile yapısına inilmesine yönelik eleştiriler yapılmıştır.

4.Okuma Metninin Kültürlerarasılığı Yansıtıp Yansıtmadığına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın kullandığı okuma metninin kültürlerarasılığı çok az yansıttığını, bazı metinlerin bu konu da öğrencilere çok uygun olmadığına ve kitabın bu açıdan çeşitlendirilmesi gerektiğine yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

8. Dinlelim, eşleştirelim
Farklı Düğünler

Hollanda

İskoçya

Afrika

Çek Cumhuriyeti

Finlandiya

Türkmenistan

Dünya üzerinde birbirinden ilginç düğün gelenekleri var. Türkiye'de tuzlu kahveyi içen damat adayı sesini çıkartmazken Hindistan'da damadın ayakları gelinin annesi tarafından yıkılıyor. İşte dünya üzerindeki diğer gelenekler...

Çin

Fas

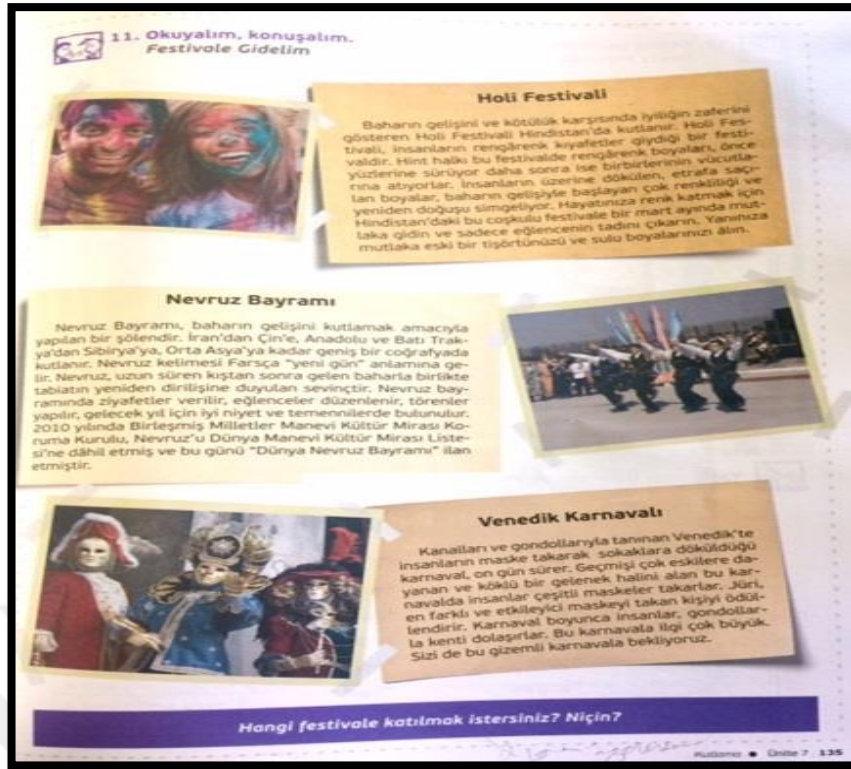
Kosova

NEREDE?

1. Gelinle damat tek kaşıkla çorba içer.
2. Gelinin yüzü beyaza boyanır.
3. Geline takılanlar ve gelinlik kırk kiloyu geçer.
4. Düğün tarihi için doğum günü önemlidir.
5. Tacı alan kız evlenir.
6. Dilek adajına dilekler yazılır.
7. Büyüktler, gelinin ayaklarını yıkar.
8. Gelin süt banyosu yapar.
9. Gelin adayına para ve fıstık verilir.

40 Ünite 2 • Değerlerimiz

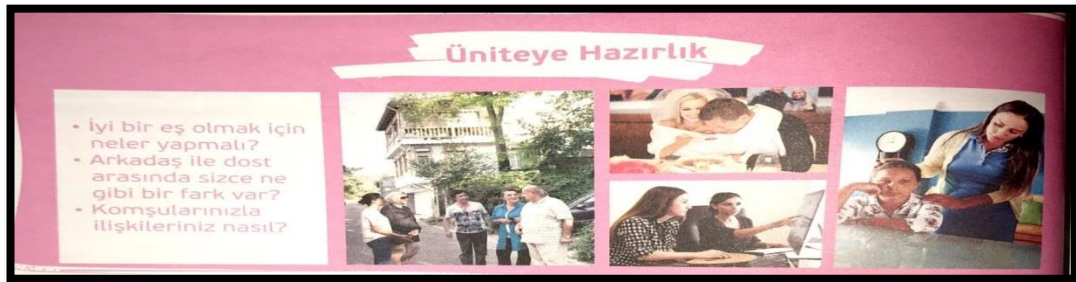
Şekil 69:Yedi İklim B2 ders kitabı okuma metni ardından verilen kültürlerarasılığa örnek bir dinleme çalışması(s.40)

Şekil 70: Yedi İklim B1 ders kitabı kültürlerarasılığa örnek okuma metinleri (s.135)

5. Ünitelerin Başlangıcında Öğrencilerin Hazırbulunuşluğuna İlişkin Nasıl Bir Yol İzlendiği İle İlgili Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın ünitelerin başlangıcında öğrencilerin hazırbulunuşluğuna ilişkin metin öncesi 2 ya da 3 soru yöneltildiğine, resimler ve sorular yardımıyla konuya hazırlanmaları sağlandığına, ünite hakkında ön hazırlık olarak karşılıklı konuşmaların daha faydalı olduğuna, soruların dikkat çekici ve güdüleyici olduğuna, verilen kelimelerin bazen Öğretim elemanları tarafından açıklandığına ve ya ödev verildiğine ve metinlerde verilen kelimelerin anlamlarının tercümesinin öğrencilere yaptırılabilmesine yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

Şekil 71: Yedi İklim B2 ders kitabı okuma metinleri öncesi 3 sorudan oluşan ünite hazırlık çalışmalarına örnek (s.36)

6. Ünitelerin Yabancılara Türkçe Öğretiminin Amaçlarına Katkısı Bağlamında Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın ünitelerin yabancılara Türkçe öğretiminin amaçlarına katkısı bağlamında özellikle tatil, sağlık, eğitim ünitelerinin gayet başarılı olduğuna ama biraz daha içerik bakımından zenginleştirilebileceğine, gramer alıştırmalarının yetersiz olduğuna ve üniteler arasında kopuklukların olduğuna ve A2 kitabında isim tamlaması gramerini öğrenci henüz öğrenmediği halde kitabın başında 2. ünite de isim tamlaması örneklerinin bolca verilmesine yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

Şekil 72: Yedi İklim B1 ders kitabı sağlık, eğitim, spor üniteleri (s. 54-55)

7. Metin Altı Soruların Cevaplarının Metin İçerisindeki Hemen Fark Edilme Oranına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın ünitelerinin metin altı soruların cevaplarının metin içerisindeki hemen fark edilme oranlarıyla ilgili soruların %50 ila % 70 sinin öğrenciler tarafından direk fark edildiğine ve öğrencilerden sorular üzerine çıkarım yapmaları istendiğine yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

8. Öğrenciyi Düşünmeye Yönelten Soruların Ne Oranda Sorulduğuna İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta öğrencileri düşünmeye yönelten soruların %70 ile % 100 oranında olup bu konuda başarılı olduğuna, genelde sosyal konuların ele alındığı kısımlarda düşünmeye yönelik soruların daha yoğun olduğuna ve soruların basit düzeyde gittiğine yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

9. Okuma Metinlerindeki Metin Altı Sorularının Türlerine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerindeki metin altı sorularının türlerine ilişkin genelde eşleştirme, doğru/yanlış, çoktan seçmeli türlerin kullanıldığına, metin türlerinin saptayıcı açıklamaya yatkın sorulduğuna ve öğrencilerin genelde soruları kolaylıkla cevapladıklarına yönelik yorumlar dile getirilmiştir.

10.Kitaptaki Soru Tiplerinin Metinden Metine Değişimine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta soru tiplerinin metinden metine değiştiğini özellikle dinleme metinlerinde doğru/yanlış sorularının kullanıldığını, okuma metinlerinde ise açık uçlu, eşleştirme ve doğru yanlış sorularının kullanıldığına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

11.Kitapta Hangi Soru Tiplerine Daha Çok Yer Verildiğine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerinin ardından en çok kullanılan soru tiplerinin açık uçlu, doğru/yanlış, eşleştirme soruları olduğuna ve tüm soru türlerine eşit dağılım yapıldığına yönelik yorumlar dile getirilmiştir.

12.Okuma Öncesi, Sırası Ve Sonrasına İlişkin Ne Gibi Sorunlarla Karşılaşıldığına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitaptaki metinlerin okuma öncesinde çok fazla sorun içermediğine sadece öğrencilerin bazen anlama gücü çektiklerine, okuma sırasında metinlerin uzun olduğundan dolayı öğrencilerin zorlandığına, okuma sonrasında ise metni analiz ve sentez kısımlarında zorlandıklarına ve öğrencilerin

açık uçlu sorulara cevap verirken sıkıntı yaşadıklarına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

Yedi İklim Adlı Metot Kitabındaki Okuma Metinleri Üzerine Yapılan Öğretim Elemanları Görüşlerinin Sonuçları

Söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerinin öğrencilerin seviyelerine yeterince uygun olmadığı, metinlerin işlenişi konusunda öğrencilerin dikkatlerinin çekilemediği, metinlerin gereğinden fazla uzun olduğu ve gramer alıştırmalarının yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Kültürel açıdan, okuma metinlerinin % 50'sinde Türk kültürüne yer verildiğine ve kültürel olarak daha fazla bilgilerin sunulması gerektiğine, metinlerin kültürlerarasılığı çok az yansıttığına, bazı metinlerin bu konuda öğrencilere çok uygun olmadığına ve kitabın bu açıdan çeşitlendirilmesi gerektiğine yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Söz konusu kaynak kitapta ünitelerin başlangıcında öğrencilerin hazırbulunuşluğuna ilişkin metin öncesi 2 ya da 3 soru yöneltildiğine, resimler ve sorular yardımıyla konuya hazırlanmaları sağlandığı ve ön hazırlık olarak karşılıklı konuşmaların daha faydalı olduğu ve soruların dikkat çekici ve güdüleyici olduğu savunulmuştur. Kitabın ünitelerinin yabancılara Türkçe öğretiminin amaçlarına katkısı bağlamında özellikle tatil, sağlık, eğitim ünitelerinin gayet başarılı olduğu tespit edilmiş olup içerik bakımından biraz daha zenginleştirilebileceğine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Okuma metinlerinin metin altı sorularının cevaplarının metin içerisindeki hemen fark edilme oranının %50 ila % 70 olduğu ve öğrenciler tarafından direk fark edildiği saptanmıştır. Kitapta öğrencileri düşünmeye yönelten soruların %70 ila % 100 oranında olduğu bu konuda başarılı olduğu ve genelde sosyal konuların ele alındığı kısımlarda düşünmeye yönelik soruların daha yoğun olduğu saptanmıştır. Kitapta soru tiplerinin metinden metine değiştiğini özellikle dinleme metinlerinde doğru/yanlış sorularının kullanıldığı okuma metinlerinde ise genelde açık uçlu, eşleştirme, boşluk doldurma ve doğru yanlış sorularının kullanıldığına öğrencilerin genelde soruları kolaylıkla cevapladıkları sonucuna varılmıştır. Söz konusu kaynaktaki metinlerin okuma öncesinde çok fazla sorun içermediği sadece öğrencilerin bazen anlama güçlüğü çektiği ifade edilmiştir. Ayrıca okuma metinlerinin uzun olması da öğrencilerce sorun olarak dile getirilmiştir. Öğrencilerin metin analiz ve sentez kısımlarında zorlandıklarına ve açık uçlu sorulara cevap verirken sıkıntı yaşadıklarına yönelik sonuçlar tespit edilmiştir.

4.2.2 İstanbul Adlı Metot Kitabındaki Okuma Metinleri Üzerine Öğretim Elemanları Görüşleri

1.İstanbul Kitabında Okuma Becerisinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitaptaki okuma metinlerinin kazandırılan dilbilgisi becerisinden ve kelime becerisinden bağımsız olduğuna, metinlerinin seçimi sırasında gramer konularının dikkate alınmamış olup metni okuduktan sonra bu metnin neden okunduğuna dair bir cevap olmadığına, kitabın kültürel anlamda daha zengin olması gerektiğine, metinlerin dilbilgisi çalışmalarını ve sözcük öğretimini desteklemekte zayıf kaldığına, metinlerin başka yerlerden temin edilmesinin bir uyum problemi doğurduğuna, yazım yanlışlarının ve telaffuz problemlerinin yaşandığına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

2.Kitaptaki Okuma Metinlerinin Öğrenciye Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitaptaki okuma metinlerinin öğrenciye uygunluğu konusunda A1'in uygun olmadığına, A2'nin kısmen, B1'in hiç uygun olmadığına, B2'nin kısmen, C1'in uygun olduğuna ama özellikle C kuru ünitelerinin bölümlerinin öğrencilerin ilgisini çekmediğine ve cümlelerin oldukça uzun olduğuna, öğrencilere hangi seviyede ne öğreteceğimiz sorununun hala çözülemediği ve kültürel farklılıklardan dolayı problemler çıktığına yönelik yorumlar yapılmıştır.

3.Okuma Metinlerinde Türk Kültürüne Yer Verilip Verilmediğine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerinde Türk kültürüne kısmen yer verildiğine ve metinlerin bu anlamda yetersiz olduğuna, daha çok kültürden kültüre bölümünde aktarıldığına, Türk kültürünün çok fazla yansıtılmamasının sebebinin kültürümüzün geniş bir yelpazeye sahip olduğuna yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

HAMAM MERAKI

İstanbul ilginç bir konferansa ev sahipliği yaptı: "Uluslararası Fırdo, Hamam, Sauna Konferansı". Konferansta uzmanlar Türk hamamı, Macar fırdosu ve Fin saunası hakkında konuştular. Bu hamamların benzerlik ve farklarını ortaya çıkardılar. Konferansın en renkli isimlerinden biri Yrd. Doç. Dr. Nina Ergin'di. Nina Ergin altı yıl önce 427 yıllık Çemberlitaş Hamamı'yla ilgili tezi için İstanbul'a gelmiş ve bir Türkle evlenip bir daha da ülkesine dönmemiş. Nina Ergin ile Türkiye için İstanbul'da görüştük ve Türk, Macar, Fin hamamları hakkında bir kez daha konuştuk.

Osmanlı'da hamamlar, kadınlar ve erkekler için ayrı ayrıydı. Kadınlar için çok önemliydi. Çünkü hamama gitmek, Osmanlı'nın kapalı toplumunda dışarı çıkmak için bir bahaneydi. Kadınlar hamama grup halinde gidip genellikle tüm gün hamamda kalıyordu. Kadınlar oradayken bazen dedikodu yapıyor, bazen de oğulları için gelin arıyorlardı. Hamamlar, aynı zamanda o dönemlerin güzelik salonlarıydı. Kadınlar, hamama gelirken, büyük bohçalar içinde peştamallar, sürme, sabun, tarak, nalanlar getiriyorlardı.

Macarlarda kaplıca geleneği vardır. Macaristan'da Osmanlı'dan kalma bir hamam kültürü bulunuyor. Osmanlılar orada uzun süre kalmış. Ama aynı zamanda Macarlar'da daha eski bir banyo kültürü de var. Macarlar termal kaplıca geleneğine sahip. Bunun Macar kültüründe adı "Fırdo". Ancak kaplıca ve hamam ayrı şeyler. Mesela hamamın dinî bir yanı da var, kaplıcanın ise dinî bir taraf yok.

Finliler ise saunaya ailece gider. İnsanlar Fin hamamında yıkanmıyor, sadece terlemek için giriyor. Terledikten sonra ise genelde dışarıya çıkıp kar ile yıkıyorlar. Fin saunasında erkek ve kadın bölümü ayrı değil. Çocuklar ve anne-babaları, kadın-erkek hep birlikte saunaya gidebiliyor. Saunadan çıktıktan sonra, küçük ağaç parçalarını vücutlarına vuruyorlar. Amaç, kan dolaşımını hızlandırmak. Fin saunası, çok basit ahşaptan bir kulübedir. Eskiden sauna içinde küçük bir soba vardı ve bu sobada odun yakıyorlardı. Şimdiki saunaları ise elektrikle ısıtıyorlar.

Aşağıdaki cümleler metne göre doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Nina Ergin Çemberlitaş Hamamı hakkında bir tez yazdı. ()
2. N. E. bir Türkle evlendikten sonra İstanbul'a yerleşti. ()
3. Osmanlı'da hamamlara sadece kadınlar gidiyordu. ()
4. İnsanlar fin hamamına yıkanmak için gidiyor. ()
5. Osmanlı'da hamamlar, yıkanmanın yanında sosyalleşme yeri idi. ()
6. Macarlarda banyo geleneği sadece hamam değildi. ()

ÖĞRENİM ÖĞRENİM

Bir öğrenci: Bir gemi yolculuğuna çıktık. Okyanusun ortasında bir kaza oldu ve gemimiz batıyor. Sadece bir kurtarma botu var ve bota sınıf mevcudunun %10'u kadar arkadaşımızı alabiliriz. Yakındaki ıssız adaya başka türlü ulaşamıyoruz. Kararımızı verelim, gerekçelerimizi de açıklayalım.

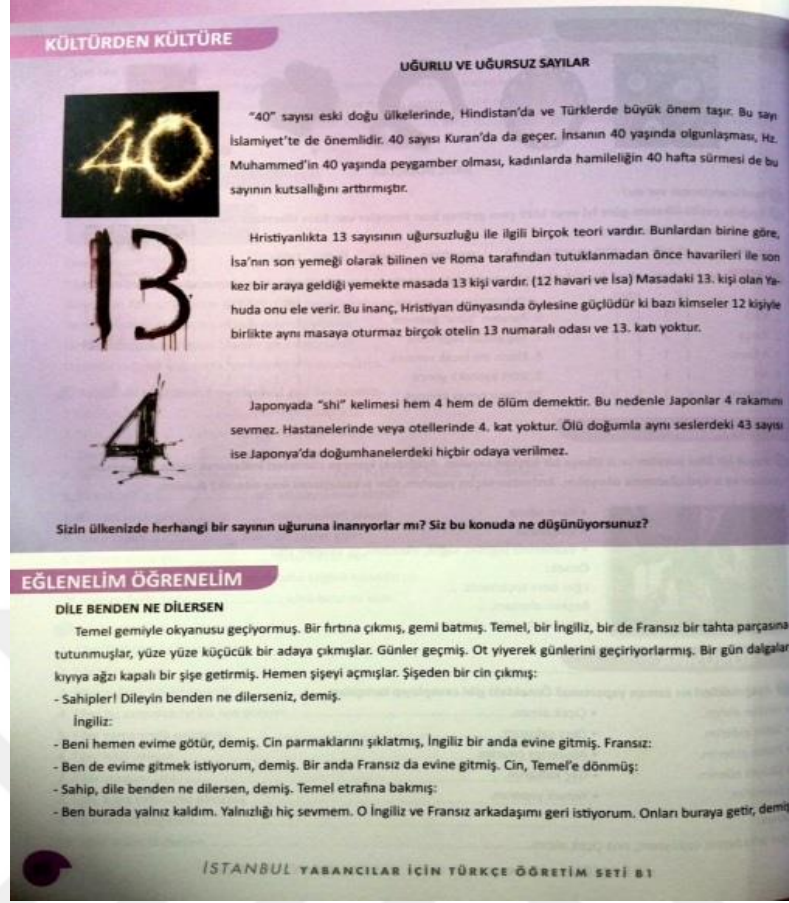
Sınıfın geri kalanı: Bottaki arkadaşınızı, bizi bota alarak kurtarması için ikna edelim. Neden bizi almalı?

- Beni almalsın çünkü çok iyi yemek yaparım.
- Beni almak zorundasın çünkü ben marangozum, ıssız adada evleri ancak ben yapabilirim...

Şekil 73:İstanbul B1 ders kitabında Türk kültürüne ait örnek bir çalışma(s.52)

4.Okuma Metinlerinin Kültürlerarasılığı Yansıtıp Yansıtmadığına İlişkin Öğretim elemanları Görüşleri

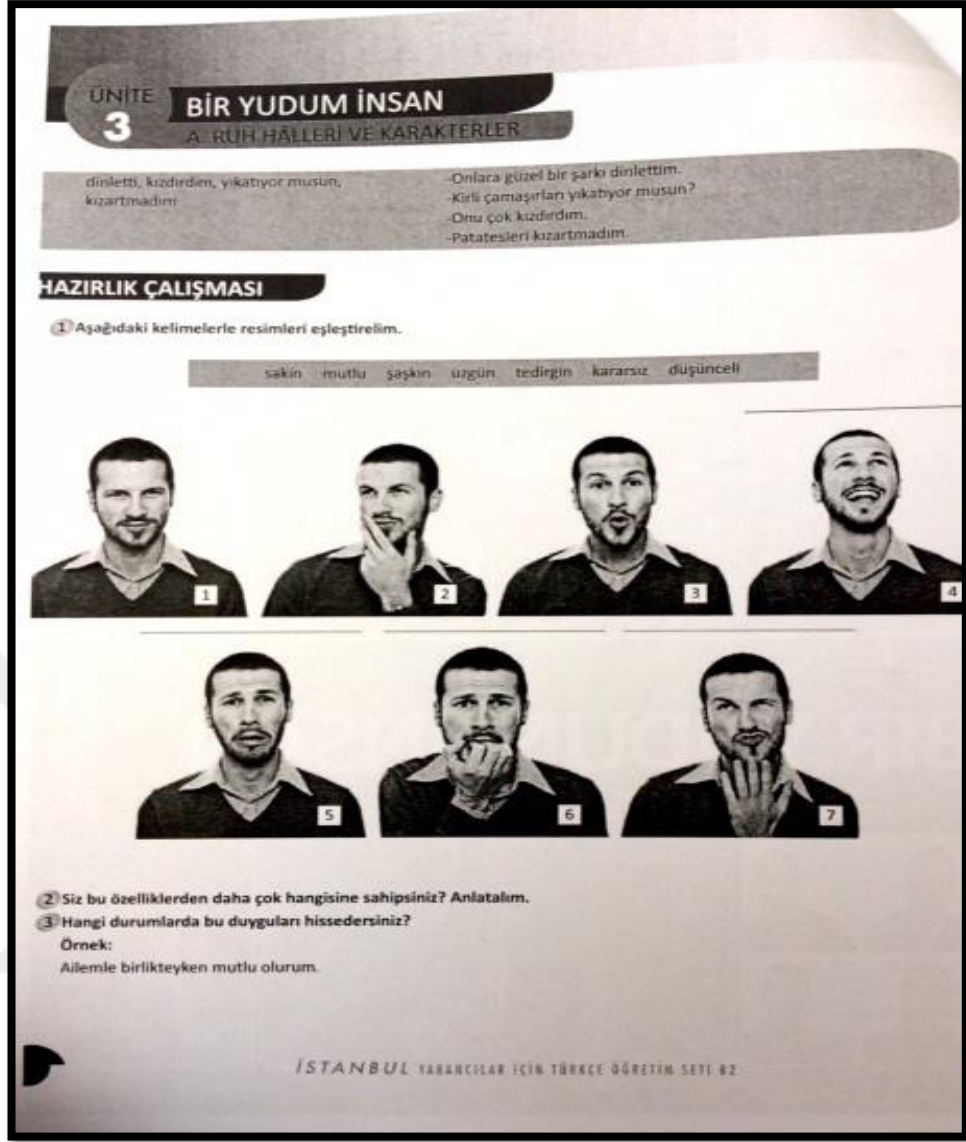
Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerinin kültürler arasılığı çok fazla yansıtmadığını, özellikle Afrika kökenli öğrencilerin kültürlerine çok fazla yer verilmediğine ve kitapta "kültürden kültüre" bölümünün bulunmasının bu açıdan önemli olduğuna yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

Şekil 74:İstanbul B1 ders kitabı kültürlerarasılığa örnek bir çalışma(s.82)

5. Ünitelerin Başlangıcında Öğrencilerin Hazırbulunuşluğuna İlişkin Nasıl Bir Yol İzlendiği İle İlgili Öğretim elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta ünitelerin başlangıcında öğrencilerin hazırbulunuşluğuna ilişkin metin öncesi resimler ve sorular kullanıldığına, genelde sözcük etkinliklerine yönelik ve ön bilgi hazırlamaya yönelik olduğuna, bazı bölümlerde ise gramere daha fazla ağırlık verildiğine yönelik yorumlar dile getirilmiştir.

Şekil 75:İstanbul B2 ders kitabı ünitelerin başlangıcındaki hazırlık çalışmalarına bir örnek(s.44)

6. Ünitelerin Yabancılar Türkçe Öğretiminin Amaçlarına Katkısı Bağlamında Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta ünitelerin yabancılar Türkçe öğretimi açısından gerek dilbilgisi gerekse kültürel bağlamda kitabın amaca uygun hazırlanmış olduğuna, dilbilgisi kısmının yoğun olduğuna, bilgi ağırlıklı olduğuna, sorun odaklı yaklaşımlar ve yaşanan sorunlardan ziyade çözüm odaklı araştırmalar ve gelişim yöntemlerinin çoğaltılmasının gerekli olduğuna yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

7. Metin Altı Soruların Cevaplarının Metin İçerisindeki Hemen Fark Edilme Oranına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitabın ünitelerinin metin altı soruların cevaplarının metin içerisindeki hemen fark edilme oranının % 70 olduğuna, seviyelere göre bu durumun değiştiğine, derin metin sorularından ziyade yüzeysel metin sorularının bulunduğuna yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

8. Öğrenciyi Düşünmeye Yönelten Soruların Ne Oranda Sorulduğuna İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta öğrenciyi düşünmeye yönelten sorunun oldukça sınırlı ve yetersiz olduğuna, %30'luk bir oranı içerdiğine yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

9. Okuma Metinlerindeki Metin Altı Sorularının Türlerine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta bilgi ve kavrama düzeyi sorular bulunduğu, genelde tek düze soruların olduğuna, öğrencilerin yorumlama veya çıkarım yapabilecekleri soruların bulunmadığına, metin altı sorularda daha çok kısa cevaplı, boşluk doldurma ve doğru yanlış sorularının kullanıldığına ve soruların özensiz hazırlandığına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

10. Kitaptaki Soru Tiplerinin Metinden Metine Değişimine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta metinden metine soru tiplerinin çok nadir değiştiğine, çeşitliliğin zayıf olduğuna yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

11. Kitapta Hangi Soru Tiplerine Daha Çok Yer Verildiğine İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitapta bilgi ve kavrama düzeyi sorular, klasik, boşluk doldurma, eşleştirme ve doğru/yanlış tipi soruların kullanıldığına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

12.Okuma Öncesi, Sırası Ve Sonrasına İlişkin Ne Gibi Sorunlarla Karşılaşıldığına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri

Öğretim elemanları, söz konusu kaynak kitaptaki metinlerin okuma öncesinde öğrencileri metne hazırlama noktasında sıkıntılar olduğuna, güdülenme problemlerinin yaşandığına okuma sırasında ve sonrasında metni anlamlandırma noktasında ciddi problemlerin ortaya çıktığına, telaffuzda zorluk çekme, metinden kopma gibi problemlerin yaşandığına yönelik yorumlarını dile getirmişlerdir.

***İstanbul* Adlı Metot Kitabındaki Okuma Metinleri Üzerine Yapılan Öğretim Elemanları Görüşlerinin Sonuçları**

Söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerinin kazandırılan dilbilgisi becerisinden ve kelime becerisinden bağımsız olduğu ve metinlerinin seçimi sırasında gramer konularının dikkate alınmamış olduğu saptanmıştır. Okuma metinlerinde Türk kültürüne kısmen yer verildiği daha çok kültürden kültüre bölümünde aktarıldığı ve metinlerin bu anlamda yetersiz olduğu kültürel anlamda daha zengin olması gerektiği savunulmuş fakat Türk kültürünün çok fazla yansıtılmamasının sebebinin kültürümüzün geniş bir yelpazeye sahip olduğundan dolayı eksikliklerin olabileceği savunulmuştur. Söz konusu kaynak kitapta okuma metinlerinin kültürlerarasılığı çok fazla yansıtmadığı, özellikle Afrika kökenli öğrencilerin kültürlerine çok fazla yer verilmediği saptanmıştır. Okuma metinlerinin dilbilgisi çalışmalarını ve sözcük öğretimini desteklemekte zayıf kaldığı, metinlerin başka yerlerden temin edilmesinin bir uyum problemi doğurduğu, yazım yanlışlarının ve telaffuz problemlerinin yaşandığı tespit edilmiştir. Okuma metinlerinin öğrenciye uygunluğu konusunda A1'in uygun olmadığı, A2'nin kısmen, B1'in hiç uygun olmadığı, B2'nin kısmen, C1'in uygun olduğu ama özellikle C kuru ünitelerinin bölümlerinin öğrencilerin ilgisini çekmediği ve cümlelerin oldukça uzun olduğuna, öğrencilere hangi seviyede ne öğreteceğimiz sorununun hala çözülemediği ve kültürel farklılıklardan dolayı problemler çıktığı saptanmıştır. Kaynak kitapta ünitelerin başlangıcında öğrencilerin hazırbulunuşluğuna ilişkin metin öncesi resimler ve sorular kullanıldığı, genelde bunların sözcük etkinliklerine ve ön bilgi hazırlamaya yönelik olduğu savunulmuştur. Ünitelerin yabancılara Türkçe öğretimi açısından gerek dilbilgisi gerekse kültürel bağlamda kitabın amaca uygun hazırlanmış olduğu, dilbilgisi kısmının yoğun olduğu, bilgi ağırlıklı olduğu sonucuna varılmıştır.

Ünitelerde sorun odaklı yaklaşımlar ve yaşanan sorunlardan ziyade çözüm odaklı araştırmalar ve gelişim yöntemlerinin çoğaltılmasının gerekli olduğuna yönelik katılımcılar tarafından önerilerde bulunulmuştur. Kitap içerisinde öğrenciyi düşünmeye yönelten sorunun oldukça sınırlı ve yetersiz olduğu, %30'luk bir oranı içerdiği saptanmıştır. Bilgi ve kavrama düzeyi soruların yanında, genelde tek düze soruların olduğu, öğrencilerin yorumlama veya çıkarım yapabilecekleri soruların bulunmadığı öne sürülmüştür. Metinden metine soru tiplerinin çok nadir değiştiği, çeşitlilik açısından zayıf olduğu ifade edilmiştir. Metin altı sorularda daha çok kısa cevaplı, boşluk doldurma ve doğru yanlış sorularının kullanıldığı ve soruların özensiz hazırlandığı görülmüştür. Kaynak kitaptaki metinlerin okuma öncesinde öğrencileri metne hazırlama noktasında yetersiz olduğu, güdülenme problemlerinin yaşandığı, okuma sırasında ve sonrasında metni anlamlandırma noktasında ciddi problemlerin ortaya çıktığı, telaffuzda zorluk çekme, metinden kopma, soruların metin ile ilişkili olmaması gibi problemlerin yaşandığı sonuçlarına varılmıştır.

Tablo 43: *Yedi İklim* ve *İstanbul* Adlı Metot Kitaplarındaki Okuma Metinleri Üzerine Yapılan Öğretim elemanları Görüşlerinin Sonuçları

Yedi İklim	İstanbul
Okuma metinleri öğrencilerin seviyelerine uygun değildir.	Okuma metinleri öğrencilerin seviyelerine uygun değildir.
Okuma metinleri öğrencilerin dikkatini çekmiyor.	Okuma metinleri öğrencilerin dikkatini çekmiyor.
Metinler çok uzun.	Metinler çok uzun.
Dil bilgisi alıştırmaları yetersizdir.	Dil bilgisi alıştırmaları yögundur..
Okuma metnininin %50' sinde Türk kültürüne yer verilmiştir.	Okuma metnlerinde Türk kültürüne kısmen yer verilmiştir.
Okuma metinleri kültürlerarasılığı yansıtmıyor.	Okuma metinleri kültürlerarasılığı yansıtmıyor
Hazırbulunuşluğa ilişkin metin öncesi üniteye ait 2 ya da 3 soru bulunmaktadır.	Hazırbulunuşluğa ilişkin metin öncesi görsel etkinliklerle sözcük öğretimine yönelik alıştırmalar bulunmaktadır.
Metin altı sorularının cevaplarının fark edilme oranı %50 ila %70' dir.	Metin altı sorularının cevaplarının fark edilme oranı %70' dir
Öğrenciyi düşünmeye yönelten sorular %70 oranındadır.	Öğrenciyi düşünmeye yönelten sorular %30 oranındadır.
Sorular; genelde açık uçlu, eşleştirme, boşluk doldurma ve doğru/yanlış tipi sorulardan oluşmaktadır.	Sorular; genelde açık uçlu, eşleştirme, boşluk doldurma ve doğru/yanlış tipi sorulardan oluşmaktadır.
Okuma sırasında metinler uzun, sonrasında ise açık uçlu soruları cevaplamakta sıkıntı çekme.	Okuma sırasında ve sonrasında metinden kopma, telaffuz zorluğu çekme.

Tablo 43'e göre, *Yedi İklim* ve *İstanbul* setlerindeki okuma metinlerinin öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı tespit edilmiştir. Her iki kitap içerisinde de okuma metinlerinin öğrencilerin dikkatini çekmediği ve metinlerin çok uzun olduğu saptanmıştır. *Yedi İklim* kitabında dil bilgisi araştırmaları yetersizken *İstanbul* kitabında dil bilgisi çalışmalarına ağırlık verildiği sonucuna ulaşılmıştır. *Yedi İklim* okuma metinlerinin %50'sinde Türk kültürüne yer verildiği görülürken, *İstanbul* kitabında daha kısıtlı yer verildiği tespit edilmiştir. Her iki kitapta da kültürlerarasılığa çok değinilmediği, hazırbulunuşluğa ilişkin soruların *İstanbul* kitabında daha yoğun olduğu, *Yedi İklim* metin altı sorularının cevaplarının fark edilme oranının %50 il % 70 oranında olduğu, *İstanbul* kitabının ise %50 oranda olduğu saptanmıştır. *Yedi İklim* kitabında öğrenciyi düşünmeye yönelten sorular %70 iken *İstanbul* kitabında %30 oranında olduğu tespit edilmiştir. Her iki kitabın sorularının da genelde açık uçlu, eşleştirme, boşluk doldurma ve doğru/yanlış tipi sorulardan oluştuğu sonucuna varılmıştır. *Yedi İklim* kitabında okuma sırasında metinlerin uzun olması sebebiyle öğrencilerin zorlandığına, okuma sonrasında ise metni analiz ve sentez kısımlarında zorlandıklarına ve öğrencilerin açık uçlu sorulara cevap verirken sıkıntı yaşadıklarına yönelik sonuçlar çıkarken, *İstanbul* kitabında telaffuzda zorluk çekme, metinden kopma, soruların metin ile ilişkili olmaması gibi problemlerin yaşandığı sonuçlarına varılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış metot kitaplarının sayısı günden güne artmaktadır. Bu çalışma sırasında tüm metot kitapları incelenemeyeceği için sadece iki metot kitabı üzerinde durulmuştur. Bu iki kitaptan birisi olan *Yedi İklim* Yunus Emre Enstitüsünün hazırladığı ve uyguladığı bir kaynaktır. Diğeri ise İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul Yabancılar İçin Ders Kitabı* 'dır. Özellikle bu iki kitabın tercih edilmesinin sebebi her iki kurumun da kurumsal kimliğe sahip olmasıdır. Çalışmada sadece okuma metinleri ve metin altı soruları üzerine yoğunlaşmıştır. Okuma metinleri ve metin altı soruları kültürel bağlamda incelenmeye çalışılmıştır. Bunun yanında bu kaynak kitaplara programlarında yer veren ve Türkçe öğretimi sırasında kullanan Uludağ Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe öğretim Merkezlerinde çalışan Öğretim elemanlarının görüş ve düşüncelerine de başvurarak çalışmanın sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır.

Eleştiriler karşılaştırılmalı olarak şu şekilde sıralanmıştır:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış olan *Yedi İklim* B1 ve B2 ders kitapları, okuma becerisine yönelik 8 ünite içerisinde 24'er okuma metni barındırırken, *İstanbul* B1 ve B2 ders kitapları 6 ünite içerisinde 18'er okuma metni içermektedir.
- Yabancı dil öğretimi alanında hazırlanmış ve geliştirilmiş uluslararası standartlar açısından değerlendirdiğimizde her iki kitabın da titiz bir şekilde hazırlandığı tespit edilmiştir.
- İstanbul ders ve çalışma kitaplarının ve *Yedi İklim* ders ve çalışma kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

- *İstanbul* ders kitabında her okuma metni öncesinde hazırlık çalışması adı altında birbirinden bağımsız etkinlikler verilirken, *Yedi İklim* ders kitaplarında üniteye hazırlık adı altında ünite başında üç soru yöneltilmiştir. *İstanbul* ders kitabının hazırlık çalışmalarının daha kapsamlı tasarlandığı tespit edilmiştir. Hazırlık çalışmaları öğrencinin okuma öncesinde fikirlerini almaya ve öğrencileri hazırlamaya yönelik bir ön çalışmadır. *Yedi İklim* ders kitabı ise okuma metni öncesinde soru sayılarını artırdığı takdirde, öğrencinin hazırbulunuşluğuna şüphesiz daha fazla katkıda bulunacaktır.
- *İstanbul* ders kitabındaki okuma metinleri öncesinde verilen kelimeler, metinlerle ilintili olup öğrenenin okuma metnine başlamadan önce metinde karşılaşacağı kelimeleri sezmesini parçayı daha kolay ve iyi anlamasını, böylelikle kelime hazinesini geliştirmesini sağlayacaktır. *Yedi İklim* ders kitabında ise ünite başında birkaç kelimenin yer aldığı bölüm mevcut olup öğrenciler için oldukça yetersizdir. Ama okuma metinleri ardından verilen serbest okuma parçaları içerisinde geçen bazı kelimelerin kalın yazıldığı, ardından bu kelimelerin tekrar edildiği ve eş anlamlarının kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu özellikleriyle *Yedi İklim* ders kitabı *İstanbul* kitabına göre daha başarılıdır.
- İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan *İstanbul* B1-B2 ders ve çalışma kitaplarında yer alan okuma metinleri sonrasında okuma becerisine yönelik verilmiş olan metin altı soruların doğrudan parçalarla bağlantılı olduğu anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısının hemen hemen eşit olduğu, anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin altı soruların daha çok alt düzey bilişsel işlem yapmayı gerektiren sorulardan oluştuğu, şiir türüne ilişkin herhangi bir çalışmaya yer verilmediği tespit edilmiştir.
- Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan *Yedi İklim* B1-B2 ders ve çalışma kitaplarında bulunan okuma metinleri sonrasında okuma becerisine yönelik verilmiş olan metin altı sorular doğrudan parçalarla ilişkilidir. Bu kitaplarda anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin türüne ilişkin ortalama soru sayısı hemen hemen eşittir. Şiir türüne ilişkin soru sayısının ortalamasının ise 3,3 olduğu tespit edilmiştir. Anlatı/öyküleyici ve bilgilendirici metin altın soruların daha çok alt düzey bilişsel işlem yapmayı

gerektiren sorulardan oluştuğu, şiir türünde ise metin altı soruların üst düzey bilişsel işlem yapmayı gerektiren sorulardan meydana geldiği görülmüştür.

- *Yedi İklim* ders kitabının *İstanbul* ders kitabına göre üst düzey bilişsel işlem sorusunu daha fazla içerdiği tespit edilmiştir. Bu sorular sayesinde öğrenciler daha fazla düşünüp fikirlerini ifade edebileceklerdir.
- *İstanbul* ders kitabında şiir türlerine yer verilmemiş olup, *Yedi İklim* ders kitabında Türk şairlerinden örnekler verilmiştir. Şiirlerden sonra metin altı soruları olarak alt düzey bilişsel işlem ve üst düzey bilişsel işlem soruları yöneltilmiştir.
- *İstanbul* ders ve çalışma kitabında (B1- B2) toplamda 531 sorudan; 172'si açık uçlu, 70'i boşluk doldurma, 203'ü doğru/yanlış, 54'ü eşleştirme ve 32'si çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.
- *Yedi İklim* ders ve çalışma kitaplarındaki (B1-B2) soru tiplerine gelince 959 sorudan; 271'i açık uçlu, 88'i boşluk doldurma, 304'ü doğru/yanlış, 95'i eşleştirme, 201'i çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.
- *İstanbul* kitabında deyimlere ve atasözlerine çok kısıtlı yer verilmiş olup *Yedi İklim* ders kitabında hem okuma metinleri içerisinde hem de metin altı sorularda atasözlerine ve deyimlere oldukça yer verilmiştir. Öğrenci bu sayede kültürümüze ait birçok atasözlerini ve deyimleri kavrayabileceklerdir.
- *Yedi İklim* ders kitabındaki okuma metinleri Türk kültürü ve farklı kültürlerle ait bilgiler açısından oldukça zengindir. Hemen hemen tüm toplumlara ait kültürlerden örnekler verilmiştir. *Yedi İklim* ders kitabı kültürel aktarım konusunda *İstanbul* kitabından daha başarılıdır.
- *İstanbul* ders kitabı okuma metinlerinde kültürel bilginin sınırlı olduğu, ünitelerin sonunda bulunan “kültürden kültüre” adlı okuma metinleri kapsamında Türk kültürünü barındırdığı tespit edilmiştir. Kültürlerarası bilgilere kısıtlı yer verilmiş olup özellikle ülkemizde Afrika kökenli binlerce öğrencinin eğitim öğretim görmesine rağmen onların kültürüne ait herhangi bir bilgi verilmemiştir. Hâlbuki bu alana biraz daha özen gösterilmiş olsa öğrencileri derse teşvik etmek daha kolay olacaktır.
- Her iki kitap içerisinde de yer alan ünite konuları ve başlıkları birbirleri ile ilintilidir. Okuma metinlerinin içeriği öğrencinin günlük hayatta karşılaşabileceği durumlardan seçilmiştir. *Yedi İklim* ders kitabının bu konuda *İstanbul* ders kitabına göre bir adım daha önde olduğunu söyleyebiliriz. Bu

durum, öğrencinin bilgi ve tecrübe düzeyini daha çok geliştirmesine katkıda bulunmaktadır.

- *İstanbul* B1 ders kitabında bir ünite başlığı “Her şeyin başı sağlık” alt başlık olarak da “Can boğazdan gelir” atasözleri ile başlamıştır. Bu şekilde bir başlangıç kolaylıkla akılda kalabilir. Bu tür kullanımlarla sadece edebi dilin değil aynı zamanda halkın da kullandığı günlük dilin zenginleştirilmesi sağlanır.
- Okuma sonrasında verilen etkinliklerin öğrencilerin dikkatini çekmesi bakımından iki ders kitabı da oldukça başarılıdır.
- *İstanbul* ders kitabında verilen etkinlikler konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi açısından *Yedi İklim* ders kitabına göre daha ön plandadır. *Yedi İklim* ders kitabı ise yazma becerisi etkinlikleri açısından *İstanbul* ders kitabına göre daha kapsamlıdır.
- *İstanbul* ders kitabı ünite sonrasında “Eğlenelim öğrenelim, Neler öğrendik?, Öz değerlendirme formu ve Kelime listesi” bulunmaktadır. Öğrenmeyi en etkili kılan şey eğlenerek öğrenmektir ve *İstanbul* ders kitabı bu konuda başarılıdır. *Yedi İklim* ders kitabı ünite sonrasında “Değerlendirme, Kendimi değerlendiriyorum, Kelime dünyası” başlıkları altında öğrencilerin öğrendikleri bilgileri pekiştirmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir. *İstanbul* ders kitabının ünite sonu değerlendirme etkinlikleri açısından daha ön planda olduğu söylenebilir.

Öğretim elemanları görüşlerinin sonuçlarında ise;

- *Yedi İklim* ve *İstanbul* setlerindeki okuma metinlerinin öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.
- Her iki kitap içerisinde de okuma metinlerinin öğrencilerin dikkatini çekmediği ve metinlerin çok uzun olduğu saptanmıştır.
- *Yedi İklim* kitabında dil bilgisi araştırmaları yetersizken *İstanbul* kitabında dil bilgisi çalışmalarına ağırlık verildiği sonucuna ulaşılmıştır.
- *Yedi İklim* okuma metinlerinin %50’sinde Türk kültürüne yer verildiği görülürken, *İstanbul* kitabında daha kısıtlı yer verildiği tespit edilmiştir.
- Her iki kitapta da kültürlerarasılığa çok değinilmediği, hazırbulunuşluğa ilişkin soruların *İstanbul* kitabında daha yoğun olduğu, *Yedi İklim* metin altı

sorularının cevaplarının fark edilme oranının %50 il % 70 oranında olduğu, *İstanbul* kitabının ise %50 oranda olduğu saptanmıştır.

- *Yedi İklim* kitabında öğrenciyi düşünmeye yönelten sorular %70 iken *İstanbul* kitabında %30 oranında olduğu tespit edilmiştir.
- Her iki kitabın sorularının da genelde açık uçlu, eşleştirme, boşluk doldurma ve doğru/yanlış tipi sorulardan oluştuğu sonucuna varılmıştır.
- *Yedi İklim* kitabında okuma sırasında metinlerin uzun olduğundan dolayı öğrencilerin zorlandığına, okuma sonrasında ise metni analiz ve sentez kısımlarında zorlandıklarına ve öğrencilerin açık uçlu sorulara cevap verirken sıkıntı yaşadıklarına yönelik sonuçlar çıkarken, *İstanbul* kitabında telaffuzda zorluk çekme, metinden kopma, soruların metin ile ilişkili olmaması gibi problemlerin yaşandığı sonuçlarına varılmıştır.

Türkçenin Yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu araştırmaların genelde A1-A2 seviyesindeki ders kitaplarının izlenmesi, sözcük varlığı unsurlarının incelenmesi, kültür aktarımı açısından incelenmesi, öyküleyici metinlerin tutarlılık düzeylerinin değerlendirilmesi, ders kitaplarındaki bulmacaların işlevleri, dil bilgisi öğretim yöntemlerinin ve görsellerin kültür aktarımı olarak incelenmesi üzerine çalışmalar yapılmıştır. Yapmış olduğumuz bu çalışmada incelediğimiz setlerin okuma metinlerine, kültürel aktarımlarına, metin altı sorularına ve soru türlerine değinip ardından Öğretim elemanları görüşlerine yer verilmiştir. Öğretim elemanları görüşlerinin alınmasındaki amaç; Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bu her iki kitabında benzerliklerini, farklılıklarını ve eksikliklerini daha güvenilir bir şekilde tespit edip, bu çıkan sonuçları somutlaştırmaktır.

Bu bulgular ışığında, önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür.

- *Yedi İklim* B1- B2 ve *İstanbul* B1-B2 ders kitapları yabancı dil öğretimindeki dört temel ve üç alt beceriyi barındırmaktadır.
- Ünitelerin başlangıcında okuma metinlerine ait verilen sorular yeterli olmadığı için artırılması öğrencinin dikkatinin çekilmesini ve hazırbulunuşluğunu artıracaktır. Aynı şekilde okuma metinleri öncesinde ünite başında verilen kelimeler de yetersizdir. Bu eksikliği gidermek adına

daha fazla etkinliğin sunulup kelimelerin artırılması öğrenenin okuma öncesinde metinle ilgili tahminlerde bulunmasına ve daha iyi anlamasını imkân sağlayacaktır.

- *İstanbul ve Yedi İklim* ders kitaplarındaki okuma metni sonrasında metin altı sorusu olarak verilen eşleştirme etkinlikleri, öğrencinin hem kelime hazinesi hem de öğrendikleri kavramların kalıcı olmasını sağlayacaktır. Ama kitap içerisinde eşleştirme, çoktan seçmeli doğru/yanlış sorularına daha çok yer verilmesi öğrencide ki şans faktörünü daha çok artırıp soruyu bilmeden cevapladığında bile doğru cevabı bulma olasılığı %50'dir. Bu şartlarda da öğrencinin konuyu kavrayıp kavramadığı tespit edilemez. Bu yüzden kitap içerisinde eşleştirme, doğru/yanlış, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli sorular üzerinde daha ölçülü dağılım yapılması ölçme ve değerlendirme açısından faydalı olacaktır. Diğer yandan, açık uçlu soruların her iki kitap içerisinde de yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Genelde öğrenciyi düşündüren ve yorum yapmasını sağlayan bu soru tipinin artırılması öğrenciye ölçme ve değerlendirme açısından daha fazla katkıda bulunacaktır.
- Her kitap içerisinde üst düzey bilişsel işlem sorularının alt düzey bilişsel işlem sorularına göre daha az olduğundan üst düzey bilişsel işlem sorularının sayısının artırılmasında fayda vardır.
- *Yedi İklim ders* ve çalışma kitaplarında yer alan okuma metinlerinin çoğunluğunun bilgilendirici nitelikte olup *İstanbul* ders ve çalışma kitaplarında da yer alan okuma metinlerinin çoğunluğunun anlatıcı nitelikte olması, kitaba bir tekdüzelik vermektedir. Bu bağlamda okuma metinlerinin aynı konular ve türler üzerinde yazılması yerine, çeşitlendirilmesi daha faydalı olacaktır.
- *İstanbul* kitabında atasözü ve deyimlere yeterince yer verilmediği görülmüştür. Sadece ünite sonlarında verilen kelime listesi adı altında kalıp kelimelere yer verilmiştir. Hâlbuki atasözü ve deyimler bir toplumun yarattığı ortak kültürel ifadelerdir. Bu yüzden dil öğretimi üzerine hazırlanan kitaplarda yer verilmesinin olumlu yansımaları görülecektir.
- Metot kitaplarında okuma metinlerinin çok uzun olmaması gerekir. Çok uzun metinler daha ilk bakışta öğrenenin gözünü korkutur.

- *Yedi İklim* B2 ders kitabında yer alan okuma metninin “Tornado” başlığı altında verilmesi yerine “Kasırğa” olarak verilip kendi dilimizden kelimeleri kullanmamız dilimizin ve kültürümüzün öğretimi açısından daha faydalı olacaktır.
- *Yedi İklim* ders kitaplarında gramer alıştırmalarının artırılması dil öğretimi açısından da faydalı olacaktır. İstanbul kitaplarında ise sözcük öğretimine daha ağırlıklı olarak yer verilmesi daha faydalı olacaktır.
- Özellikle *Yedi İklim* ders kitabında okuma metinleri üzerinde verilen resimlerin metinlerle çok bağdaşmamaktadır. Bu konuya daha özen gösterilmesi ve metinlere uygun resimler yerleştirilmesi öğrenenler için çok uygun olacaktır. Örneğin “Arkadaşlık” adı altında verilen okuma metninin üzerindeki görsel okuma metniyle hiç bağdaşmamaktadır. Bir başka eksiklik ise, bazı okuma metinlerinden sonra öğrenene metin altı soruları yöneltilmemiştir(Mesele Mühim!).

KAYNAKÇA

- Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildirisi*. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Lefkoşa.
- Adıgüzel, M. (2010). Kaşgarlı Mahmut’un Türkçe öğretim yöntemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 27-35.
- Akarsu, B. (1998). *Dil-kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Aksan, D. (1977). *Her yönüyle dil*. Ankara: TDK Yayınları.
- Akyol, H. (2001). İlköğretim okulları 5. sınıf Türkçe kitaplarındaki okuma metinleriyle ilgili soruların analizi. *Eğitim Yönetimi*, (26), 169-177.
- Akyüz, Y. (1989). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Aytekin, H. (2014). Diller için Avrupa ortak başvuru metni ve bu bağlamda çok dillilik. *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, (5), 27.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (1), 19-30.
- Bloom, B. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. Çev: Durmuş Ali Özçelik. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals, handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company.
- Bölükbaş, F., Gedik, E., Göçen, G. ve diğerleri. (2016). *İstanbul yabancılar için Türkçe B1 ders kitabı*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Bölükbaş, F., Gedik, E., Göçen, G. ve diğerleri. (2013). *İstanbul yabancılar için Türkçe B1 çalışma kitabı*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Bölükbaş, F., Gedik, E., Göçen, G. ve diğerleri. (2014). *İstanbul yabancılar için Türkçe B2 ders kitabı*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

- Bölükbaş, F., Gedik, E., Göçen, G. ve diğerleri. (2014). *İstanbul yabancılar için Türkçe B2 çalışma kitabı*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Conseil de l'Europe. (2000). *Cadre européen commun de référence pour les Langues*. Paris: Les Editions Didier.
- Delibaş, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde ortak eylem odaklı yaklaşıma göre sınıf içi hedef ve etkinliklerin hazırlanması (yenilenmiş bloom taksonomisi). *Turkish Studies*, 8(10), 241-249.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı dil öğretimi, ilkeler, yöntemler, teknikler*. İstanbul: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı dil öğretimi: dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası* (8. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Doğançay-Aktuna, S. (1998). The spread of English in Turkey and its current sociolinguistic profile. *Journal of multilingual and multicultural development*, 1(19), 23-39.
- Doytcheva, M. (2009). *Çok kültürlülük*. Çev: T. Akıncılar Onmuş. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ergin, M. (1999). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Göçer, A. (2009). Türkiye’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen lise öğrencilerinin hedef dile karşı tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 4(8), 1288-1313.
- Gökalp, Z. (1975). *Türkçülüğün esasları*. İstanbul: Sebil Matbaacılık.
- Gözaydın, N. (1998). Dil ile folklor ilişkilerinin özellikleri I. *Türk Dili*, (561), 196 – 202.
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ. ve diğerleri. (2016). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti B2 ders kitabı*. Ankara: Başak Matbaacılık.

- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ. ve diğerleri. (2016). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti B2 çalışma kitabı*. Ankara: Başak Matbaacılık.
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ. ve diğerleri. (2016). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti B1 ders kitabı*. Ankara: Başak Matbaacılık.
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ. ve diğerleri. (2016). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti B1 çalışma kitabı*. Ankara: Başak Matbaacılık.
- Günday, R. (2015). *Yabancı dil öğretiminde yaklaşımlar, yöntemler, teknikler ve multimedya araç ve materyalleri*. Ankara: Favori Yayınları.
- Güvenç, B. (1994). *İnsan ve kültür* (6. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Işık, A. (2008). Yabancı dil eğitimimizdeki yanlışlar nereden kaynaklanıyor?, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(2), 15- 26.
- Kaplan, M. (2001). *Kültür ve dil* (14. bs.). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaplan, M. (2010). *Kültür ve dil* (26. bs.). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karakuş, İ. (2006). *Atatürk dönemi eğitim sisteminde Türkçe öğretimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- MEB, (2009). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni öğrenme-öğretme değerlendirme*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Osada, N. (2004). Listening comprehension research: a brief review of the past thirty years. *Dialogue*, (3), 53-66.
- Özbay, M. (2005). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özbay, M. (2005). Sesle ilgili kavramlar ve konuşma eğitimi. *Millî Eğitim*

Dergisi, (168), 116-125.

Özbay, M. (2009). *Okuma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.

Sever, S., Zekeriya, K. ve Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı yayıncılık.

Sönmez, M. ve G.Alacapınar, Füsün. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şimşek, P. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metinleri ve yardımcı kitaplar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). A.K.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.

Taşer, S. (2000). *Konuşma eğitimi*. İstanbul: Papirüs Yayınevi.

Tavil, Z.M. (2012). *Yabancı dil öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Tok, M. (2013). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yazma çalışmalarının değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 249-260.

Tomalin, B. ve Stempleski S. (1993). *Cultural awareness*. Oxford University Press.

Toprak, T. (1993). *İlkokul ders kitaplarının öğretim programlarına uygunluğunun değerlendirilmesi (Adana İlinde Bir Araştırma)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Turan, O. (1980). *Tarihî akış içinde din ve medeniyet*. İstanbul: Nakışlar Yayınevi.

Türk Dil Kurumu Yayınları. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Uysal, B. (2009), *Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda Türkçe öğretimi programları ve örnek kitapların değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu

Uzun, E. (2012). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Ünalın, Ő. (2006). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yağmur, K. (2013). *Dil öğretiminde anadili, ikinci dil ve yabancı dil kavramları, yabancılarā Türkçe öğretimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Yalıncılık, K. (2010). Son iki Türkçe programına göre hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki metin sonu sorularının nicel ve nitel görünümü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), 453-454.

Yanık, C. (2013). *Dünyada ve Türkiye 'de çok kültürlülük*. Bursa: Sentez Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (2018)
[http://www.yee.org.tr/tr/materyaller\(24.11.2018\)](http://www.yee.org.tr/tr/materyaller(24.11.2018))

<https://bto212ogretimtasarimimutluyavuz.wordpress.com/2017/04/23/bloom-taksonomisi/> (3/12/2018)

İNCELENEN KİTAPLAR

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 Çalışma Kitabı

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2 Çalışma Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim) B1 Ders Kitabı.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim) B1 Çalışma Kitabı.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim) B2 Ders Kitabı.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim) B2 Çalışma Kitabı.

